

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือวิจัย

แบบบันทึกประวัติผู้รู้ป็นตุนมลายูปัตตานี

การวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์องค์ความรู้จากป็นตุนมลายูปัตตานีเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ประวัติผู้รู้ป็นตุน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเรียก.....

หมายเลขประจำตัวประชาชน.....

เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.อายุ.....ปี

- ภูมิลำเนา (บ้านเกิด)

บ้านเลขที่.....บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

- ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....

- สถานที่ทำงาน/กลุ่ม

บ้านเลขที่.....บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

- วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา

.....

.....

- ประวัติการประกอบอาชีพ

.....

.....

- ตำแหน่งในสังคม

.....

- บทบาท/ ประสพการณ์

.....

.....

2. ประวัติการเรียนรู้ป็นตุน / การสืบทอดป็นตุน

.....

.....

3. บทปณิธาน

3.1 ลักษณะการประพันธ์

- 1) ปณิธานสองวรรค จำนวน.....บท
- 2) ปณิธานสี่วรรค จำนวน.....บท
- 3) ปณิธานมากกว่าสี่วรรค (ระบวรวรรค.....) จำนวน.....บท
- 4) ปณิธานต่อเนื่อง จำนวน.....บท
- 5) ปณิธานชโลกา จำนวน.....บท
- 6) ปณิธานอื่นๆ (ระบุ.....) จำนวน.....บท

3.2 ประเภทของเนื้อหา

- 1) ปณิธานสำหรับเด็ก จำนวน.....บท
- 2) ปณิธานความรัก จำนวน.....บท
- 3) ปณิธานวิถีชีวิต จำนวน.....บท
- 4) ปณิธานปรีศนาคำทาย จำนวน.....บท
- 5) ปณิธานสรรเสริญ จำนวน.....บท
- 6) ปณิธานอบรม สั่งสอน หรือ ขนบธรรมเนียม จำนวน.....บท
- 7) ปณิธานเรื่องเล่า จำนวน.....บท
- 8) ปณิธานอื่นๆ (ระบุ.....) จำนวน.....บท

4. ความคิดเห็นต่อปณิธาน

- 4.1 ท่านคิดว่าปณิธานมีคุณค่า/ประโยชน์อย่างไรบ้างและด้านใดบ้าง
- 4.2 ท่านเคยใช้ปณิธานในโอกาสใดบ้าง
- 4.3 ท่านได้ถ่ายทอดปณิธานต่อคนรุ่นหลังหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด
- 4.4 สถานการณ์ปณิธานในปัจจุบันเป็นอย่างไร

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่.....เดือนพ.ศ.

ลายมือชื่อ
(.....)

แบบบันทึกบทปณฺตนมลาญฺปาตานี

การวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์องค์ความรู้จากปณฺตนมลาญฺปาตานีเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทปณฺตน	ความหมาย
อธิบายขยายความ	
โอกาสการนำไปใช้	
ชื่อผู้ให้ข้อมูล	
วันที่ให้ข้อมูล	
บันทึกบริบท/บรรยากาศแวดล้อมขณะให้ข้อมูล	

ลายมือชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)

แบบสัมภาษณ์ผู้รู้วรรณกรรมลาย

การวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์องค์ความรู้จากปณมลายูปาดานี้เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 1 ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา และประวัติการทำงานอย่างย่อ ของผู้ถูกสัมภาษณ์

1.1 ประวัติผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ.....นามสกุล.....ชื่อเรียก.....

เลขประจำตัวประชาชน.....

เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.อายุ.....ปี

- ภูมิลำเนา (บ้านเกิด)

บ้านเลขที่.....บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

- ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....

- สถานที่ทำงาน/กลุ่ม

บ้านเลขที่.....บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

- วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา

.....

.....

.....

- ประวัติการประกอบอาชีพ

.....

.....

.....

- ตำแหน่งในสังคม

.....

.....

.....

- บทบาท/ ประสพการณ์

.....

.....

.....

1.2. ประวัติการเรียนรู้ป็นตน / ประสบการณ์เกี่ยวกับป็นตน

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นคำถามการสัมภาษณ์

1. ทศนคติและประสบการณ์เกี่ยวกับป็นตน

- 1) ป็นตนในความคิดของท่านคืออะไร
- 2) ท่านเรียนรู้ป็นตนจากที่ใดและเรียนรู้อย่างไร

2. สถานการณ์ป็นตน

- 1) ท่านคิดว่าสถานการณ์การใช้ป็นตนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันเป็นอย่างไร
- 2) ปัจจัยใดบ้างที่ท่านคิดว่ามีผลต่อสถานการณ์ป็นตนในสังคมมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3) ป็นตนมีอิทธิพลต่อสังคมมลายูในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างไรบ้าง

3. คุณค่าของป็นตน

ท่านคิดว่าป็นตนมีคุณค่าในด้านต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

- 1) คุณค่าด้านวรรณศิลป์
- 2) คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ
- 3) คุณค่าด้านสังคม
- 4) คุณค่าด้านการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

4. แนวทางการนำป็นตนไปใช้

- 1) ท่านคิดว่าป็นตนสมควรปรับตัวเองเพื่อให้เหมาะสมกับสังคมในปัจจุบันหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 2) มีแนวทางใดบ้างในปัจจุบันที่สามารถนำป็นตนไปใช้ในสังคม
- 3) ท่านคิดว่าโอกาสที่ป็นตนสามารถเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสังคมผ่านช่องทางใดมากที่สุด
- 4) ท่านคิดว่ากลุ่มใดในสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สามารถเข้าถึงป็นตนได้มากที่สุด
- 5) ท่านคิดว่ากลุ่มใดที่มีบทบาทในการนำป็นตนไปใช้ในสังคมมากที่สุด

6) ท่านคิดว่าสามารถนำปณฺทฺนไปใช้ในสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อ
วัตถุประสงค์ใดมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

1) ท่านคิดว่าปณฺทฺนมีบทบาทในการเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมในด้านต่อไปนี้
อย่างไร

- 1.1) ด้านคุณธรรม
- 1.2) ด้านจริยธรรม
- 1.3) ด้านอัตลักษณ์/วิถีชีวิต

2. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

สัมภาษณ์โดย

เมื่อวันที่

สถานที่

แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม

การวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์องค์ความรู้จากปันทุนมลายูปัตตานีเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นคำถามเพื่อพิจารณา	ประเด็นซักถามต่อเนื่อง
บทปันทุน	- การเขียน - การแปลความหมาย - การอธิบายขยายความ	
การวิเคราะห์บทปันทุน	- การแบ่งประเภทตามเนื้อหา - การแบ่งประเภทตามฉันทลักษณ์	
การสังเคราะห์องค์ความรู้	- องค์ความรู้จากปันทุน	
รูปแบบการนำไปใช้	- คู่มือการใช้ปันทุนในการจัดการเรียนรู้รายวิชาจริยธรรม	

วันที่

สถานที่

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

นายดีอระ แวเต็ง	ผู้รู้ป็นตน
นายสะหะ แวสะมะแอ	ผู้รู้ป็นตน
ดร.ฮามีดิน สะนอ	ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมมลายู
ดร.อับดุลรอแมะ หะยีหะซา	ผู้เชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมมลายู
นายอับดุลฮาเล็ม คาเร้ง	ผู้เชี่ยวชาญภาษาศาสตร์ / หลักสูตรและการสอนศูนย์การศึกษา อิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)

ภาคผนวก ค

คู่มือการสอนจริยธรรมโดยใช้บทปันทุนมลายูปาตานี ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาพหุวัฒนธรรมประจำมัสยิด
ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2559

ส่วนที่ 1

ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับปันทุน

ความหมายปันทุน

ปันทุน (Pantun) เป็นวรรณกรรมโบราณที่บรรยายถึงคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรม และการเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของชาวมลายู ปันทุนเป็นงานประพันธ์จากความสำนึก และตระหนักของคนมลายูที่แทรกคำสั่งสอนและโอวาทที่มีการอธิบายอย่างลึกซึ้งยิ่ง การประพันธ์นี้ เป็นการประพันธ์ที่ใช้ธรรมชาติเป็นส่วนประกอบ ให้ความสละสลวยและง่ายต่อการประพันธ์ กำนิด ของปันทุน ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าเกิดขึ้นเมื่อใด แต่ก็สามารถประมาณการจากบันทึกต่างๆ ใน ประวัติศาสตร์มลายู ซึ่งเริ่มเขียนในศตวรรษที่ 15 โดยส่วนใหญ่จะเป็นปันทุน 4 วรรค เพราะชนิดนี้มีความสละสลวยและง่ายต่อการประพันธ์ ส่วนปันทุน ชนิด 6 วรรค 8 วรรค และ 10 วรรค 12 วรรค และ 16 วรรคนั้นเป็นวิวัฒนาการการประพันธ์ปันทุนที่เกิดขึ้นภายหลัง การจำแนกชนิดเนื้อหาที่ดู ความเหมาะสมของการประพันธ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหา ปันทุน สำหรับเด็ก ปันทุนสำหรับคนหนุ่มสาว ปันทุนสำหรับผู้ใหญ่ ปันทุนเพื่อความตลกขบขัน เป็นต้น Aripin Said (1994: 24)

ชนิดของปันทุน

ปันทุนจัดเป็นวรรณกรรมประเภทไม่ใช่เรื่องเล่า (Non-narrative) เป็นวรรณกรรมที่ไม่มีตัวละครดำเนินเรื่อง เป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ อยู่ในกลุ่มเดียวกันกับวรรณกรรมมลายูประเภท ซาอีร์ (Syair) นาซัม (Nazam) กูรินดัม (Gurindam) ซาโลกา (Saloka) ปริศนาคำทาย (Teka-teki) ปริศนาคำพังเพย (Periba-ohasa berangkap) เตอโรмба (Teromba) ตาลิบุน หรือ เซอโซมบา (Talibun atau Sesomba) โพรซา ลาริก (Prosa larik) มันตรา (Mantera) และ ดีกีร์ หรือ ซีกิร (Dikir atau Zikir) วรรณกรรมประเภทนี้ไม่เพียงแต่จะสร้างความรื่นเริงบันเทิงใจ แต่จะสอดแทรก คำสั่งสอนที่ดีต่อผู้ฟังด้วย

ปันทุนสามารถแบ่งแบ่งชนิดออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่

- 1) ชนิดผู้ฟัง/รับ (Audience)
- 2) ชนิดลักษณะการประพันธ์ (Pattern)

3) ชนิดเนื้อหา (Theme)

จากทั้ง 3 ชนิดดังกล่าวสามารถอธิบาย ได้ดังนี้

1. ชนิดผู้ฟัง/ผู้รับ (Audience)

ป็นต้นชนิดนี้ผู้ขับต้องรู้ว่าผู้ที่จะฟังอยู่ในช่วงอายุเท่าไร เพศอะไร เพื่อให้บทป็นต้น สอดคล้องกับผู้รับได้มากยิ่งขึ้น โดยได้แบ่งป็นต้นชนิดของผู้รับฟังได้ดังนี้

- 1) ป็นต้นสำหรับเด็ก เป็นป็นต้นที่มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยเด็ก ส่วนใหญ่จะมีการ สั่งสอน ส่งเสริมการศึกษา บาปบุญคุณโทษ หรือการเปรียบเทียบที่ให้เด็กสามารถเป็นบทเรียนต่อไป
- 2) ป็นต้นสำหรับคนหนุ่มสาวหรือวัยรุ่น เป็นป็นต้นที่มีเนื้อหาที่บรรยายเกี่ยวกับ ขนบธรรมเนียม การเกี่ยวพาราตี และการสั่งสอนเกี่ยวกับการมีชีวิตคู่ต่างๆ เป็นต้น
- 3) ป็นต้นสำหรับผู้ใหญ่ เป็นป็นต้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการดำรงชีวิต การพรรณนาถึง อาชีพที่ประกอบอยู่ ขนบธรรมเนียม วิถีชาวบ้าน การรักษาโรคต่างๆ เป็นต้น

2. ชนิดลักษณะการประพันธ์ (Pattern)

ลักษณะของการประพันธ์ป็นต้นโดยทั่วไป ในแต่ละบทประกอบด้วย 4 วรรค แต่ละ วรรคประกอบด้วย คำตั้งแต่ 3-4 พยางค์ขึ้นไป แต่ไม่ควรเกิน 8-12 พยางค์ มีเสียงสัมผัสท้ายวรรค เป็น a - b , a - b คือ เสียงสุดท้ายของวรรคที่หนึ่ง ลงสัมผัสกับเสียงสุดท้ายของวรรคที่สาม และ เสียงสุดท้ายของวรรคที่สอง สัมผัสกับเสียงสุดท้ายของวรรคที่สี่ดังแสดงเป็นแผนผังได้ ดังนี้

○ ○ ○ ○	}	(a)	บาทปืมบายังมักชุด
○ ○ ○ ○	}	(b)	(Description)
○ ○ ○ ○	}	(a)	บาทมักชุด
○ ○ ○ ○	}	(b)	(Statement)

ลักษณะการประพันธ์บทกลอนป็นต้น ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญสองส่วนดังต่อไปนี้

- 1) ปืมบายัง (Description) หมายถึง เจาแห่งความหมายหรือส่วนพรรณนา เป็น เนื้อหาที่กล่าวถึง สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติในเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะมีพื้นที่ในส่วนครึ่งแรกของป็นต้น คือในวรรคที่หนึ่งของป็นต้นแบบสองวรรค หรือวรรคที่หนึ่งและสองในป็นต้นแบบสี่วรรค หรือวรรคที่ หนึ่งและสองและสามในป็นต้น แบบหกวรรค หรือวรรคที่หนึ่งและสองและสามและสี่ในป็นต้น แบบแปดวรรค เป็นต้น สำหรับในป็นต้นต่อเนื่องนั้นจะเป็นวรรคที่หนึ่งและสองเฉพาะในบทแรกหรือบทนำ ต่อจากนั้นจะไปปรากฏในวรรคที่หนึ่งของป็นต้นบทถัดไป และวรรคที่สี่จากป็นต้นบทเดิมก็จะปรากฏ ในวรรคที่สามของป็นต้นบทถัดไป

2) มักชุด (Statement) หมายถึง ความหมาย เป็นเนื้อหาที่สื่อความหลักเพื่อให้ผู้เสพได้เข้าถึงความที่ต้องการบอก เนื้อหาในส่วนนี้เป็นพื้นที่ซึ่งผู้เสพจะต้องรับรู้สาระอย่างลึกซึ้ง เพราะว่าเป็นส่วนหัวใจของบทปณฺฑิต ซึ่งจะมีพื้นที่ในส่วนครึ่งหลังของบทปณฺฑิต คือในวรรคที่สองของบทปณฺฑิตแบบสองวรรค หรือวรรคที่สามและสี่ในบทปณฺฑิตแบบสี่วรรค หรือวรรคที่สี่และห้าและหกในบทปณฺฑิตแบบหกวรรค หรือวรรคที่ห้าและหกและเจ็ดและแปดในบทปณฺฑิตแบบแปดวรรคเป็นต้น สำหรับในบทปณฺฑิตต่อเนื่องนั้นวรรคความหมายจะเป็นวรรคที่สามและสี่ของแต่ละบท

2.1 บทปณฺฑิตสองวรรค (Pantun Dua Kerat)

บทปณฺฑิตสองวรรคมีลักษณะคือ วรรคแรกเป็นส่วนพรรณนา วรรคที่สองเป็นส่วนความหมาย โดยคำสุดท้ายของวรรคแรกจะสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สอง โดยส่วนใหญ่แล้วบทปณฺฑิตสองวรรคเกิดจากการนำสำนวนสุภาพิต หรือสำนวนโวหารมาแต่งเป็นบทปณฺฑิต ดังตัวอย่างเช่น

Sang kancil di tepi pagar; กระเจงกษัย ที่ ข้าง รั้ว	o o o o	(a)
Sejak kecil mulai belajar. ตั้งแต่ เล็ก เริ่ม เรียน	o o o o	(b)

2.2 บทปณฺฑิตสี่วรรค (Pantun Empat Kerat)

บทปณฺฑิตสี่วรรคมีรูปแบบคือ สองวรรคแรกเป็นส่วนพรรณนา สองวรรคสุดท้ายเป็นส่วนความหมาย โดยคำสุดท้ายของวรรคที่หนึ่งจะสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สาม และคำสุดท้ายของวรรคที่สองจะสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สี่ เป็นบทปณฺฑิตที่พบมากที่สุด ดังตัวอย่างเช่น

Embun bertakung di daun keladi, น้ำค้าง ชั่ง บนใบบอน	o o o o	(a)
Keladi subur di pinggiran taman; บอน สมบูรณ์ อยู่ริมสวน	o o o o	(b)
Pantun indah ibarat telaga budi, บทปณฺฑิต งดงาม เสมือน บ่อ จริยธรรม	o o o o	(a)
Siapa terminum menjadi budiman. ใคร ได้ดื่ม เป็นผู้ฉลาดสุขุม	o o o o	(b)

บทปณฺฑิตสี่วรรคจำนวนไม่น้อยที่มีลักษณะสัมผัสทั้งที่คำสุดท้ายของแต่ละวรรค เป็น a-b, a-b และมีการสัมผัสรองที่คำตรงกลางของแต่ละวรรค ในลักษณะ a-b, a-b เช่นกัน การเพิ่มส่วนสัมผัสในบทปณฺฑิตจะยิ่งเพิ่มความไพเราะในการฟัง แต่ทำให้ประพันธ์ยากขึ้นตามไปด้วย ดังตัวอย่าง

Tanam kapas tanam pinang.

ปลุก ฝ้าย ปลุก หมาก

Buah pinang dibawah rumput,

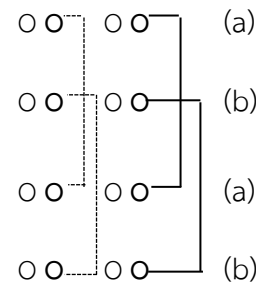
ผลหมาก อยู่ใต้ กอหญ้า

Barang yang lepas jangan dikenang,

เรื่อง ผ่าน อย่าได้ ระลึก

Kalau dikenang bertambah serabut.

ถ้า ระลึกถึง ยิ่งเพิ่ม ความกลุ้มใจ

2.3 ปันตุนหกวรรค (Pantun Enam Kerat)

ปันตุนหกวรรคมีรูปแบบคือ สามวรรคแรกเป็นส่วนพรรณนา สามวรรคหลังเป็นส่วนความหมาย โดยคำสุดท้ายของวรรคที่หนึ่งจะสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สี่ คำสุดท้ายของวรรคที่สองจะสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ห้า และคำสุดท้ายของวรรคที่สามจะสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่หก เป็นบทปันตุนที่พบมามากที่สุด และไม่ค่อยเป็นที่นิยม ดังตัวอย่างเช่น

Jalan kaki berbatu-batu,

เดิน เท้า เป็นกิโหลๆ

Pergi mencari si anak kuda,

ไป หา เจ้า ลูก ม้า

Lepas lari terus hilang;

หลังจาก วิ่งไป หายลับ

Ingatlah pesanan cikgu,

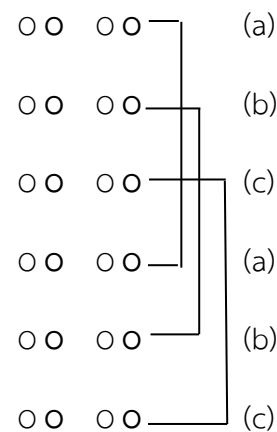
จดจำไว้ คำสั่งเสีย คุณครู

Tuntut ilmu selagi muda,

หมั่นศึกษา ครั้น ยังหนุ่ม

Bila tua barulah senang.

เมื่อแก่ไป ย่อมจะสบาย

นอกจากปันตุนหกวรรคแล้ว ยังมีปันตุนลักษณะแปดวรรค สิบวรรค สิบสองวรรค สิบสี่วรรค และสิบหกวรรค อาจเรียกรวมกันว่า ปันตุนมากกว่าสี่วรรค ปันตุนมากกว่าสี่วรรคพบน้อยมาก ไม่เป็นที่นิยม เพราะประพันธ์ยากกว่า แต่มีความไพเราะในการสัมผัสน้อยกว่า

2.4 ปันตุนต่อเนื่อง (Pantun Berkait)

ปันตุนต่อเนื่องมีรูปแบบคือ เป็นปันตุนที่มีวรรคต่อวรรคมีความต่อเนื่องกัน พร้อมทั้งเนื้อหาที่มีความต่อเนื่องกัน และ ส่วนพรรณนานั้นสามารถใช้ประโยคเดียวกันก็ได้ ปันตุนชนิดนี้มีพัฒนาการจากปันตุนสี่วรรคกล่าวคือ คำสุดท้ายของวรรคที่หนึ่งจะสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สาม และคำสุดท้ายของวรรคที่สองจะสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สี่เหมือนปันตุนสี่วรรคทุกประการ แต่จะนำวรรคที่สองของบทข้างต้นมาเป็นวรรคที่หนึ่งของบทต่อไป ลักษณะการสัมผัส

ดังกล่าวนี้เป็นลักษณะการสัมผัสที่พบมากที่สุดของปันทุนแบบต่อเนื่อง ดังแผนผัง ข้อสังเกตประการหนึ่ง ปันทุนมลายูปาตานีหลายบทจะสัมผัสเสียงเฉพาะเมื่ออ่านออกเสียงเป็นสำเนียงมลายูปาตานีเท่านั้น และจะเพี้ยนสัมผัสทันทีหากนำไปเขียนหรือออกเสียงเป็นสำเนียงมลายูมาเลเซีย ส่วนใหญ่พบในบทปันทุนดั้งเดิมซึ่งใช้ขับร้องและถ่ายทอดจากปากสู่ปากมากกว่าการนำไปเขียน ถือเป็นสิ่งบ่งชี้ประการหนึ่งถึงแหล่งกำเนิดของปันทุนดังกล่าวว่ามาจากพื้นที่ปาตานี

Masak masam masak manis (h)

สุก เปรี้ยว สุก หวาน

Masak satu makan satu

สุก หนึ่งผล กิน หนึ่งผล

Katak pisang mata jernih

ปาด ตาใส

Katak puru belakang gerutu

คางคกใหญ่ หลัง เป็นผืน

Masak satu makan satu

สุก หนึ่งผล กิน หนึ่งผล

Makan banyak tidak jamin

กิน เยอะไป จะไม่ ปลอดภัย

Katak puru belakang gerutu

คางคก หลัง เป็นผืน

Katak menyak perut cermin

เขียด ท้อง มันวาว

○○ ○○ (a) วรรคที่หนึ่ง

○○ ○○ (b) วรรคที่สอง

○○ ○○ (a) วรรคที่สาม

○○ ○○ (b) วรรคที่สี่

○○ ○○ (b) วรรคที่สองของบทที่หนึ่ง

○○ ○○ (c)

○○ ○○ (b) วรรคที่สี่ของบทที่หนึ่ง

○○ ○○ (c)

3. ชนิดเนื้อหา (Theme)

ชนิดเนื้อหานี้ได้แบ่งประเภทตามเนื้อหาที่ต้องการสื่อความหมายของบทปันทุน แต่ละบทได้หลายประเภท เช่น ปันทุนประเพณีและวิถีชีวิต (Pantun Adat dan Resam Manusia) ปันทุนศาสนาและความเชื่อ (Pantun Agama dan Kepercayaan) ปันทุนคุณธรรม จริยธรรม (Pantun Budi) ปันทุนสนุกสนานและการละเล่น (Pantun Jenaka dan Permainan) ปันทุนปริศนาคำทาย (Pantun Teka-teki) ปันทุนการต่อสู้ (Pantun Kepahlawanan) ปันทุนอบรมสั่งสอน (Pantun Pendidikan) ปันทุนสุภาพจิต (Pantun Peribahasa) ปันทุนเปรียบเทียบ (Pantun Kiasan) ปันทุนผจญภัยและท่องเที่ยว (Pantun Kembara dan Perantauan) เป็นต้น

คุณสมบัติของป็นต้นที่มีคุณภาพ

คุณสมบัติของป็นต้นที่มีคุณภาพมี 5 ประการ ดังนี้

1. ส่วนพรรณนา มีการใช้คำหรือวลีที่สละสลวย ต้องมีความสละสลวย โดยยึดธรรมชาติและวิถีชีวิตเป็นส่วนใหญ่ เช่น ความสวยงามของธรรมชาติ กลิ่นหอมของดอกไม้ เสียงธรรมชาติที่ไพเราะ ดอกไม้ ใบไม้ สัตว์ต่างๆ เป็นต้น
2. ส่วนความหมาย มีการใช้คำหรือวลีที่สละสลวย มีเนื้อหาที่กว้างขวาง พร้อมทั้งจะต้องดึงดูดผู้อ่านและผู้ฟังให้คล้อยตามบทป็นต้น
3. ส่วนความหมายจะต้องมีความสอดคล้องกับส่วนพรรณนา ไม่ว่าจะเสียงหรือการเปรียบเปรยก็ตาม
4. ส่วนพรรณนาจะต้องมีความสอดคล้องกับคำศัพท์ที่ใช้ มีการสัมผัสกัน วรรคที่ 1 จะสัมผัสกับวรรคที่ 3 ส่วนวรรคที่ 2 จะสัมผัสกับวรรคที่ 4
5. พยางค์ในแต่ละวรรคจะมี 8-12 พยางค์ แต่ส่วนใหญ่จะใช้ 9- 10 พยางค์

คุณค่าของป็นต้น

ด้านคุณค่าของป็นต้น สามารถแยกได้ 4 ประเด็น คือ

1. คุณค่าด้านวรรณศิลป์ พบว่าป็นต้นมีความไพเราะทั้งที่เกิดจากรสคำ ด้วยการคัดสรรคำที่สำคัญเสียงทั้งสัมผัสนอกและสัมผัสใน การเลียนเสียงธรรมชาติ และความไพเราะจากรสความ มีการใช้คำที่มีความหมายกระชับ ชัดเจน การใช้สำนวนโวหาร การอุปมา อุปมัย สามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกได้อย่างลึกซึ้ง กระแทกอารมณ์ แต่จะหลีกเลี่ยงในลักษณะการกล่าวอย่างตรงไปตรงมา แต่จะใช้ธรรมชาติแวดล้อมเป็นผู้ถ่ายทอดสื่อความแทน
2. คุณค่าด้านเนื้อหาสาระ พบว่าป็นต้นมีคุณลักษณะเฉพาะตัวที่เด่นชัด คือ การอบรมขัดเกลาคน มีคุณค่าด้านคุณธรรม จริยธรรม คุณค่าด้านศาสนา คุณค่าด้านความสามัคคี คุณค่าด้านการให้การศึกษา คุณค่าด้านการรักษาอัตลักษณ์ คุณค่าด้านการเยยวยาและโน้มน้าวจิตใจ และด้านอื่นๆ ล้วนมีประโยชน์ต่อการเป็นสื่อถ่ายทอดคำสั่งสอนเพื่อพัฒนาคน และสังคมที่ตั้งอยู่บนอัตลักษณ์ทางภาษาและวิถีการอบรมขัดเกลาสังคมแบบมลายู
3. คุณค่าด้านสังคม พบว่าป็นต้นมีบทบาทในการจรรโลงสังคมมลายูมาอย่างยาวนาน ด้วยการให้แนวคิด การให้คติเตือนใจ การแสดงให้เห็นถึงชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี โดยการสอดแทรกไว้ในบทประพันธ์อย่างแนบเนียน
4. คุณค่าด้านการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่าบทป็นต้นสามารถให้ทั้งความบันเทิง และข้อคิดในเนื้อหาสาระ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาทักษะการสื่อสาร และด้านการใช้เพื่อความบันเทิงและการละเล่น

องค์ความรู้จากปันทุน

องค์ความรู้มากมายในบทปันทุน ทั้งด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญา ศาสนาและความเชื่อ โดยเฉพาะองค์ความรู้ในด้านการขัดเกลาสังคมด้วยลักษณะเฉพาะที่สะท้อนวิถีการสื่อสารของชาวมลายู ประกอบด้วย

1. ปันทุนกับสุนทรียภาพทางภาษาในการขัดเกลาสังคมของชาวมลายู

ความจริงแล้วในสังคมมลายูปาตานี มีวรรณกรรมที่โดดเด่น สามารถจรรโลงสังคมอยู่หลายประเภท แต่ทำไมต้องเป็นปันทุนในฐานะวรรณกรรมที่สะท้อนอัตลักษณ์ความเป็นมลายูจากการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งประวัติความเป็นมา กลุ่มผู้ใช้ และคุณค่าต่างๆ ในปันทุนมลายูปาตานี สามารถตอบคำถามข้างต้นได้ด้วยเหตุผล 3 ประการดังนี้ (1) ปันทุนเป็นวรรณกรรมดั้งเดิมของชาวมลายู (2) ปันทุนครอบคลุมกลุ่มผู้ใช้ในทุกระดับชั้นของสังคม และ (3) ปันทุนถูกนำมาใช้ในทุกสถานที่และโอกาสในสังคม ดังจะกล่าวในรายละเอียดของแต่ละข้อ ดังนี้

ข้อที่ 1 ปันทุนเป็นวรรณกรรมดั้งเดิมของชาวมลายู มีมาก่อนการเข้ามาของศาสนาฮินดู พุทธ และอิสลาม ปันทุนเป็นสื่อเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก เฉพาะสำหรับชาวมลายู และมีคุณลักษณะพหุวัฒนธรรม พหุภาษา และพหุศาสนา ซึ่งรับมาผ่านการปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอกของชาวมลายูปาตานีตลอดช่วงเวลาที่ยาวนานของประวัติศาสตร์ปาตานี แม้ค่านิยมและคำศัพท์อาจเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา แต่ลักษณะของปันทุนที่ประกอบด้วยส่วนพรรณนาและส่วนความหมายไม่เคยเปลี่ยนแปลง รวมทั้งคุณค่าและสถานะของปันทุนในสังคมก็ไม่เปลี่ยนแปลง ค่านิยมที่ถือเป็นอัตลักษณ์ดั้งเดิมของชาวมลายูปรากฏชัดเจนในบทปันทุนมลายู ซึ่งค่านิยมเหล่านี้อาจไม่เกี่ยวกับอิทธิพลของศาสนาที่ชาวมลายูเคยนับถือและกำลังนับถือเลยก็ได้ แต่ศาสนาอาจมาเติมเต็มในด้านสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ประกอบด้วย

1) การพูดอ้อมค้อม (indirectness) การติดต่อสื่อสารระหว่างกันในสังคมชาวมลายูปาตานี จะนิยมใช้ภาษาที่อ้อมค้อม พูดเปรียบเปรย อุปมา อุปมัย ใช้สิ่งแวดล้อมรอบตัวสื่อถึงสิ่งที่ต้องการบอก ซึ่งชาวมลายูถือว่า เป็นการสื่อสารอย่างสุภาพ มีมารยาท และรู้จักกาลเทศะ และถือว่าการพูดกล่าวอย่างตรงไปตรงมา เป็นความไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติต่อคู่สนทนา จึงถือเป็นเรื่องน่าอับอายในสังคมมลายูหากได้รับการตั้งคำถามในลักษณะตรงไปตรงมา อย่างไรก็ตามการใช้ประโยคอ้อมค้อมหรือเปรียบเปรย จำเป็นต้องสามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ไม่คลุมเครือด้วย

ชาวมลายูจะหลีกเลี่ยงการใช้คำที่อาจกระทบความรู้สึกของคนอื่น ซึ่งอาจเป็นต้นเหตุของปัญหาอื่นๆ ตามมา เหตุนี้จึงเป็นผลว่า ทำไมชาวมลายูจึงจะไม่กล่าวถึงบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยตรง แต่จะถูกอธิบายอาการต่างๆ ด้วยสื่อแวดล้อมอื่น ซึ่งผู้รับสารสามารถเข้าใจและรับรู้ได้อย่างไม่กดดัน ถือเป็นการยោงที่ส่งส่งทางการสื่อสารของชาวมลายู ทั้งนี้การกระทำต่างๆ ของชาวมลายู

ตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมจริยธรรม (budi) ซึ่งเป็นคำที่สื่อความหมายได้กว้าง ครอบคลุมถึง จิตใจ มารยาท สติปัญญา และ พฤติกรรม สามารถกล่าวได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นศูนย์กลางของความคิดของชาวมลายูเลยทีเดียว

2) การใช้คำที่มีความนุ่มนวล ชาวมลายูอาศัยอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ เป็นชุมชนหมู่บ้านที่สมาชิกมีการติดต่อไปมาหาสู่กันอย่างใกล้ชิด ร่วมด้วยช่วยกันในกิจกรรมของส่วนรวม หรือส่วนตัว การป้องกันภัยอันตรายจากภายนอก การอบรมเสริมความรู้จึงเป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชน การว่ากล่าวตักเตือน หรือกล่าวตักเตือนเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ทั่วไปในสังคมมลายู ทั้งในฐานะพ่อกับลูก หรือผู้อาวุโสกับเยาวชนในหมู่บ้าน เป็นต้น แต่การว่ากล่าวตักเตือนในสังคมมลายูมีอัตลักษณ์โดดเด่นในเรื่องการใช้สำนวนภาษาที่นุ่มนวล แต่แหลมคม จดจำได้ง่าย ถือเป็นความสามารถด้านการสื่อสารของชาวมลายูที่นับวันจะสูญหายไปจากคนรุ่นใหม่ไปทุกที

3) การระมัดระวังความรู้สึกของผู้อื่น ความเกรงใจ เคารพ และให้เกียรติผู้อื่น ถือเป็นกาลเทศะที่ชาวมลายูยึดถือเป็นอย่างมาก การรู้จักสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโสกว่า และผู้ใหญ่ให้ความรักใคร่เอ็นดูเด็กๆ เป็นความสมดุลของการปฏิสัมพันธ์กันในสังคม ลักษณะการให้การอบรมสั่งสอนหรือการตักเตือนที่ปรากฏในปันทุนที่มีคุณภาพ จึงมักมีช่องว่างหรือช่วงห่างระหว่างสิ่งที่ต้องการสื่อกับความรู้สึกของคนรับสื่อ ช่วงห่างดังกล่าวนี้มักจะใช้สภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นตัวกันความรู้สึกและขณะเดียวกันก็เป็นตัวนำสื่อบอกความมุ่งหมายที่ต้องการ ดังสังเกตจากบทปันทุนต่อไปนี้

Cedak air dengan baldi,	ตักน้ำ ด้วยถัง
Cedak nasi dengan senduk;	ตักข้าว ด้วยทัพพี
Baik ikut resmi padi,	ยึดตามธรรมชาติรวงข้าวดีกว่า
Semakin berisi semakin tunduk.	ยิ่งเข้าเนื้อ ยิ่งโค้งงอลง

บทปันทุนข้างต้นต้องการสอนเรื่องการรู้จักวางตัวในสังคม อย่าเป็นคนโอ้อวดเมื่อเรามีดี ไม่ว่าจะเป็นด้านทรัพย์สินเงินทอง ความรู้ความสามารถ หรือยศตำแหน่ง บทปันทุนอาจใช้เสียดสีหรือตักเตือนคนที่มีนิสัยโอ้อวด แต่เกรงจะกระทบกับความรู้สึกของผู้รับการตักเตือน จึงใช้สำนวนมลายู “ikut resmi padi, makin berisi makin tunduk” (ตามธรรมชาติรวงข้าว ยิ่งเข้าเนื้อ ยิ่งโค้งงอลง) มาเปรียบเปรย รวงข้าวจึงเป็นช่องว่างและตัวเชื่อมระหว่างความรู้สึกและสื่อในการสื่อสาร อัตลักษณ์ของทักษะทางการสื่อสารเหล่านี้ มีปรากฏอยู่ในปันทุนเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากไม่ทำความเข้าใจปันทุน ก็อาจเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของชาวมลายูได้อย่างลึกซึ้ง

ข้อที่ 2 ปันทุนครอบคลุมกลุ่มผู้ใช้ในทุกระดับชั้นของสังคม ปันทุนเป็นวรรณกรรมที่ไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ใช้ ไม่กำหนดเพศ อายุ และบทบาทหน้าที่ในสังคม เป็นวรรณกรรมมลายู

ที่มีความดั้งเดิม มีการใช้ปันทุนในทุกกลุ่มคนในสังคม และด้วยเหตุที่ปันทุนถูกใช้เพื่อสื่อถึงความคิด ความรู้สึกของคนทุกระดับชั้นในสังคม ปันทุนจึงเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างหนึ่ง ที่เผยให้เห็น สภาพจริงของโครงสร้างทางสังคมของชาวมลายูในอดีต ความเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ในทุกระดับชั้น ของสังคม สังเกตได้จากเนื้อหาของปันทุนที่แบ่งประเภทตามลักษณะของผู้ฟังออกเป็น 3 ประเภท คือ ปันทุนสำหรับเด็ก ปันทุนสำหรับคนหนุ่มสาว และปันทุนสำหรับผู้ใหญ่

ข้อที่ 3 ปันทุนถูกนำมาใช้ในทุกสถานที่และทุกโอกาสในสังคม ปันทุนเป็นสื่อที่ชาวมลายูนำมาใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เพื่อการอบรมสั่งสอนและขัดเกลาสังคม ปันทุนเป็นเสมือนเครื่องปรุงรสในอาหาร หากไม่นำไปเติมใส่ รสชาติคงจืดชืด จะไม่ติดใจในรสชาติ ฉะนั้นการพูดที่เสริมเติมด้วยปันทุนจึงแตกต่างในด้านประสิทธิภาพในการสื่อสาร ที่มีมากกว่า ลึกซึ้งกว่า ไพเราะกว่า และ กระแทกกระเทือนความรู้สึกมากกว่า แต่เป็นการกระแทกอย่างนุ่มนวลหรือสะกิดด้วยภาษาโวหาร ความเป็นมรดกส่วนรวม เป็นแหล่งขุมความรู้ เป็นสื่อพัฒนาการทางภาษาของกลุ่มคนในสังคมของ ปันทุน คุณลักษณะของปันทุนที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสื่อได้ผ่านบทปันทุนที่ว่า

Pantun Melayu wadah pusaka,	ปันทุนมลายู มรดกส่วนรวม
Jadi panduan kiasan bahasa;	เป็นที่รวม ภาษาเปรียบเปรย
Mempertingkat ilmu mertabat bangsa,	เสริมความรู้ ยกระดับภาษา
Demi sejahtera rakyat jelata.	เพื่อความสุข ของชาวประชา

จากทั้งสามประเด็นที่กล่าวข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า ปันทุนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมากกับ วิถีชีวิตชาวมลายู ปันทุนถือว่าเป็นศิลปะทางภาษาที่เกิดขึ้นจากวัฒนธรรมของชาวมลายูเอง สะท้อน แนวคิดและวิถีมลายู ส่วนการนำไปใช้สามารถนำไปใช้ได้ในทุกๆ โอกาส รวมทั้งการประยุกต์ใส่ ท่วงทำนองขับเป็นเพลงเพื่อความบันเทิงได้ด้วยเช่นกัน คุณค่าของปันทุนมีทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม การศึกษาบทปันทุนจึงไม่ใช่แค่ศึกษาเฉพาะลักษณะการประพันธ์หรือประเภทของเนื้อหาแต่เพียงเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงความเป็นนามธรรมของรากเหง้าทางความคิดของชาวมลายูที่นำไปสู่การ ถ่ายทอดออกมาในรูปของปันทุน ลักษณะเฉพาะดังกล่าวนี้ ถือเป็นอัตลักษณ์ของชาวมลายู เป็น ประเพณีและวิถีชีวิตในการเสริมสร้างค่านิยมที่ดีงามให้เกิดขึ้นในสังคม ให้เป็นสังคมที่ยืนอยู่บน วัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งจะเป็นฐานที่มั่นคงในการปฏิสัมพันธ์กับสังคมไร้พรมแดนในปัจจุบัน เพราะถ้า ปราศจากความเป็นตัวตนที่ชัดเจนแล้วย่อมเกิดความสับสนในบทบาทหน้าที่ ขอบเขตและเป้าหมาย ในการปฏิสัมพันธ์กับสังคมอื่น มีโอกาสสูงที่จะทำให้สังคมของตนอ่อนแอลง

3.2 ปันตุนกับบทบาทในการธำรงรักษาวัฒนธรรมมลายู

จากการวิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหาสาระดังได้กล่าวไปแล้ว สามารถกล่าวได้ว่า ปันตุนมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสื่อสาร ถ่ายทอดความคิด เจตนารมณ์ และอัตลักษณ์มลายูสู่สังคม ผ่านการนำไปใช้ในรูปแบบ และโอกาสต่างๆ トラบใดที่ปันตุนสามารถดำรงอยู่ได้ในสังคม คุณลักษณะแห่งการขัดเกลาสังคมที่มีอยู่ในปันตุน จะอำนวยความสะดวกให้ผู้เสพปันตุนได้ตระหนักถึงคุณค่าในด้านต่างๆ เกิดคนดี สังคมดี อันเป็นความมั่นคงในการดำเนินชีวิตประการหนึ่ง ทั้งนี้บทบาทของปันตุนในการเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคม สามารถกล่าวแยกย่อยได้ดังนี้

1) ปันตุนถูกใช้ในกิจกรรมทางสังคมมลายูในด้านศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และประเพณี

ในอดีตกิจกรรมต่างๆ จะถูกเติมเต็มด้วยการขับร้องโต้ตอบในรูปปันตุนอยู่เสมอ ผู้มีความสามารถด้านการขับปันตุน จะได้รับการเชิดชูเป็นที่นิยมชมชอบในสังคม ในปัจจุบันแม้บทปันตุนดั้งเดิมได้ลดน้อยถอยลง แต่ถูกแทนที่ด้วยบทปันตุนสมัยใหม่ ที่ประพันธ์ขึ้นมาตามสถานการณ์ใหม่ แต่ยังคงคุณค่าในการให้การอบรมสั่งสอนเหมือนเดิม

2) ปันตุนเป็นสื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกและความต้องการ

การถ่ายทอดความรู้สึกหรือความต้องการ ซึ่งเป็นสิ่งนามธรรม สามารถแสดงออกผ่านสีหน้า น้ำเสียง หรือท่าทาง แต่การถ่ายทอดความรู้สึกหรือความต้องการผ่านบทปันตุนในลักษณะการเปรียบเปรย อุปมา อุปมัย ด้วยสภาพแวดล้อมรอบตัว ทำให้สามารถอธิบายความรู้สึกได้ชัดเจน เข้าใจง่าย โดยไม่จำเป็นต้องแสดงออกในรูปท่าทางหรือน้ำเสียง ซึ่งอาจจะพบกับความรู้สึกของผู้รับสารได้มากกว่า ถือเป็นวัฒนธรรมการสื่อสารที่สูงส่งยิ่งของชาวมลายู

3) ปันตุนเป็นสื่อสร้างความบันเทิง สนุกสนาน

อิทธิพลของปันตุนในสังคมมลายูปาดานีในด้านเป็นสื่อสร้างความบันเทิงและสนุกสนาน สะท้อนได้จากบทปันตุนดั้งเดิมที่ใช้เป็นเพลงกล่อมเด็ก เพลงประกอบการละเล่นสำหรับเด็กๆ เพลงบาคีเก รวมทั้งภาษาที่ปรากฏใน*วายังกูลิต* (หนังตะลุง) ในปัจจุบันยังพบมีการใช้มากที่สุด ในรูปเพลงบาคีเก แต่ในปัจจุบันได้รับความนิยมน้อยลงไปเมื่อเทียบกับอดีต

4) ปันตุนเป็นสื่อการอบรมสั่งสอนเพื่อขัดเกลาสังคม

เนื้อหาในปันตุนส่วนมากแล้วมุ่งให้การอบรมสั่งสอน ปันตุนถูกนำไปใช้ในทุกระดับวัย และทุกโอกาส ปันตุนจึงเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงปัจเจกบุคคลพร้อมทั้งนำสาระที่สามารถขัดเกลาสังคมสู่ค่านิยมและอัตลักษณ์ที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม ความมีคุณธรรม จริยธรรมในปัจเจกบุคคล ทำให้สังคมมีกฎเกณฑ์ในเรื่องของความประพฤติของมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์เอง หรือเกิดจากกระบวนการกล่อมเกลาทางสังคมในเรื่องของการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม มนุษย์ผู้เจริญใช้เป็นแนวทางในการควบคุมตนเอง ทำให้การรู้จักไตร่ตรอง

แยกแยะว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ กฎเกณฑ์ในทางสังคมดังกล่าวนี้เป็นที่ยอมรับกันว่า เป็นสิ่งดีงามควรประพฤติปฏิบัติเป็นเครื่องมือในการกำกับบุคคล ให้คิดดีและทำดี สถานะนี้เกิดขึ้นและดำรงอยู่ในจิตใจของบุคคลผู้เจริญทุกขณะ แม้กระทั่งการแสดงกริยาอาการออกสู่ภายนอกและ เป็นเครื่องกำกับบุคคลมิให้ตกไปสู่ที่ต่ำทราม การมีคุณธรรม จริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะคุณธรรม จริยธรรมเป็นเรื่องของความประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมจะทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ เว้นสิ่งควรเว้น ทำสิ่งควรทำ หากคนในสังคมต่างก็มีคุณธรรม จริยธรรมจะทำให้พบแต่ความสุข การงานเจริญก้าวหน้า อัตราของคนชั่วลดน้อยลง ความสัมพันธ์ของมนุษย์ก็จะดำเนินไปในทางสร้างสรรค์สามารถลดปัญหา และขจัดปัญหาที่จะเกิดขึ้นแก่ตน สังคม และประเทศชาติได้

5) ปันตุนเป็นสื่อสะท้อนแนวคิด ทศนคติในสังคมมลายู

ปันตุนมีรากเหง้าของความเป็นวรรณกรรมมลายูดั้งเดิม บทปันตุนเกิดจากสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ในสังคมมลายู การว่ากล่าวตักเตือน หรือให้ข้อคิดวางอยู่บนพื้นฐานค่านิยมในสังคม ซึ่งในปัจจุบันเกือบทุกมิติในสังคมมลายูเป็นค่านิยมที่อยู่ในกรอบของศาสนาอิสลาม บทปันตุนดั้งเดิมจำนวนไม่น้อยที่สื่อสะท้อนถึงทศนคติของชาวมลายูในอดีตต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ถือเป็นการบันทึกเล่าเรื่องความจริงที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาหนึ่ง หรือสถานที่หนึ่ง ซึ่งการจะทำความเข้าใจความเข้าใจแนวคิด และทศนคติของชาวมลายูในอดีต จำเป็นต้องทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมในช่วงเวลานั้นด้วย เพราะแนวคิดหรือทศนคติที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาหนึ่ง หรือสถานที่หนึ่ง แต่ไม่อาจสื่อความหมายเดียวกัน ณ ช่วงเวลาหรือสถานที่ที่ต่างกัน เพราะวัฒนธรรมหรือค่านิยมทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและแตกต่างกันไปตามสถานที่ต่างๆ

3. ปันตุนกับการเสริมสร้างค่านิยมในหลักศาสนา

วรรณกรรมปันตุนส่วนมากมีเนื้อหาในลักษณะการเชิญชวนสู่ความดี ทั้งความดีตามค่านิยมในศาสนาอิสลาม และค่านิยมอื่นๆ ในสังคม จากการศึกษาเนื้อหาของปันตุนในด้านผู้ฟัง (Audience) หรือผู้รับสาร ซึ่งประกอบด้วยปันตุนสำหรับเด็ก ปันตุนคนหนุ่มสาว และปันตุนวัยผู้ใหญ่ พบว่าปันตุนทั้ง 3 ระดับวัยดังกล่าว ได้สอดแทรกหลักคำสอนของศาสนาอิสลามไว้อย่างมากมาย ทั้งด้านการปฏิบัติศาสนกิจ กริยามารยาทในสังคม การกตัญญูรู้คุณ และด้านอื่นๆ การสอดแทรกค่านิยมอิสลามในบทปันตุนมลายูปาตานีเกิดจากบริบทแวดล้อมของสังคมมลายูปาตานีเองที่เริ่มรับอิทธิพลของอิสลามมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 11 และแพร่หลายสู่ทุกระดับชั้นในสังคมในคริสต์ศตวรรษที่ 15 ในสมัยการปกครองของพระยาอินทรา ภายหลังเข้ารับอิสลามได้เปลี่ยนพระนามเป็นสุลต่านอิสมาแอลฮาร์ อิสลามจึงได้หยั่งรากลึกในสังคมชาวมลายูปาตานีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา เปลี่ยนความเชื่อ ประเพณี การแต่งกาย จากฮินดู-พุทธสู่อิสลาม รวมทั้งการรับอิทธิพลภาษาอาหรับในฐานะภาษาของ

พระคำภีร์อัลกุรอานมาด้วยมากมาย บริบทแวดล้อมของความเป็นอิสลามดังกล่าวได้ซึมซับสู่แนวคิดของนักประพันธ์วรรณกรรม จนเกิดการผลิตและถ่ายทอดวรรณกรรมลายแนวอิสลามอย่างมากมาย เช่นเดียวกันกับปันทุน แม้เป็นวรรณกรรมดั้งเดิมของชาวมลายูที่มีมาก่อนอิสลาม ก็ได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหาสู่ความเป็นอิสลาม ขณะเดียวกันบทปันทุนที่มีเนื้อหาขัดกับหลักศาสนาอิสลามก็ถูกทอดทิ้งไป

การสอดแทรกค่านิยมอิสลามในปันทุนมีความแตกต่างกับวรรณกรรมกิตาบ ซาอีร์ หรือวรรณกรรมอื่นที่มาพร้อมกับศาสนาอิสลาม ซึ่งวรรณกรรมเหล่านี้จะสอดแทรกค่านิยมอิสลามโดยไม่ได้ยึดโยงกับค่านิยมในสังคมมลายูในขณะนั้นมากนัก แต่ยึดโยงกับหลักคำสอนในศาสนาอิสลามเพียงอย่างเดียว ถือเป็นวรรณกรรมที่ทำให้สังคมเกิดความเปลี่ยนแปลง ขณะที่ปันทุนได้สอดแทรกค่านิยมอิสลามโดยทางอ้อมมากกว่าการกล่าวอย่างตรงไปตรงมาและเข้มข้นเหมือนวรรณกรรมกิตาบ แต่ปันทุนเน้นการขัดเกลาสังคมอย่างนุ่มนวลบนพื้นฐานของบริบทแวดล้อมของสังคมในขณะนั้น เป็นการผสมผสานค่านิยมอิสลามกับความเป็นท้องถิ่นถิ่นได้อย่างลงตัว

ส่วนที่ 2

หลักสูตรอิสลามศึกษาพหุวัฒนธรรมประจำมัธยม ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2559

วิชาอัลคลาก (จริยธรรม)

สาระที่ 5 อัลอัลคลาก

มาตรฐาน อล1 เข้าใจ จริยธรรมอิสลาม สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาด้าน บำเพ็ญประโยชน์ ต่อครอบครัว สังคม และ สิ่งแวดล้อม ยึดมั่น และปฏิบัติตามจริยธรรมอิสลามในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
อต.1 ¹	1. บอกความหมาย ความสำคัญของมารยาทที่ดี 2. บอกมารยาทที่ดีในชีวิตประจำวัน 3. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามมารยาทที่กำหนด	1. ความหมาย ความสำคัญของมารยาทที่ดี 2. มารยาทที่ดีในชีวิตประจำวันและดูอา 2.1 มารยาทในการกล่าวสละมและรับสละม 2.2 มารยาทในการรับประทานอาหาร 2.3 มารยาทในการนอน 2.4 มารยาทในการพูด 2.5 มารยาทในการเข้าแถว 2.6 มารยาทในห้องเรียน 2.7 มารยาทในการใช้ห้องน้ำ 2.8 มารยาทในครอบครัว 2.9 มารยาทที่ดีต่อผู้สอน 2.10 มารยาทต่อผู้อาวุโสและผู้มีพระคุณ
อต. 2	1. บอกความหมาย ความสำคัญของความสะอาด 2. บอกการปฏิบัติตนในการดูแลรักษาความสะอาด 3. บอกมารยาทต่ออัลกุรอาน 4. บอกมารยาทที่ดีในชีวิตประจำวัน 5. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามมารยาทที่กำหนด	1. ความหมายความสำคัญของความสะอาด 2. การปฏิบัติตนในการดูแลรักษาความสะอาด 2.1 ร่างกาย 2.2 เครื่องนุ่งห่ม 2.3 ที่อยู่อาศัย 2.4 โรงเรียน 2.5 มัสยิด 3. มารยาทต่ออัลกุรอาน 4. มารยาทที่ดีในชีวิตประจำวันและดูอา

¹ อด ย่อมาจากคำว่า อิสลามศึกษาตอนต้น

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
		4.1 มารยาทต่อเพื่อน 4.2 มารยาทต่อเพื่อนบ้าน 4.3 มารยาทต่อผู้มาเยือน 4.4 มารยาทในการเยี่ยมผู้ป่วย 4.5 มารยาทต่อเด็กกำพร้าและผู้ยากไร้ 4.6 มารยาทในการรับบริการ (เช่น การเข้าแถว รับซื้ออาหาร เป็นต้น)
อต. 3	1. บอกความหมาย ความสำคัญของมารยาทที่ดีใน ชีวิตประจำวัน 2. ยกตัวอย่างพฤติกรรมที่ เกี่ยวข้องกับมารยาทที่ดีใน ชีวิตประจำวัน 3. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตน ตามมารยาทที่กำหนด	1. ความหมายและความสำคัญของมารยาทที่ดีใน ชีวิตประจำวัน 2. มารยาทที่ดีในชีวิตประจำวันและดูอาอ 2.1 มารยาทในการจำ 2.2 มารยาทในการเดิน 2.3 มารยาทต่อบิดามารดา 2.4 มารยาทในการเข้ามัสยิด 2.5 มารยาทในการออกมัสยิด 2.6 มารยาทในการอยู่ในมัสยิด 2.7 มารยาทในการเข้า – ออกจากบ้าน 2.8 มารยาทในการละศีลอด 2.9 มารยาทในการขับชี่ยานพาหนะ 2.10 มารยาทในการเล่นกีฬา 2.11 มารยาทต่อสถานที่สาธารณะและสถานที่ ราชการ 2.12 มารยาทต่อผู้นำ
อต. 4	1. อธิบายความหมาย ความสำคัญพร้อมอ้างอิง หลักฐานของหลักคุณธรรม จริยธรรมที่กำหนด 2. อธิบายพฤติกรรมที่ห้าม ปฏิบัติในอิสลาม 3. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตน ตามหลักคุณธรรมจริยธรรมที่ กำหนด	1.ความหมายความสำคัญ และหลักฐานของหลัก คุณธรรม จริยธรรม 1.1 การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 1.2 การระงับอารมณ์ 1.3 ความอดทน 1.4 การพูดความจริง 1.5 การย่ำเกรงต่ออัลลอฮ์ 1.6 การยอมจำนนตนต่ออัลลอฮ์ 1.7 การมอบหมายตนต่ออัลลอฮ์ 1.8 ความสำนึก 1.9 การรักบ้านเกิด

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
		2. พฤติกรรมที่ห้ามปฏิบัติในอิสลาม 2.1 อัจฉาริชยา 2.2 ความแข่งแกร่ง 2.3 การพูดเท็จ 2.4 การยุแหย่
อต. 5	1. อธิบายความหมาย ความสำคัญพร้อมอ้างอิง หลักฐานของหลักคำสอน คุณธรรม จริยธรรมที่กำหนด 2. อธิบายวิธีการปฏิบัติตนตาม แบบอย่างของนบีมุฮัมมัดศ็อล ลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม 3. เห็นคุณค่าและปฏิบัติตน ตามหลักคุณธรรม จริยธรรมที่ กำหนด	1. ความหมาย ความสำคัญของหลักคำสอนคุณธรรม จริยธรรมและหลักฐานอ้างอิง 1.1 มารยาทต่อบิดามารดา 1.2 มารยาทต่อครอบครัว 1.3 มารยาทต่อเพื่อน 1.4 มารยาทต่อผู้สอน 1.5 มารยาทต่อสิ่งที่ถูกสร้างโดยอัลลอฮ์ 1.6 มารยาทต่อผู้อาวุโส 1.7 มารยาทต่อคนต่างศาสนา 2. แบบอย่างของนบีมุฮัมมัดศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะ สัลลัม 2.1 การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 2.2 การใฝ่รู้ 2.3 การแต่งกาย 2.4 การรักษาความลับ 2.5 การคบเพื่อน 2.6 ความบริสุทธิ์ใจ 2.7 ความซื่อสัตย์และน่าเชื่อถือ 2.8 การรู้จักบุญคุณต่อผู้มีพระคุณ(ครู/บิดาและ มารดา) 2.9 ความอดทน 2.10 ความใจกว้าง

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
อต. 6	- อธิบายความหมาย ความสำคัญหลักคำสอน คุณธรรม จริยธรรมตาม แบบอย่างของนบีมุฮัมมัดศ็อล ลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมพร้อมห ลักฐานอ้างอิง - อธิบายวิธีการปฏิบัติตนตาม แบบอย่างของนบีมุฮัมมัดศ็อล ลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม - ยกตัวอย่างและหลีกเลี่ยงสิ่ง ที่เป็นอบายมุข - อธิบายพฤติกรรมที่ห้าม ปฏิบัติในอิสลาม - อธิบายแบบอย่างที่ดีของ เสาะฮาบะ - เห็นคุณค่าและปฏิบัติตาม แบบอย่างของนบีมุฮัมมัดศ็อล ลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม	- ความหมายความสำคัญหลักคำสอนคุณธรรม จริยธรรมตามแบบอย่างของนบีมุฮัมมัดศ็อลลัลลอ ฮุอะลัยฮิวะสัลลัมพร้อมหลักฐานอ้างอิง - แบบอย่างของนบีมุฮัมมัดศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิ วะสัลลัมพร้อมหลักฐานอ้างอิง - ความยุติธรรม - ความกล้าหาญ - ความเมตตา - การรู้จักประหยัด - ความตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงาน - ความสามัคคี/สมานฉันท์ - ความพอเพียง - การมีจิตสาธารณะ - การเยี่ยมญาติผู้เสียชีวิต - การเยี่ยมสุสาน(กูโบร์) - การรู้จักกล่าววขอบคุณ - การดูแลความสะอาดต่อตนเอง - การรักษาสิ่งแวดล้อม - มารยาทต่อสถานที่สำคัญทางศาสนา - การหลีกเลี่ยงสิ่งที่เป็นอบายมุข เช่น การพนัน สุรา สิ่งเสพติด - พฤติกรรมที่ห้ามปฏิบัติในอิสลาม - การนินทา - การหยิ่งยโส - การด่าทอ - การทะเลาะ - การดูถูก/ดูหมิ่นผู้อื่น - แบบอย่างที่ดีของเสาะฮาบะฮ์ - อบูบักร อัศ-ศิดดิค - อุมร์ บิน อัล-ศ็อฎฏ็อบ - อุษมาน บิน อัฟฟาน - อะลี บิน อะบีฏอลิบ

ส่วนที่ 3

บทปันทุนแยกตามระดับชั้น

ระดับชั้นอิสลามศึกษา / ประถมศึกษาปีที่ 1

บทปันทุน	ความหมาย	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ข้อที่
Anak itik di dalam kolam Jangan tarik muka masam	ลูกเป็ดน้อย ในสระน้ำ อย่าชักหน้า บูดเปรี้ยว	2.8 / 2.9 / 1.10
Dari padi dapat beras Jangan jadi budak malas	จากข้าวเปลือก เป็นข้าวสาร อย่าเป็นเลย เด็กขี้เกียจ	2.6/ 2.8 / 2.9
Sang kancil di tepi pagar Sejak kecil mulai belajar	กระเจนน้อย ที่ข้างรั้ว ตั้งแต่เล็ก เริ่มเรียนแล้ว	2.6 / 2.9
Burung pelatuk kepala biru Tak ada tuk tak boleh meniru	นกหัวขวาน หัวน้ำเงิน ไม่มียา ไม่ได้ลอกเลียนแบบ	2.10
Endoi endoi tiak Tiak makan padi Adik jangan triak Emak buat padi	เปล เปล นกกระจาบ นกกระจาบกินข้าวเปลือก ลูกอย่าร้องไห้ แม่ออกไปทำนา	2.10
Anak kumbang jati Suka korek tiang Senang rasa hati Emak sudah pulang	ลูกด้วง ตัวน้อยๆ ชอบทำรู ที่หัวเสา สบายใจ จังหนอ คุณยายรัก กลับมาแล้ว	2.8 / 2.10
Ayun anak ayun Ayun hujung serambi Bangun adik bangun Jangan tidur tinggi hari	ไกวเถอะ น่อง ไกว ไกวเปล อยู่ทีระเบียง ตื่นเถอะ น่องตื่น เจ้าย่านอนตื่นสายเลย	2.3

บทปณฺฑน	ความหมาย	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ข้อที่
Lompat si katak lompat Lompat di rumput muda Belajar kuat-kuat Buat ilmu hari tua	กระโดด เจ้าบกระโดด กระโดด บนยอดหญ้าอ่อน ร่ำเรียน ให้จหนัก เตรียมความรู้ ยามเติบโตใหญ่	2.6
Bantal dari haji Mari dari Mekah Tidur saudara mati Serah kepada Allah	หมอนจากพิธีหัจญ์ มาจากนครมักกะฮ นอนหลับพี่น้องกับความตาย มอบตนต่ออัลลอฮ	2.3
Cuaca putih datang ke Palas Muda belia mencuci temu Membaca menulis jangan dimalas Kerana dia anak kunci ilmu	อรุณรุ่งออกไปปาลัส ชายหนุ่มทำความสะอาดขมิ้นขาว การอ่านเขียนอย่าได้เกียจคร้าน เพราะนั่นคือกุญแจไขความรู้	2.6
Bunga raya warna merah Bunga melur warna putih Ibu beli baju merah Adik pun pandai terima kasih	ดอกชบา สีแดง ดอกมะลิ สีขาว แม่ซื้อเสื้อ สีแดง ลูกรู้จัก กล่าวขอบคุณ	2.4
Tenang-tenang air di laut Sampan kolek mudik ketanjung Hati terknang mulut tersebut Budi yang baik rasa nak sanjung	น้ำทะเลที่สงบนิ่ง เรือกอและแล่นทวนสู่แหลม หัวใจซาบซึ้ง ปากกล่าวถึง คุณความดี อยากจะเชิดชู	1

ระดับชั้นอิสลามศึกษา / ประถมศึกษาปีที่ 2

บทปณฺตน	ความหมาย	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ข้อที่
Nangka merah dekat pauh Nangka sejati dekat delima Luka berdarah cepat disembuh Luka hati dikesat lama	ขนุนแดง เคียงมะม่วง ขนุนแท้ เคียงทับทิม แผลออกเลือด ง่ายรักษา แผลในใจ ฝังอยู่นาน	4.1 / 4.2
Pergi memancing si ikan keli Dapat seekor terlepas dalam perigi Emas permata boleh dijual beli Budi bahasa nilainya tinggi	ไปตกปลาตุก ได้หนึ่งตัว ปล่อยในบ่อ เพชรพลอย เงินทอง ซื้อขายได้ มารยาทดี มีค่าสูงยิ่ง	4.3
Bunga lalang liuk melantuk Angin berlalu bertiup tenang Budi bahasa perlu dibentuk Jika mahu dihormati orang	ดอกหญ้าคา ปลิวไสวเล่นลม ลมพัดโบก สงบนิ่ง มารยาทดี หมั่นฝึกฝน หากอยากให้คน เคารพนับถือ	4.1 / 4.2 / 4.3
Pandai lipat kain Lipat kasur merah Sepuluh orang lain Tak sama sedaging sedarah	เก่งพับผ้า พับผ้ากาโซแดง สิบคนอื่นนั้น ไม่เท่าเลือดเนื้อเดียวกัน	4.1 / 4.2
Tiada bumi tak kena hujan Tiada sungai tak ada ikan Silap dan salah perlu dimaafkan Supaya terjalin ikatan persaudaraan	ไม่มีผืนดิน ที่ไม่เปียกฝน ไม่มีแม่น้ำ ที่ปราศจากปลา ผิดและพลาด ให้อภัยกัน เพื่อสานต่อ สายสัมพันธ์พี่น้องกัน	4.1 / 4.2 / 4.3
Bunga sekuntum bunga melati Putih berseri harum baunya Assalamu alaikum selamat pagi Semoga hari ini sihat bahagia	ดอกเป็นช่อ ดอกมะลิ ขาวละมุน หอมละไม อัสซาลามูออลัยกุมอรุณสวัสดิ์ยามเช้า อวยพรวันนี้ สุขกายสบายใจ	4.3 / 4.4

บทปณฺตน	ความหมาย	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ข้อที่
Pohon betik pohon buluh Lama remaja membeli buahan Walaupun cantik walaupun huduh Sama sahaja di sisi tuhan	ต้นมะละกอ ต้นไผ่ วัยรุ่น ซื้อผลไม้อยู่เสียนาน แม้ว่าสวย แม้ว่าจะเหี่ยว เท่าเทียมกัน ณ พระเจ้า	4.5

ระดับชั้นอิสลามศึกษา / ประถมศึกษาปีที่ 3

บทปณฺตน	ความหมาย	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ข้อที่
Elok rupanya kumbang jati Dibawa itik pulang petang Tidak berkata besar hati Melihat ibu sudah pulang	เจ้าด้วงน้อย สวยยิ่งนัก พาเปิดกลับ ในยามบ่าย รู้สึกดีใจ กันนักหนา เห็นแม่รัก กลับมาแล้ว	2.3
Pohon delima di bawah dapur Membeli roti di pagi hari Walaupun lama sudah di kubur Budi pekerti tetap berseri	ต้นทับทิม อยู่ใต้ห้องครัว ซื้อขนมปัง ในตอนเช้า แม้ตายจาก เสียนานแล้ว คุณความดี ยังเจิดจรัส	2.1 / 2.12
Pak Haji kepiah merah Masuk hutan memburu rusa Orang mengaji taatkan Allah Orang sembahyang lepaskan dosa	เปาะฮายี กะปิเยาะห์แดง เข้าในป่า ไปล่ากวาง หาความรู้ รักดีต่ออัลลอฮ์ ละหมาด เพื่อรอดพ้นจากบาป	2.6
Tetak tebu buluh Sandar pagar sasak Bangun makan sahur Nak puasa esok	ฟันอ้อยไผ่ พิงผนังไม้ไผ่ ตื่นกินชาฮูร ² จะถือศีลอดวันพรุ่งนี้	2.8

² ชาฮูร คือมื้ออาหารที่ชาวมุสลิมรับประทานในช่วงใกล้สว่างเพื่อถือศีลอดในช่วงกลางวัน

บทปณฺตน	ความหมาย	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ข้อที่
Buah rambai di dalam peti Masam manis itu rasanya Pandai sungguh mengambil hati Serta dengan budi bahasanya	ลูกมะไฟ อยู่ในหีบ เปรี้ยวหวาน ยามลิ้มรส เป็นคนเก่ง เอาใจเขา เพียบพร้อมด้วย มารยาทดีงาม	2.11

ระดับชั้นอภิตาอัย / ประถมศึกษาปีที่ 4

บทปณฺตน	ความหมาย	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ข้อที่
Susah derita anak desa Balik ke desa membawa seluar Sepatah kata sangat bisa Lebih bisa daripada ular	ทุกข์ลำเค็ญ ชาวบ้านสวน กลับบ้านสวน พากางเกง เพียงคำเดียว คำแสนพิษ พิษยิ่งกว่า เหล่าอสรพิษ	1.2 / 1.4
Membeli buahan di pokok kemia Bunga melati dijual bersama Kemewahan hidup hanya di dunia Bila dah mati tinggal semua	ซื้อผลไม้ ที่ต้นสาकु ดอกมะลิ มีขายด้วย ชีวิตฟุ่มเฟือย ในโลกนี้ เมื่อตายจาก ทิ้งเสียหมด	1.7 / 1.8
Burung merpati hinggap di jalan Bunga melati di pokok celagi Sebelum mati buatlah amalan Bila pergi tidak kembali	นกพิราบบินมาเกาะ ข้างทาง ดอกมะลิ ที่ต้นมะขาม ก่อนตาย จงปฏิบัติธรรม เมื่อจากไปแล้ว ไม่หวนคืน	1.5
Pohon durian dahan menalu Menanam lada di taman indah Walaupun ujian datang bertalu Iman di dada jangan diubah	ต้นทุเรียน กิ่งปรลิต ปลูกพริก ที่สวนงาม ถึงแม้บททดสอบ แสนมากมาย ความศรัทธา อย่าได้เปลี่ยนแปลง	1.5
Pucuk paku di sana kolam Membeli banyak orang dewasa Tidak berlaku bencana alam Kecuali kehendak yang Maha Kuasa	ยอดผักกูด อยู่ฟากฝั่งบึง คนขอซื้อ ข้างมากมาย ภัยธรรมชาติ ย่อมไม่เกิด เว้นแต่เป็น พระประสงค์ขององค์ อภิบาล	1.6 / 1.7

บทปันทุน	ความหมาย	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ข้อที่
Seorang gadis membawa buku Turun menyabut di sana kubang Perkataan sedih ibarat paku Walaupun dicabut tinggalnya lubang	หญิงสาว พาหนังสือ ลงไปถอนกล้า ผักฝ้างบึง คำกล่าวซ้ำใจ เปรียบดังตะปู แม้ถอนออกแล้ว ยังเหลือรู	2.1 / 2.2 / 2.3 / 2.4
Mahal pepaku daripada getah Mahal durian daripada sawa Sesal dahulu dapat faedah Sesal kemudian tidak berguna	แพงผักกูด กว่ายางพารา แพงทุเรียน กว่าละมุด เสียใจก่อน มีประโยชน์ เสียใจทีหลัง ไม่เกิดผลใด	1.8
Banyak pinang sudahlah layu Pokok jambu di Kuala Jambu Ingatlah pesanan pepatah Melayu Mulut kamu harimau kamu	ต้นหมากมากมายเริ่มเหี่ยวเฉา ต้นฝรั่ง ณ ท่ายามู จดจำไว้ สำนวนมลายู ปากเจ้า คือเสือเจ้า	1.4
Kalau ke bukit di hari raya Pergi menjaga labu yang masak Kalau adik mengaji berjaya Menjadi syurga ibu dan bapa	ถ้าขึ้นเขา ในวันรายอ ไปเฝ้าฟักทอง ที่สุกงอมแล้ว ถ้าลูก ร่ำเรียนสำเร็จ เป็นสวรรค์ของบิดามารดา	1.3
Bertemu teruna datang melayar Cuaca putih kembali memukat Ilmu laksana binatang yang liar Membaca menulis tali pengikat	พบชายโสด ออกแล่นเรือ อรุณรุ่ง กลับดักอวน วิชาความรู้ เปรียบดังสัตว์เปรียว การอ่านเขียน เป็นเชือกผูกล่าม	1.3
Jeruk kangkung maman berduri Jeruk lada di dalam cupak Keluar kampung tinggal negeri Air mata membilang telapak	ต้องผักบุ้ง และผักเสี้ยน ต้องพริกไว้ ในกระป๋องลิตร ออกจากบ้าน ทิ้งลาเมือง น้ำตาหยด ตามรอยเท้า	1.9
Semut mengakut sarang ke lorong Tanda hujan kan turun lebat Kalau hidup bergotong royong Kejayaan tentu cepat didapat	มดขนรัง ไปตามทาง ลางบอกว่า ฝนจะตกหนัก ถ้าเราอยู่ ช่วยเหลือสามัคคี จะสำเร็จได้ ในไม่ช้า	1.1

ระดับชั้นอิสลามศึกษา / ประถมศึกษาปีที่ 5

บทปันทุน	ความหมาย	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ข้อที่
Ikan aya membeli belah Budak belia membawa surat Orang kaya berhati murah Dapat berjaya dunia akhirat	ปลาอินทรี มีซื้อขาย เด็กหนุ่ม ถือจดหมาย คนรวย มีใจกว้าง ย่อมสำเร็จ ในโลกนี้และโลกหน้า	2.1 / 2.10
Cepatlah ke taman tanam melati Orang di belukar menanam kunyit Kuat iman di dalam hati Jangan ditukar dengan duit	รีบไปสวน ไปปลูกมะลิ คนที่สวน ปลูกขมิ้น เข้มแข็งศรัทธา ในหัวใจ อย่ายอมเปลี่ยนแลก กับเงินตรา	2.10
Banyak labu sangat masak Menanam labu di ladang kelapa Taatlal ke ibu taatlal ke bapa Ajaran guru jangan dilupa	ลูกฟักทอง สุกหอมแล้ว ปลูกไว้ ที่สวนมะพร้าว กตัญญูต่อพ่อ กตัญญูต่อแม่ คำสั่งสอนของครู อย่าได้หลงลืม	1.1 / 1.4 / 2.8
Burung tiung terbang tinggi Tinggi naik tiga batu Kalau adik nak senang hati Kena turut perkataan ibu	นกขุนทอง บินสูง บินสูงไกล สามกิโล ถ้าน้องหวัง จะสบายใจ จงเชื่อฟัง คำสอนมารดา	1.1 / 1.6 / 2.8
Kuda putih sedang berlari Pandai berlari juga melompat Harta banyak mudah dicari Teman sejati payah dudapat	ม้าขาว กำลังวิ่งเล่น วิ่งเก่ง กระโดดคล่อง ทรัพย์สินเงินทอง หาไม่ยาก เพื่อนแท้ต่างหาก ยากพบเจอ	1.3
Cepatlah balik bergunting rambut Balik ke Kabang terlalu deras Lihatlah air sangatnya lembut Boleh berlubang batu yang keras	รีบกลับบ้าน ตัดผมเสร็จ กลับไปกาบัง รวดเร็วนัก ดูน้ำ แสนจะนุ่มนวล แต่สามารถเกิดหลุม บนหินแข็ง	2.9

บทปณฺตน	ความหมาย	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ข้อที่
Pulang di bukit membawa lilin Balik bersurai di tanah medan Alangkah sakit ibu bersalin Hampir bercerai nyawa dibadan	กลับจากเขา พาเทียนไข กลับแยกย้าย ที่ลานกว้าง แสนเจ็บปวด ยามแม่คลอดบุตร แทบจะแยกวิญญาณ จากเรือนร่าง	2.8
Di Kedai Budi orang sembahyang Pohon salak di ladang getah Pandai berbudi orang sayang Walaupun anak orang susah	ณ ตลาดบูดี เขาทำละหมาด ต้นสละ อยู่ในสวนยาง ชอบทำดี ใครก็รัก แม้ว่าเจ้า ลูกคนยากลำบาก	2.6 / 2.7 / 2.8
Di Kedai Budi orang kasih Pohon salak di ladang Pak Sin Pandai berbudi orang kasih Walaupun anak orang miskin	ที่ตลาดบูดี คนแผ่รัก ต้นสละ ที่สวนเปาะซิน เก่งคุณธรรม คนเขารัก แม้เป็นลูก คนยากจน	2.6 / 2.7 / 2.8

ระดับชั้นอิสลามศึกษาปีที่ 6 / ประถมศึกษาปีที่ 6

บทปณฺตน	ความหมาย	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ข้อที่
Ikat benang di batang pisang Ikat tali di batang tebu Yang menang jadi arang Yang kalah jadi abu	ผูกด้าย ที่ต้นกล้วย ผูกเชือก ที่ต้นอ้อย ผู้ชนะ เป็นถ่าน ผู้แพ้ เป็นเถ้า	4.4
Orang rajin kerja kuat Lantai patah tolong tukar Ringan tulang perut berat Berat tulang perut lapar	คนขยันทำงานหนัก พื้นกระดานหัก ช่วยกันเปลี่ยน กระดูกเบา ท้องจะหนัก กระดูกหนัก ท้องจะหิว	2.5
Menanam sirih cepat berhenti Pagi hari menanam lada Perkataan sedih lekat di hati Seperti duri di dalam dada	ปลูกพลู เสร็จเร็วจัง เช้าตรู่ ไปปลูกพริก คำพูดซ้ำใจ ชนักร้องในทรวง เปรียบดั่งหนาม ยอกอกอยู่	4.1 / 4.3

บทป่นตุน	ความหมาย	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ข้อที่
Masak masam masak manis Masak satu makan satu Katak pisang mata jernih Katak puru belakang gerutu Masak satu makan satu Makan banyak tidak jamin Katak puru belakang gerutu Katak menyak perut cermin	ผลสุกรสเปรี้ยวหวาน สุกหนึ่งผล กินหนึ่งผล ปาดตามันใส คางคกหลังขรุขระ สุกหนึ่งผล กินหนึ่งผล กินเยอะไปจะไม่ปลอดภัย คางคกใหญ่หลังเป็นผื่น เจียดท้องมันวาว	2.7 / 2.13
Tanam belimbing dekat pauh Tanam getah dekat delima Tikam lembing cepat disembuh Tikam lidah teringat lama	ปลูกมะเฟือง เคียงมะม่วง ปลูกต้นยาง เคียงทับทิม ถูกหอกแทง แผลหายเร็ว ถูกลิ้นแทง จดจำนาน	4.3

ภาคผนวก ง

บทปณิธานมลายูปาตานี

1. ปันตุนอบรมสั่งสอน (Pantun Nasihat)

1	Ikat benang di batang pisang,
Ikat tali di batang tebu;
Yang menang jadi arang,
Yang kalah jadi abu.	ผูกด้าย ที่ต้นกล้วย
ผูกเชือก ที่ต้นอ้อย
ผู้ชนะ เป็นถ่าน
ผู้แพ้ เป็นเถ้า
<i>Abdurrahman Dewani</i>		
2	Madu lebah di pokok cemara,
Patah dahannya ditimpa cendana;
Generasi baru mengubah cara,
Iqra dibaca menulis diutama.	ผึ้งทำรัง ที่ต้นสน
กิ่งหัก ทับต้นจันทน์
ชนรุ่นใหม่ เปลี่ยนวิถี
ขยันการอ่าน เน้นการเขียน
<i>Abdurrahman Dewani</i>		
3	Burung laut terbang sekawan,
Patuh setia kepada ketua;
Kita wajib memilih kawan,
Kerana kawan kita bahagia.	นกทะเล บินเป็นฝูง
เชื่อสัตย์ซื่อ ต่อหัวหน้า
คิดไตร่ตรอง ก่อนเลือกเพื่อน
เพราะเพื่อนดี พาสู่สันต์
<i>Abdurrahman Dewani</i>		
4	Patuh ketua sampai tujuan,
Tujuan tercapai jiwa bermakna;
Bila salah kita berkawan,
Hidup kita selamanya merana.	เชื่อฟังหัวหน้า บรรลุเป้าหมาย
เป้าหมายบรรลุ จิตใจมีค่า
หากว่าเรา เลือกเพื่อนผิด
ชีวิตลำบาก ทุกข์ยากตลอดกาล
<i>Abdurrahman Dewani</i>		
5	Tanam belimbing dekat pauh,
Tanam getah dekat delima;
Tikam lembing cepat disembuh,
Tikam lidah teringat lama.	ปลูกมะไฟ เคียงมะม่วง
ปลูกต้นยาง เคียงทับทิม
ถูกหอกทิ่ม แผลหายเร็ว
ถูกลิ้นทิ่ม จดจำนาน
<i>Abdullah Wadeng</i>		

- 6 Susah derita anak desa,
Balik ke desa membawa seluar;
Sepatah kata sangat bisa,
Lebih bisa daripada ular.
Abdullah Wadeng
- 7 Banyak pinang sudahlah layu,
Pokok jambu di Kuala Jambu;
Ingatlah pesanan pepatah Melayu,
Mulut kamu harimau kamu.
Abdullah Wadeng
- 8 Membeli buahan di pokok gemia,³
Bunga melati dijual bersama;
Kemewahan hidup hanya di dunia,
Bila dah mati tinggal semua.
Abdullah Wadeng
- 9 Burung merpati hinggap di jalan,
Bunga melati di pokok celagi;
Sebelum mati buatlah amalan,
Bila pergi tidak kembali.
Abdullah Wadeng
- 10 Buah betik buah cendana,
Buah peria di sungai gali;
Rupa cantik tidak berguna,
Kalaulah dia perangai joli.
Abdullah Wadeng
- 11 Sedikit sebanyak budak di tanjung,
Sedikit budak orang yang bijak;
Duit banyak orang sanjung,
Duit tak ada orang mempijak.
Abdullah Wadeng

³ ภาษามลายูมาเลเซีย rumbia

- 12 Orang wanita suka bertenang-tenang,
Bunga di dahan bunga cempaka;
Jangan kita suka berhutang,
Kerena Tuhan sangat murka.
Abdullah Wadeng
- สุภาพสตรี รักความสงบ
ดอกไม้กิ่ง คือดอกจำปา
เราอย่าติดนิสัยเป็นหนี้
เพราะพระเจ้า ทรงกริ้วโกรธ
- 13 Burung merpati banyak berterbang,
Ada yang putih duduk di telaga;
Orang yang mati banyak hutang,
Tidak kan boleh masuk syurga.
Abdullah Wadeng
- พิราบมากมาย บินเล่นลม
มีตัวขาว เกาะที่บ่อ
คนตายจาก มากด้วยหนี้
จะไม่มีสิทธิ์ เข้าสวนสวรรค์
- 14 Bawalah berjalan sepucuk surat,
Datang berjumpa kawan belia;
Buatlah amalan untuk akhirat,
Jangan lupa habuan di dunia.
Abdullah Wadeng
- ออกเดินทาง พาจจดหมาย
พามาเจอ เพื่อนหนุ่มสาว
ทำความดี เพื่อโลกหน้า
แต่อย่าลืม ผลโลกนี้
- 15 Pokok gemia di tepi gereja,
Budak berjalan mencari saing;
Hidup di dunia mesti bekerja,
Buat amalan mesti rajin.
Abdullah Wadeng
- ต้นสาครอยู่ข้างโบสถ์
เด็กเดินเตร่ เที่ยวหาเพื่อน
ชีวิตบนโลก ต้องทำงาน
ปฏิบัติศาสนกิจ ขยันหมั่นเพียร
- 16 Sedikit sebanyak ikan kembung,
Biji terung di dalam kain;
Duit banyak jangan sombong,
Mesti tolong orang miskin.
Abdullah Wadeng
- มีปลาทุ อยู่น้อยนิด
ลูกมะเขือ อยู่ในผ้า
มีเงินมาก อย่าเย่อหยิ่ง
ต้องช่วยเหลือ คนยากไร้
- 17 Ikan aya membeli belah,
Budak belia membawa surat;
Orang kaya berhati murah,
Dapat berjaya dunia akhirat.
Abdullah Wadeng
- ปลาโอ เปิดซื้อขาย
เด็กหนุ่มพก จดหมายมา
คนร่ำรวย จิตใจกว้าง
ประสบความสำเร็จทั้งโลกนี้และโลกหน้า

- 24 Lembu putih belaga di kota,
Pergi jauh orang diwasa;
Ilmu boleh menjaga kita,
Dari jatuh ke dalam dosa.
Abdullah Wadeng
- 25 Banyak labu sangat masak,
Menanam labu di ladang kelapa;
Taatlah ke ibu taatlah ke bapa,
Ajaran guru jangan dilupa.
Abdullah Wadeng
- 26 Kain kasar dibuat sembahyang,
Gelas besar cepat dipecah;
Rajin belajar cikgu saying,
Malas belajar cikgu marah.
Abdullah Wadeng
- 27 Memburu rusa datang ke kolam,
Rusa bukit tak sempat bertemu;
Guru berdoa siang dan malam,
Agar adik mendapat ilmu.
Abdullah Wadeng
- 28 Marilah cepat ke bukit besar,
Orang wanita pergi ke desa;
Mari cepat adik belajar,
Jangan kita merugikan masa.
Abdullah Wadeng
- 29 Kalau ke bukit membawa lembu,
Buah keduduk⁶ cepatnya tua;
Kaulah adik banyak ilmu,
Dapatlah duduk di tempat raja.
Abdullah Wadeng

⁶ ภาษามลายูมาเลเซียสะกด senduduk

- 30 Kalau ke bukit bertemu pemuda,
Bunga keduduk sangatnya indah;
Kaulah adik ilmu tak ada,
Kenalah duduk di tempat yang rendah.
Abdullah Wadeng
- 31 Orang bukit datang kedesa,
Di sana desa ada kayu cengal;
Janganlah adik membuang masa,
Kerana masa terlalu mahal.
Abdullah Wadeng
- 32 Nenas masak di tempat asli,
Angsa dan belibis duduk sekali;
Emas dan perak dapat kembali,
Masa yang habis tidak kembali.
Abdullah Wadeng
- 33 Kalau ke bukit selepas fajar,
Bunga melati sangat mahal;
Kalau adik malas belajar,
Tua nanti sangatlah sesal.
Abdullah Wadeng
- 34 Kalau ke bukit di hari raya,
Pergi menjaga labu yang masak;
Kalau adik mengaji berjaya,
Menjadi syurga ibu dan bapa.
Abdullah Wadeng
- 35 Temu dan halia di tepi pagar,
Bunga indah di tepi gereja;
Ilmu dunia mesti belajar,
Sepaya mudah cari kerja.
Abdullah Wadeng

หากขึ้นเขา พบเจอหนุ่ม
ดอกโคลงเคลง สวยงามนัก
ถ้าน้องๆ ไม่มีความรู้
ต้องตกอยู่ ในที่ต่ำต้อย

คนบนเขา มาที่หมู่บ้าน
ข้างหมู่บ้าน มีไม้ตะเคียน
ลูกอย่าปล่อย ให้เสียเวลา
เพราะเวลา ค่าแสนแพง

สับปะรดสุก อยู่ที่ต้น
ห่านและเป็ดน้ำ อยู่ด้วยกัน
เงินทอง หาใหม่ได้
เวลาที่เสียไป มีอาจหวนคืน

หากไปภูเขา ณ ยามรุ่ง
ดอกมะลิ ราคาแสนแพง
ถ้าน้องๆ ขี้เกียจเรียนรู้
เมื่อแก่เฒ่า จะเศร้าเสียใจ

ถ้าขึ้นเขา ในวันรายอ
ไปเผ้าฟักทอง ที่สุกงอมแล้ว
ถ้าลูก ร่ำเรียนสำเร็จ
เป็นสวรรค์ ของบิดามารดา

ขมิ้นขาวและขิง อยู่ข้างรั้ว
ดอกไม้สวย อยู่ข้างโบสถ์
ความรู้ทางโลก ต้องเรียนรู้
เพื่อสะดวก ในการหางาน

- 36 Temu dan halia banyak di cari,
Jambu dan delima sudah masak;
Ilmu dunia hendaklah tinggi,
Ilmu agama hendaklah banyak.
Abdullah Wadeng
- 37 Kuala Tiba menanam timun,
Belia cepat kuat kaya;
Kalau ada kedua ilmu,
Dunia akhirat dapat berjaya.
Abdullah Wadeng
- 38 Pergi berehat letih belajar,
Setelah sudah mencari ikan;
Isteri salehah boleh bersabar,
Susah payah mencari makan.
Abdullah Wadeng
- 39 Orang wanita membawa manis,
Mambawa pulut terus ke desa;
Jangan kita banyak menangis,
Kerana takut putus asa.
Abdullah Wadeng
- 40 Orang wanita membawa kucing,
Membawa kucing hendak kemana;
Jangan kita banyak runsing,
Kerana runsing tidak berguna.
Abdullah Wadeng
- 41 Kerbau menguap di tengah padang,
Puyuh di tepi habis lari;
Kita berada di tempat orang,
Budi bahasa baik cari.

ขมิ้นขาวและขิง มากถามหา
ฝรั่งและทับทิม สุกงอมแล้ว
ความรู้ทางโลก ควรแสวงให้สูง
ความรู้ทางศาสนา ควรแสวงให้มาก

ปากน้ำเทพาปลูกแตงโม
หนุ่มขยันร่ำรวยเร็ว
ถ้ามีความรู้ทั้งสองอย่าง
โลกนี้และโลกหน้าย่อมสำเร็จ

ไปผ่อนคลาย เหนือจากการเรียน
เสร็จแล้ว ไปหาปลา
ภรรยาที่ดี อดทนได้
ทำงานหนัก หาเลี้ยงชีพ

หญิงสาว พาของหวาน
พาข้าวเหนียว มุ่งสู่หมู่บ้าน
เราอย่าร้องไห้ บ่อยครั้งนัก
เพราะกลัวเกิด ความสิ้นหวัง

หญิงสาว อุ้มแมว
อุ้มแมว ไปที่ไหน
เราอย่าเศร้าให้มากนัก
เพราะความเศร้า ไร้ประโยชน์

ควายขาว อยู่กลางทุ่ง
นกกระทาข้างๆ วิ่งหนีหมด
เราอยู่ ที่บ้านคนอื่น
คุณธรรมจริยธรรม พึงหาไว้

- 42 Tanam kapas di ladang Sipong,
Pergi ke sana hendak memburu;
Barang yang lepas jangan dihitung,
Marilah membina hidup yang baru.
Abdullah Wadeng
- 43 Orang wanita terus ke desa,
Membawa buahan sangat merah;
Jangan kita berputus asa,
Kerena Tuhan sangat marah.
Abdullah Wadeng
- 44 Bawa kereta pergi berbawah,
Setiap petang pergi ke desa;
Kalau kita jadi pendakwah,
Banyak pantang menjadi biasa.
Abdullah Wadeng
- 45 Tanam kapas tanam pinang,
Buah pinang di bawah rumput;
Barang yang lepas jangan dikenang,
Kalau dikenang bertambah serabut.
Abdullah Wadeng
- 46 Banyak berfikir banyak usaha,
Membeli getah membeli pinang;
Banyak berzikir banyak berdoa,
Hati yang susah menjadi tenang.
Abdullah Wadeng
- 47 Membeli getah membeli pinang,
Lalu cepat ke dalam taman;
Sehari susah sehari senang,
Itulah sifat orang beriman.

ปลูกฝ้าย ที่ทุ่งซิปง
ไปที่นั่น เพื่อล่าสัตว์
สิ่งที่ผ่านไป อย่าได้คำนึง
มาร่วมสร้าง ชีวิตใหม่อีก

หญิงสาวเดินทาง สู่หมู่บ้าน
นำผลไม้ สีสแดงสด
เราอย่าเป็น คนสิ้นหวัง
เพราะพระเจ้า ทรงกริ้วโกรธ

ขับรถ ไปจัดเลี้ยง
ทุกๆ เย็น ไปที่หมู่บ้าน
ถ้าเราเป็น นักเผยแผ่
การงดเว้น เป็นเรื่องธรรมดา

ปลูกฝ้าย ปลูกต้นหมาก
ลูกหมาก ใต้กอหญ้า
ที่ผ่านไป อย่าได้ระลึกถึง
หากระลึกถึง ยิงวิตกกังวล

ไตร่ตรอง และพยายามให้มาก
ซื้อขาย ซื้อหมาก
ซิกิริ⁷ ให้มากดูอา⁸ ให้มาก
หัวใจว่าวุ่น สงบลงทันใด

ซื้อขาย ซื้อหมาก
เร่งรีบ เข้าในสวน
หนึ่งวันทุกข์ หนึ่งวันสุข
ถือเป็นวิถี ของผู้ศรัทธา

⁷ กล่าวสรรเสริญพระเจ้า

⁸ กล่าวขอพรจากพระเจ้า

Abdullah Wadeng

- 48 Banyak pinang di ladang sawa, มีหมากเยอะ ในสวนละมุด
 Pokok mawar dibawa melancung; ถือกุหลาบ เดินท่องเที่ยว
 Ingatlah pesanan orang tua-tua, จำคำสอน ของผู้ใหญ่ไว้
 Mulut mu penawar juga racun. ปากของคุณเป็นทั้งพิษและยา

Abdullah Wadeng

- 49 Pokok getah di hulu telaga, ต้นยาง อยู่ทางเหนือบ่อ
 Bunga raya di hulu pasar; ดอกขบา อยู่ทางเหนือตลาด
 Mulut dan lidah perlu dijaga, ปากและลิ้น ต้องรักษา
 Kerana bahaya terlalu besar. เพราะอันตรายร้ายแรงยิ่ง

Abdullah Wadeng

- 50 Hutan keduduk boleh dibakar, ป่าโคลงเคลง สามารถเผาได้
 Ada keduduk empat biji; มีโคลงเคลง อยู่สี่เม็ด
 Pakaian buruk boleh ditukar, เสื้อผ้าเก่า สามารถเปลี่ยนได้
 Kata-kata buruk tetap dibenci. คำพูดไม่ดี เกลียดคําใจ

Abdullah Wadeng

- 51 Pokok getah di dekat baruh, ต้นยาง ใกล้ทุ่งนา
 Membuat parit di tepi seberang; ทำร่องน้ำ ฝั่งตรงข้าม
 Mulut dan lidah sangat pengaruh, ปากและลิ้น มีอิทธิพลมาก
 Dapat menarik hatinya orang. สามารถโน้มน้าว หัวใจคน

Abdullah Wadeng

- 52 Pokok getah dekat desa, ต้นยาง ใกล้หมู่บ้าน
 Boleh kacang di dalam halia; ได้ถั่ว ในกองขิง
 Mulut dan lidah sangat bisa, ปากและลิ้น อันตรายยิ่ง
 Boleh mengguncang alam dunia, สามารถเขย่า โลกทั้งใบ

Abdullah Wadeng

- 53 Pokok getah di tepi kerawat, ต้นยาง ที่ข้างลวดหนาม
 Bunga raya berseri-seri; ดอกขบา บานสะพรั่ง
 Mulut dan lidah perlu di ingat, ปากและลิ้นต้องระวัง
 Kerana bahaya diri sendiri. เพราะอันตรายตกใส่ตัว

Abdullah Wadeng

- 54 Pokok getah dekat paya,
Sampai ke paya membawa limau;
Mulut dan lidah sangat bahaya,
Lebih bahaya daripada harimau.
Abdullah Wadeng
- 55 Di hilir di hulu di kampung kota,
Sudah ke kota cepat sekali;
Bertikir dahulu sebelum berkata,
Sudah berkata tak dapat dikembali.
Abdullah Wadeng
- 56 Indah wanita sangat putih,
Cepat segera ke kedai Hayati;
Sepatah kata yang sangat sedih,
Dapat jelera sampai mati.
Abdullah Wadeng
- 57 Orang letih makan pengat,
Tepung pelita ada di dapur;
Perkataan sedih orang duk ingat,
Walaupun kita sudah di kubur.
Abdullah Wadeng
- 58 Seorang gadis sudah ke kota,
Balik segera pulang ke Jetih;
Perkataan sedih sepatah kata,
Boleh jelera ke tulang putih.
Abdullah Wadeng
- 59 Di hari cuti membawa kereta,
Mengangkut barang ke kampung Bakti;
Berhati-hati hendak berkata,
Takut orang lukanya hati.
Abdullah Wadeng

ต้นยางอยู่ใกล้หนอง
ถึงหนองน้ำ พาผลส้ม
ปากและลิ้น แสนอันตราย
อันตราย ยิ่งกว่าเสือ

ที่เหนือใต้ ณ ในเมือง
ไปถึงเมือง รวดเร็วนัก
จงคิดก่อน จะพูดกล่าว
พูดไปแล้ว มีอาจหวนคืน

หญิงสวย ขาวยิ่ง
รีบเร่งไปที่ ร้านฮายาตี
หนึ่งคำพูด ที่แสนเจ็บปวด
สามารถซึมซับ จำจนตาย

คนเหนื่อยล้า กินแกงบวด
ขนมกรวย อยู่ในครัว
คำพูดเจ็บปวด เขาจดจำ
แม้ว่าดิน กลบร่างแล้ว

หญิงสาว เข้าในเมือง
รีบกลับด่วน ไปบ้านยี่อเตะ
คำพูดเจ็บปวด เพียงคำเดียว
สามารถฝังลึก ถึงกระดูกขาว

ในวันหยุด ไปขับรถ
ขับส่งของ ยังบ้านบะตี
จงระมัดระวัง จะพูดกล่าว
เกรงเขา จะชอกช้ำใจ

- 60 Datuk Hasan membawa susu,
Keluarga Ubaidah duduk berkhidmat;
Patutlah pesan ke anak cucu,
Jagakan lidah hidup selamat.
- โตะฮาซัน นำนมมา
ครอบครัวชูปะทะห์ ทำจิตอาสา
ควนสอนสั่ง ไปยังลูกหลาน
รักษาลิ้นไว้ ชีวิตปลอดภัย

Abdullah Wadeng

- 61 Bawa surat datang ke kota,
Bunga halia bunga lengkuas;
Dunia ibarat seorang jelita,
Tiada manusia merasa puas.
- นำจดหมาย มาที่เมือง
มีดอกขิง และดอกข่า
โลกเปรียบดัง สิ่งสวยงาม
ไม่มีใคร รู้สึกเบื่อ

Abdullah Wadeng

- 62 Pergi memukat di Pulau Jelapi,
Pecah perahu di tandas batu;
Dunia ibarat orang bermimpi,
Sudah terjaga tak ada sesuatu.
- ออกไปประมง ที่เกาะจือลาปี
เรือแตก ขนหินโสโครก
โลกเปรียบเสมือน คนกำลังฝัน
ตื่นขึ้นมา ไม่มีอะไรเลย

Abdullah Wadeng

- 63 Membeli buahan di pokok gemia,
Bunga melati dijual bersama;
Inilah kemewahan hidup di dunia,
Bila dah mati tinggal semua.
- ซื้อผลไม้ ที่ต้นสาकु
ดอกมะลิ มีจำหน่ายด้วย
นี่คือความหรูหรา ชีวิตในโลกนี้
เมื่อจากไป ทิ้งทุกอย่าง

Abdullah Wadeng

- 64 Burung tiung terbang tinggi,
Tinggi naik tiga batu;
Kalau adik nak senang hati,
Kena turut perkataan ibu.
- นกขุนทอง บอยบินสูง
บินสูงไกล สามกิโล
ถ้าลูก อยากสบายใจ
จงเชื่อฟัง คำสั่งสอนมารดา

Nilo Derasek

- 65 Pandai lipat kain,
Lipat kasur merah;
Sepuluh orang lain,
Tak sama sedaging sedarah.
- เก่งพับผ้า
พับผ้ากาโชแดง
สิบคนอื่นนั้น
ไม่เท่าเลือดเนื้อเดียวกัน

Abdulwahab Waesama-ae

- 66 Kerat buluh buat kendaran,
Kendaran patah di tengah jalan;
Jangan pengaruh perkataan orang,
Sedikit terlatah siksa badan.
Maehalo Binsamae
- 67 Tanam timun di tanah Nongcik,
Pergi jual di batas kereta;
Menuntut ilmu di masa kecil,
Di masa tua kelabu mata.
Safiah Baka
- 68 Orang rajin kerja kuat,
Lantai patah tolong tukar;
Ringan tulang perut berat,
Berat tulang perut lapar.
Patimah Kahong
- 69 Cantik sungguh bunga melati,
Rimbun setaman bunga cempaka;
Pantun menusuk di dalam hati,
Menjadi pengubat jiwa yang luka.
Abu WardeeTongkat Sakti
- 70 Tinggi di dahan sarang kelulut,
Di pokok jering buahnya lebat;
Jika berkata sesedap mulut,
Pedih terluka hati sahabat.
Abu Wardee Tongkat Sakti
- 71 Pokok durian berbuah di dusun,
Berkawan terbang burung merpati;
Bahasanya menarik dipilih disusun,
Nikmatnya terlekat di dalam hati.
Abu Wardee Tongkat Sakti
- ตัดต้นไผ่ ทำไม้หาบ
ไม้หาบหัก ที่กลางทาง
อย่าหลงเชื่อ คำพูดคนอื่น
พลาดพลั้งนิด พาเจ็บตัว
- ปลูกแตงโม ที่หนองจิก
เก็บไปขาย ที่ข้างถนน
ศึกษาหาความรู้ ตั้งแต่เด็ก
ยามแก่ชรา ตาพร่ามัว
- คนขยัน ทำงานหนัก
พื้นกระดานหัก ช่วยกันเปลี่ยน
กระดูกเบา (ขยัน) ท้องจะหนัก
กระดูกหนัก (เกียจคร้าน) ท้องจะหิว
- สวยจิ่งหนอ ดอกมะลิ
พุ่มเต็มสวน ดอกจำปี
ปันตนแฝงลึก ในจิตใจ
เป็นผู้เสียสละ จิตใจที่ร้าวราน
- ชันโรงทำรัง ที่กิ่งไม้สูง
ที่ต้นเนียง ออกผลตก
ถ้าพูดกล่าว ตามสนุกปาก
ย่อมบาดเคือง ในใจคน
- ต้นทุเรียน ออกผลอยู่ที่สวน
เหล่านกพิราบ บินกันเป็นฝูง
ภาษาที่ขัดเกลา มาร้อยเรียง
ย่อมตราตรึง ในหัวใจคน

- 72 Buah kayu di hujung desa,
Ingin rasa teringin amat;
Anak cucu diajar bahasa,
Barulah hidup hormat menghormat.
Abdullah Wadeng
- 73 Bunga kertas cantik merimbun,
Jatuh menjulai ke tengah laman;
Perak emas banyak menimbun,
Bahasa dinilai tetapnya idaman.
Abdullah Wadeng
- 74 Buah salak masak tergantung,
Kulitnya keras isinya kelat;
Hidup pasti bergotong royong,
Itulah tanda hidup bermuafakat.
Patimah Kahong
- 75 Tanjung karang tempat berhenti,
Tanjung pasir pasarnya laris;
Pantun dikarang berbagai erti,
Tersalah tafsir hati terguris.
Abdullah Wadeng
- 76 Kuda putih sedang berlari,
Pandai berlari juga melompat;
Harta banyak mudah dicari,
Teman sejati payah didapat.
Napisah Waeteh
- 77 Semut mengangkut sarang ke lorong,
Tanda hujan kan turun lebat;
Kalau hidup bergotong royong,
Kejayaan tentu cepat didapat.
Patimah Kahong
- ผลไม่มี ที่ท้ายหมู่บ้าน
อยากได้ลิ้มรส เสียเหลือเกิน
มีลูกหลาน ให้สอนมารยาท
จะรู้จักให้เกียรติ ซึ่งกันและกัน
- ดอกเฟื่องฟ้า สวยเป็นพุ่ม
ร่วงหล่น ตรงกลางลาน
เงินทอง สะสมเยอะ
แต่มารยาทดี จำต้องมี
- ผลสละสุก ห้อยติดต้น
เปลือกแข็ง เนื้อรสฝาด
ชีวิตต้องร่วมแรงร่วมใจกัน
บ่งบอกถึง ความสามัคคี
- แหลมปะการัง สถานที่หยุดพัก
แหลมทราย ตลาดขายดี
ปันทุนประพันธ์แต่ง หลากความหมาย
ตีความผิดพลาด จะบาดหัวใจ
- ม้าขาว กำลังวิ่งเล่น
วิ่งเก่ง กระโดดคล่อง
ทรัพย์สินเงินทอง หาได้ง่าย
เพื่อนแท้นั้น ยากพบเจอ
- มดย้ายรัง ไปตามทาง
ลางบอกว่า ฝนจะตกหนัก
ถ้าเราอยู่ ช่วยเหลือสามัคคี
ความสำเร็จ ย่อมได้ในไม่ช้า

- 78 Anak sepat di sawah padi,
Anak seruan melompat lompat;
Kalau cepat usaha mengaji,
Dunia, akhirat kita dapat.
- Jawawir Musa
- 79 Halia ini tanam-tanaman,
Di tepi kerawat banyak tumbuhnya;
Dunia ini pinjam-pinjaman ,
Akhirat juga akan sungguhnya.
- Patimah Kahong
- 80 Orang ramai bersukaria,
Hari raya di dalam Negara;
Kita hidup di dalam dunia,
Mesti tahan usik angkara.
- Patimah Kahong
- 81 Tepi sungai menanam jagung,
Pergi jual di kedai pagi;
Berani buat berani tanggung,
Inilah bernama lelaki sejati.
- Waehama Sadijamu
- 82 Pokok halia di tanah luas,
Pohon keduduk di hulu kebun;
Hidup di dunia tak pernah puas,
Walaupun hidup seribu tahun.
- Pohon keduduk di hulu kebun,
Pokok jeneris dekat kemia;
Walaupun hidup seribu tahun,
Kalau boleh nak tongkat dunia.
- Abdullah Wadeng
- ลูกปลาสลิต ในนาข้าว
ลูกปลาช่อน กระโดดเล่นน้ำ
ถ้าพยายาม เร่งการเรียนรู้
ย่อมสำเร็จ ทั้งโลกนี้และโลกหน้า
- ซึ่งเป็นพืช ใช้เพาะปลูก
ที่ข้างรั้วหนาม งอกมากมาย
โลกนี้เป็นแค่ สิ่งหยิบยืม
โลกหน้าต่างหาก ของจริง
- คนมากมาย สุขุขรรษา
วันรายา ในประเทศ
เราอาศัย อยู่บนโลกนี้
ต้องทนต่อ สิ่งล่อลวง
- ปลูกข้าวโพด บนฝั่งแม่น้ำ
เอาไปขาย ที่ตลาดเช้า
กล้าทำ กล้ารับผิดชอบ
นี้แหละคือ ผู้ชายตัวจริง
- ต้นขิง ในไร่กว้าง
ต้นโคลงเคลง อยู่เหนือสวน
ชีวิตในโลก ไม่เคยเบื่อ
แม้จะอยู่ เป็นพันปี
- ต้นโคลงเคลง อยู่ทางเหนือสวน
ต้นชะเอม อยู่ใกล้ศาล
แม้จะอยู่ เป็นพันปี
ถ้าเป็นไปได้ อยากรออยู่ค้ำโลก

- 83 Datang ke kolam memancing ikan,
 Orang wanita selesai berduka;
 Siang dan malam sebagai kenderaan,
 Janganlah kita lalai dan leka.
- Orang wanita selesai berduka,
 Angsa dan belibis duduk sekali;
 Janganlah kita lalai dan leka,
 Masa yang habis tidak kembali.
- Angsa dan belibis duduk sekali,
 Di pohon petai di pohon kinis;
 Masa yang habis tidak kembali,
 Walaupun sesal walaupun menangis.
- Abdullah Wadeng*
- ถึงสระน้ำ แวะตกปลา
 หญิงสาว หายโศกเศร้า
 ทั้งคืนวัน เดินพาดผ่าน
 จงอย่าเพลิน อย่าหลงลืม
- หญิงสาว หายโศกเศร้า
 ห่านและเป็ดน้ำ อยู่ด้วยกัน
 จงอย่าเพลิน อย่าหลงลืม
 เวลาที่ผ่านไป ไม่หวนคืน
- ห่านและเป็ดน้ำ อยู่ด้วยกัน
 ที่ต้นสะตอ ที่ต้นมะมุด
 เวลาที่ผ่านไป ไม่หวนคืน
 แม้จะโศกเศร้า จะรำไห้
- 84 Ada pulut di hadapan market,
 Di sana pulut orang berkhidmat;
 Kerana mulut badan sakit,
 Kerana mulut badan selamat.
- Di sana pulut orang berkhidmat,
 Ada pulut teman sejati;
 Kerana mulut badan selamat,
 Kerana mulut badan mati.
- Abdullah Yunus*
- มีงานแต่ง อยู่หน้าตลาด
 ในงานแต่ง ร่วมจิตอาสา
 เพราะปาก ร่างกายเจ็บปวด
 เพราะปาก ร่างกายปลอดภัย
- ในงานแต่ง ร่วมจิตอาสา
 มีงานแต่ง ของเพื่อนแท้
 เพราะปาก ร่างกายปลอดภัย
 เพราะปาก พาทัวตาย
- 85 Pokok gemia dekat pangkalan,
 Pokok halia di atas pusu;
 Hidupn di dunia banyak khayalan,
 Banyak manusia tak puas nafsu.
- Pokok halia di atas pusu,
 Di tempat wanita selalu berduyun;
 Banyak manusia tak puas nafsu,
 Dapat sejuta mahu sebillion.
- ต้นสาคุ อยู่ใกล้ท่าเรือ
 ต้นชิง อยู่บนจอมปลวก
 ชีวิตในโลก มากจินตนาการ
 มนุษย์ส่วนมาก ไม่อึดมิเลส
- ต้นชิงอยู่ บนจอมปลวก
 ที่ผู้หญิง มักแห่ไป
 มนุษย์ส่วนมาก ไม่อึดมิเลส
 ได้ล้าน อยากได้อีกพันล้าน

Di tempat wanita selalu berduyun,
Sampai ke pulut tuan Aminah;
Dapat sejuta mahu sebillion,
Sampai masanya membaham tanah.

Abdullah Wadeng

- 86 Masa mu halus,
Nak boleh ke besar;
Orang tua asuh,
Pelihara sampai pandai.
Bila mu tua,
Pandai bercakapan;
Ibu mu durhaka,
Sampai sepak tendang.
Ibu suka hati,
Anak segar rasa mujur;
Berdiam kayu api,
Sampai jenera atas dapur.
Cuba kita kira,
Masa ibu sedang mengandung;
Sakit habis terasa,
Berdenyut papan punggung.
Bila mu besar,
Tak sangka nak jadi;
Ibu tak boleh ajar,
Mu jawab tapak kaki.
Masa mu halus,
Nak boleh ke besar;
Orang tua asuh,
Pelihara sampai pandai.
Bila mu tua,
Pandai bercakapan;
Ibu mu durhaka,
Lebih pada binatang.
Begini sahaja,
Anak dibalasan;
Dengan ibu durhaka,

ที่ผู้หญิง มักแห่ไป
ถึงที่งานแต่ง ส่วนอามีเนาะ
ได้ล้าน อยากได้อีกพันล้าน
ถึงเวลา แผ่นดินกลืนกิน

เมื่อตอนเจ้ายังเล็ก
กว่าจะได้เติบโตใหญ่
พ่อแม่คอยพุ่มพัก
เลี้ยงดูจนเจ้าเก่ง
เมื่อเจ้าเติบโตใหญ่แล้ว
พูดจาได้เก่งคล่อง
ต่อแม่เจ้าเนรคุณ
ถึงกับเอาเท้าถีบ
แม่นั้นแสนดีใจ
ยามลูกสบายก็สุขใจ
อยู่ไฟกองไม้ฟืน
จนหลับไหลบนเตาผิง
ลองเราคิดให้ดี
ขณะแม่นั้นตั้งครรภ์
เจ็บปวดแสนเหลือทน
ปวดหนึบๆ ที่แผ่นก้น
เมื่อเจ้าเติบโตใหญ่แล้ว
ไม่นึกเลยจะเป็นเช่นนี้
แม่สอนก็ไม่ได้
เจ้าตอบด้วยฝ่าเท้า
เมื่อตอนเจ้ายังเล็ก
กว่าจะได้เติบโตใหญ่
พ่อแม่คอยพุ่มพัก
เลี้ยงดูจนเจ้าเก่ง
เมื่อเจ้าเติบโตใหญ่แล้ว
พูดจาได้เก่งคล่อง
ต่อแม่เจ้าเนรคุณ
ยิ่งกว่าสัตว์เดรัจฉาน
เช่นนี้เองหรือ
ที่ลูกตอบแทน
กับแม่เจ้าเนรคุณ

Lebih pada binatang.
Cuba perhati,
Barang sudah nyata;
Pulau Jelapi⁹,
Dikata anak durhaka.
Bila mu besar,
Duduk rumah tinggi;
Hingga tak kabar,
Terlupa ibu sendiri.

ยิ่งกว่าสัตว์เดรัจฉาน
เจ้าลองทวนคิดดู
สิ่งที่เกิดชัดแจ้ง
เกาะ ยี่อลาปี
กล่าวกันว่าเป็นลูกเนรคุณ
เมื่อเจ้าเติบโตใหญ่
อยู่บ้านหลังสูง
จนเจ้าลืมตัว
ลืมแม่แต่แม่ของตนเอง

Saudah Ceklek

2. ปันตุนคุณธรรมจริยธรรม (Pantun Budi)

- 87 Di Kedai Budi orang sembahyang,
Pohon salak di ladang getah;
Pandai berbudi orang saying,
Walaupun anak orang susah.
- ณ ตลาดบุดี เขาทำละหมาด
ต้นสละ ในสวนยาง
สร้างคุณเก่ง ใครก็รัก
แม้ว่าเจ้า ลูกคนยากลำบาก

Abdullah Wadeng

- 88 Di Kedai Budi orang kasih,
Pohon salak di ladang Pak Sin;
Pandai berbudi orang kasih,
Walaupun anak orang miskin.
- ที่ตลาดบุดี คนแผ่รัก
ต้นสละ ที่สวนเปาะซิน
สร้างคุณเก่ง คนเขารัก
แม้เป็นลูก คนยากจน

Abdullah Wadeng

- 89 Di kedai budi keluarga berjual,
Pohon salak di ladang desa;
Pandai berbudi harga mahal,
Walaupun anak orang biasa.
- ที่ตลาดบุดี เขาค้าขาย
ต้นสละ ที่สวนบ้าน
สร้างคุณเก่ง แสนมีค่า
แม้เป็นลูก คนธรรมดา

Abdullah Wadeng

- 90 Ke kedai budi makan pengat,
ที่ตลาดบุดี กินแกงบวด

⁹ Pulau Jelapi (เกาะยี่อลาปี) ตั้งอยู่นอกชายฝั่งอำเภอไม้แก่นและอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีตำนานเล่าว่าเกาะแห่งนี้เกิดจากซากเรือของลูกที่เนรคุณต่อแม่ โดยไม่ยอมรับว่าเป็นแม่ของตนเมื่อเห็นแม่อยู่ในสภาพที่ยากจน เพราะอายุต่อภรรยาของตนที่เป็นผู้มีฐานะและเป็นตระกูลเจ้าเมือง ด้วยความเข้าใจผิดจึงได้สาปแช่งลูกของตนให้พบแต่ความหายนะ และในที่สุดเมื่อลูกเนรคุณเล่นเรือออกจากฝั่งเพื่อกลับเมือง ทันใดก็เกิดพายุและคลื่นแรงจนเป็นเหตุให้เรือล่มในทะเล ทั้งเรือและร่างของเขาก็ได้กลายเป็นเกาะในที่สุด ปรากฏให้เห็นเป็นอนุสรณ์เตือนใจจนถึงปัจจุบัน

Pohon salak di ladang sana;
Pandai berbudi orang ingat,
Walaupun anak orang hina.

Abdullah Wadeng

ต้นสละ ที่สวนไกล
สร้างคุณเก่ง คนคิดถึง
แม้เป็นลูก คนรังเกียจ

- 91 Ke Kedai Budi orang di tanjung,
Pohon salak di Kuala Bechah;
Pandai berbudi orang sanjung,
Walau pun anak gemala gajah.

Abdullah Wadeng

ที่ตลาดบุดี ชนชาวแหลม
ต้นสละ ที่ทำป้อเจาะ
สร้างคุณเก่ง คนเชิดชู
แม้เป็นลูก เจ้าความูซ้าง

- 92 Ke Kedai Budi orang khidmat,
Pohon salak di sana pulau;
Pandai berbudi orang hormat,
Walaupun anak gemala kerbau.

Abdullah Wadeng

ที่ตลาดบุดี ทำจิตอาสา
ต้นสละ อยู่ฝั่งเกาะ
สร้างคุณเก่ง เขาเคารพ
แม้เป็นลูก คนเลี้ยงควาย

- 93 Ke Kedai Budi orang kaya,
Pohon salak di Kuala Jambu;
Pandai berbudi orang mulia,
Walaupun anak gemala lembu.

Abdullah Wadeng

ที่ตลาดบุดี คนร่ำรวย
ต้นสละ ที่ทำยามู
สร้างคุณเก่ง เขาให้เกียรติ
แม้เป็นลูก คนเลี้ยงวัว

- 94 Ke Kedai Budi membawa biji,
Pohon salak di tepi perigi;
Pandai berbudi orang puji,
Walaupun anak gemala bebiri.

Abdullah Wadeng

ที่ตลาดบุดี พาผลไม้
ต้นสละ ที่ข้างบ่อ
สร้างคุณเก่ง เขาสรรเสริญ
แม้เป็นลูก คนเลี้ยงแกะ

- 95 Pukul empat pergi memanah,
Pergi ke bukit membawa bubur;
Hancur jasad menjadi tanah,
Budi baik tidak kan lebur.

Abdullah Wadeng

สี่โมงเย็น ไปยิงธนู
ไปที่เนินเขา พาของหวาน
ร่างกายสลาย กลายเป็นดิน
แต่คุณความดี อยู่นิรันดร์

- 96 Pohon delima di bawah dapur,
Membeli roti di pagi hari;
Walaupun lama sudah di kubur,

ต้นทับทิม อยู่ใต้ห้องครัว
ซื้อขนมปัง ในตอนเช้า
แม้ตายจาก กลบดินแล้ว

- Budi pekerti tetap berseri.
Abdullah Wadeng
- 97 Pagi hari pergi ke Budi,
 Bawa raga ke taman halia;
 Suami isteri pandai berbudi,
 Rumah tangga aman bahagia.
Abdullah Wadeng
- 98 Limau Wati jual di kilang,
 Halia sejati jual di Budi;
 Harimau mati meninggal belang,
 Manusia mati meninggal budi.
Abdullah Wadeng
- 99 Berjumpa teduh pokok kelapa,
 Bawa kereta ke Sungai Padi;
 Rupa hodoh tidak mengapa,
 Kalaulah kita pandai berbudi.
Abdullah Wadeng
- 100 Tetak buat padi di Padang Palas,
 Gajah gila lalu berisi;
 Kalau tak mati boleh dibalas,
 Hutang budi dibayar budi.
Abdullah Wadeng
- 101 Perahu kecil mudik berkali-kali,
 Sarat bermuat buah kelapa;
 Budi baik dibawakan mati,
 Sampai akhirat tidak dilupa.
Idris Waedeng
- 102 Bunga lalang liuk melantuk,
 Angin berlalu bertiup tenang;
 Budi bahasa perlu dibentuk,
 Jikalau mahu dihormati orang.
Waehama Sadijamu
- คุณความดี เจิดจรัสอยู่
 ในตอนเช้า ไปที่บูดี
 นำตะกร้า ไปไร่ชิง
 สามีภรรยา ยึดคุณธรรมความดี
 บ้านมีสุข เรือนร่มเย็น
- ส้มโอวาตี ขายที่โรงงาน
 ชิงแท้ ขายที่บูดี
 เสือตาย ต้องไวลาย
 คนตาย ต้องไวบุญคุณ
- พบเงาร่ม ณ ต้นมะพร้าว
 ขับรถไป สู่หิงปาดี
 หน้าตาไม่ดี คงไม่เป็นไร
 ถ้าเราเก่ง สร้างบุญคุณ
- ทำนาที่ ปาดังปาลัส
 ช้างตกมัน บรรทุกของเต็มหลัง
 หากไม่ตายจาก คงได้ตอบแทน
 หนี้บุญคุณ ตอบแทนด้วยบุญคุณ
- เรือเล็ก ล่องทวนน้ำ
 บรรทุกมะพร้าว จนเพียบล้น
 คุณความดี ติดตัวจนสิ้นชีวา
 ถึงโลกหน้า ยังไม่ลืมเลือน
- ดอกหญ้าคา พลั่วเล่นลม
 ลมพัดผ่าน สงบนิ่ง
 กริยามารยาท ควรต้องฝึกฝน
 ถ้าอยากให้คน เขาให้เกียรติ

- 103 Pergi memancing si ikan keli,
Dapat seekor terlepas dalam perigi;
Emas permata boleh dijual beli,
Budi bahasa nilainya tinggi.
Patimah Kahong
- 104 Tenang-tenang air di laut,
Sampan kolek mudik ketanjung;
Hati terkenang mulut tersebut,
Budi yang baik rasa nak sanjung.
Patimah Kahong
- 105 Buah rambai di dalam peti,
Masam manis itu rasanya;
Pandai sungguh mengambil hati,
Serta dengan budi bahasanya.
Safiah Baka
- ไปตกปลา
ได้หนึ่งตัว ไปปล่อยในบ่อ
ทองอัญมณี ซื้อขายได้
แต่คุณความดี คุณค่าสูงกว่า
- น้ำทะเล สงบนิ่ง
เรือกอและ แล่นทวนสู่แหลม
หัวใจซาบซึ้ง ปากกล่าวถึง
คุณความดี อยากจะเชิดชู
- ลูกมะไฟ อยู่ในหีบ
เปรี้ยวหวาน ยามลิ้มรส
เป็นคนเก่ง เอาใจเขา
เพียบพร้อมด้วย มารยาทดีงาม

3. ปันตุนสำหรับเด็ก (Pantun Kanak-kanak)

- 106 Anak itik di dalam kolam;
Jangan tarik muka masam.
Napisoh Waeteh
- 107 Dari padi dapat beras;
Jangan jadi budak malas.
Napisoh Waeteh
- 108 Sang kancil di tepi pagar;
Sejak kecil mulai belajar.
Nilo Derasek
- 109 Burung pelatuk kepala merah;
Tak ada tuk tak boleh makan kedarah.
Maryam Kasor
- 110 Burung pelatuk kepala hitam;
นกหัวขวาน หัวสีดำ
- ลูกเป็ดน้อย ในสระน้ำ
อย่าชักหน้า บุดเบี้ยว
- จากข้าวเปลือก เป็นข้าวสาร
อย่าเป็นเลย เด็กขี้เกียจ
- กระเจงน้อย ที่ข้างรั้ว
ตั้งแต่เล็ก เริ่มเรียนแล้ว
- นกหัวขวาน หัวสีแดง
ไม่มีอาย ไม่ได้กินกัน

- Menjadi tua di masa hadapan.
Safiyah Baka
- 118 Rumah kecil di balik pagarj,
 Ke rumah besar encik remaja;
 Di masa kecil adik belajar,
 Sudah besar adik berkerja.
Patimoh Kabok
- 119 Kuk kelek kuk,
 Ayam balung mas;
 Duk buat apa Tuk,
 Duk menyayur nanas,
 Nak semangkuk Tuk,
 Kaha dulu panas.
Abdulwahab Waesama-ae
- 120 Endoi endoi tiak,
 Tiak makan padi;
 Adik jangan teriak,
 Emak buat padi.
Idris Waedeng
- 121 Endoi-endoi tiak,
 Tiak makan padi;
 Adik jangan teriak,
 Emak cari padi.
Idris Waedeng
- 122 Endoi endoi papan,
 Serunai daun buluh;
 Cucu Tok Wan lapan,
 Cicik dua puluh.
Idris Waedeng
- 123 Kukur nyiur kukur,
 Kukur dengan kukuran;
 Tidur mata tidur,
 Jangan teriak malam.
- เป็นผู้ใหญ่ ในวันหน้า
 บ้านหลังเล็ก ด้านหลังรั้ว
 ไปบ้านหลังใหญ่ บ้านเด็กหนุ่ม
 ในวัยเด็ก น้องเรียนรู้
 พอโตขึ้น น้องทำงาน
 เอ้ก อีเอ้ก เอ้ก
 ไก่หงอนทอง
 คุณยายกำลังทำอะไรอยู่
 กำลังแกงกะทิสับปรด
 ขอสักถ้วยเถอะคุณยาย
 เดียวก่อนยังร้อนอยู่
 เปล เปล นกกระจาบ
 นกกระจาบกินข้าวเปลือก
 ลูกอย่าร้องไห้
 แม่ออกไปทำนา
 เปล เปล นกกระจาบ
 นกกระจาบกินข้าวเปลือก
 ลูกอย่าร้องไห้
 แม่ออกมาหาข้าวเปลือก
 เปล เปล ไผ่กระดาน
 ขลุ่ยใบไผ่
 หลานโตะแหวแปด
 เหลนยี่สิบ
 ชูด ชูดมะพร้าว
 ชูดด้วยกระต่ายชูด
 นอนเถอะตานอน
 อย่าร้องไห้ยามค่ำคืน

- 130 Masak masam masak manis,
Masak satu makan satu;
Katak pisang mata jernih,
Katak puru belakang gerutu.
- Masakan masak manis,
Masak satu makan satu;
Makan banyak tidak jamin;
Katak puru belakang gerutu,
Katak menyak perut cermin.
- ผลสุก รสเปรี้ยวหวาน
สุกหนึ่งผล กินหนึ่งผล
ปาดตามันใส
คางคกใหญ่ หลังเป็นผื่น
- สุกหนึ่งผล กินหนึ่งผล
กินเยอะไป จะไม่ปลอดภัย
คางคกใหญ่ หลังเป็นผื่น
เขียดท้องมันวาว

Idris Waedeng

4. ปันตุนเปรียบเปรย (Pantun Kias dan Ibarat)

- 131 Rusa padang belang di kaki,
Buah kueni sangat wangi.
Tinggi gunung tetap didaki,
Lautan api kan disebrangi.
- กวางทุ่ง ลายที่ขา
ลูกมะมุด กลิ่นหอมอวล
ภูเขาสูง หวังปีนพิชิต
ทะเลไฟ หวังจะข้ามไป
- 132 Halia lama bertaut-taut,
Bawa ke gunung sudah berniaga;
Dunia umpama air di laut,
Banyak di minum bertambah dahaga.
- ขิงแก่ ขึ้นทิวแถว
พาไปเขา ไปค้าขาย
โลกใบนี้ เสมือนน้ำทะเล
ยิ่งดื่มมาก ยิ่งกระหายมาก
- 133 Kunyit lama pohonnya di lubang,
Pokoknya tegak dekat perigi;
Duit umpama burung terbang,
Banyak dihinggal banyak yang pergi.
- ขมิ้นแก่ งอกอยู่ในหลุม
ต้นชูตระหง่าน ที่ใกล้บ่อ
เงินเปรียบดัง นกโบยบิน
มากบินมาเกาะ มากบินจากไป
- 134 Belia di darat rusing melanda,
Sudah sibuk bersedih hati;
Dunia ibarat pusingan roda,
Cerah dan gelap silih berganti.
- วัยรุ่นกลัดกลุ้ม เครียดถากถำ
ยุ่งุ่นวาย เจ็บซ้ำใจ
โลกนี้เสมือนกงล้อหมุน
สว่างและมีด สลับกันไป

Patimoh Kahong

Abdullah Wadeng

Abdullah Wadeng

Abdullah Wadeng

- 135 Budak belia berhenti belajar,
Ramai merantau berhati gembira;
Hidup di dunia seperti belayar,
Sampai di pulau berhenti sementara.
- เด็กวัยรุ่น หยุดร่ำเรียน
มากเที่ยวเตร่ อย่างสุขใจ
ชีวิตบนโลกนี้ ดั่งเล่นเรือ
ถึงที่เกาะ หยุดชั่วคราว
- Abdullah Wadeng*
- 136 Pokok gemia bersama terajan,
Burung merbuk banyak sekali;
Hidup di dunia umpama hujan,
Turun sekejap lenyap kembali.
- ต้นสาकु ไกล่ต้นกำขำ
นกหัวจุก มากมายนัก
ชีวิตบนโลก เฉกเช่นฝน
ตกสัปดาห์ หายดังเดิม
- Abdullah Wadeng*
- 137 Pokok kemia di tepi bangunan,
Pergi ke barat menjual keladi;
Hidup di dunia seperti dagangan,
Negeri akhirat kekal abadi.
- ต้นสาकु ที่ข้างอาคาร
มุ่งตะวันตก ไปขายเผือก
ชีวิตบนโลกนี้ เสมือนค้าขาย
ในโลกหน้า ชีวิตนิรันดร์
- Abdullah Wadeng*
- 138 Bertemu teruna datang melayar,
Cuaca putih kembali memukat;
Ilmu laksana binatang yang liar,
Membaca menulis tali pengikat.
- พบชายโสดออกแล่นเรือ
อรุณรุ่งกลับจากดักอวน
วิชาความรู้เปรียบดังสัตว์เปรียว
การอ่านเขียนเป็นดั่งเชือกผูกมัด
- Abdullah Wadeng*
- 139 Tungkat rotan panjang sekali,
Banyak di temu oleh orang Perlis;
Diikat binatang dengan tali,
Diikat ilmu dengan menulis.
- ไม้เท้าหวาย ยาวที่สุด
มากพบเจอ โดยชาวปะลิส
ผูกมัดสัตว์ ด้วยเส้นเชือก
ผูกมัดวิชา ด้วยการจดเขียน
- Abdullah Wadeng*
- 140 Bertemu teruna sudahnya pergi,
Cuaca pajar pergi sekolah;
Ilmu laksana buah yang tinggi,
Membaca menghafal menjadi galah;
- พบชายโสด เดินจากไป
รุ่งอรุณ ไปโรงเรียน
ความรู้เปรียบดัง ผลไม้บนกิ่งสูง
การอ่านท่อง เป็นดั่งไม้สอย
- Abdullah Wadeng*

- 141 Balik di sawah datang ke sekolah,
Balik ditemu penjual ulam;
Kaitlah buah dengan galah,
Kaitlah ilmu dengannya kalam.
Abdullah Wadeng
- 142 Turun disawah balik termenung,
Orang yang jauh balik ketempat;
Walaupun buah dibukit digunung,
Dengan bersungguh kita mendapat.
Abdullah Wadeng
- 143 Cepatlah balik bergunting rambut,
Balik ke Kabang terlalu deras;
Lihatlah air sangatnya lembut,
Boleh berlubang batu yang keras.
Abdullah Wadeng
- 144 Di pohon keranji adik termenung,
Pohon celagi di rumah besar;
Walaupun tinggi bukit dan gunung,
Tinggi lagi hemah pelajar.
Abdullah Wadeng
- 145 Pohon jambu menjulang ke langit,
Tepung pelita membawa ke pantai;
Walaupun ilmu bintang di langit,
Gantunglah cita-cita hendak mencapai.
Abdullah Wadeng
- 146 Pohon jambu di bawah rambutan,
Minum kopi duduk di kedai;
Walaupun ilmu di bawah lautan,
Terjunlah pergi untuk mencapai.
Abdullah Wadeng

กลับจากนา ไปโรงเรียน
กลับไปเจอ คนขายผัก
สอยผลไม้ ด้วยไม้สอย
สอยวิชา ด้วยปากกา

ไปทำนา กลับมานั่งคิด
คนแดนไกล กลับบ้านเกิด
แม้ว่าผล อยู่บนยอดเขา
ด้วยความมานะ เราจะได้มา

ไปตัดผม กลับมาเร็ว
กลับกาบัง รวดเร็วนัก
ดูน้ำ แสนอ่อนนุ่ม
แต่สามารถ เจาะหินแข็ง

ที่ต้นหยี นั่งครุ่นคิด
ต้นมะขาม ที่บ้านหลังใหญ่
แม้ว่าสูง ภูเขาเลากา
สูงยิ่งกว่า คือขบวนการเรียน

ต้นฝรั่ง ชูยอดสู่ฟ้า
ขนมกรวย พาไปหาด
แม้ว่าวิชาความรู้ คือดาวบนฟ้า
จงไผ่ฝืน ที่จะได้คว้ามมา

ต้นฝรั่ง ที่ได้ต้นเงาะ
ดื่มกาแฟ อยู่ที่ร้าน
แม้ว่าวิชาความรู้ อยู่ใต้ทะเลลึก
จงดิ่งดำ เพื่อคว้าครองไว้

- 147 Sungguh elok ikan gelama,
Sudah membeli di hari Jumaat;
Sungguh elok bulan purnama,
Indah lagi isteri salehah.
Abdullah Wadeng
- 148 Pohon betik sangat rimbun,
Sudah lama pergi ke Tabih;
Walaupun duit banyak bertambung,
Tidak kan sama suami yang saleh.
Abdullah Wadeng
- 149 Tanam belimbing dekat pauh,
Tanaam getah dekat delima;
Tikam lembing cepat disembuh,
Tikam lidah teringat lama.
Abdullah Wadeng
- 150 Tanam getah dekat halia,
Pohon delima jauh di kebun;
Tikam lidah teringat lama,
Walaupun lama berpuluh tahun.
Abdullah Wadeng
- 151 Susah derita anak desa,
Balik ke desa membawa seluar;
Sepatah kata sangat bisa,
Lebih bisa daripada ular.
Abdullah Wadeng
- 152 Susah derita anak yang kejam,
Lebih kejam daripada kambing;
Sepatah kata yang sangat tajam,
Lebih tajam daripada lembing.
Abdullah Wadeng

แสนสวยงาม เจ้าปลาจวด
ไปซื้อหา ในวันศุกร์
แสนสวยงาม จันทร์เดือนเพ็ญ
สวยงามกว่า ภรรยาที่ดี

ต้นมะละกอ ออกใบดก
ไปเสียนาน บ้านตาแบะ
แม้มีเงิน มากก่ายกอง
หาได้เท่า สามีที่ดี

ปลูกมาเฟื่อง เคียงมะม่วง
ปลูกต้นยาง เคียงทับทิม
แทงด้วยหอก แผลหายเร็ว
แทงด้วยลิ้น จดจำนาน

ปลูกยาง ไกล่ต้นชิง
ต้นทับทิม ไกล่ที่สวน
แทงด้วยลิ้น จดจำนาน
แม้ผ่านไป นับสิบปี

ลำบากยากแค้น ลูกชาวสวน
กลับไปสวน พากางเกง
เพียงหนึ่งคำ ที่แสนพิษ
พิษยิ่งกว่า เหล่าอสรพิษ

ยากลำบาก ลูกตัวชน
แสนซุกซน ยิ่งกว่าแพะ
หนึ่งคำพูด ที่เฉียบคม
คมยิ่งกว่า หอกทวน

- 153 Pergi cepat ke ladang sirih,
Lama di situ pergi berdua;
Selagi ingat perkataan sedih,
Selama itu hati kecewa.
Abdullah Wadeng
- 154 Menanam sirih cepat berhenti,
Pagi hari menanam lada;
Perkataan sedih lekat di hati,
Seperti duri di dalam dada.
Abdullah Wadeng
- 155 Pagi hari menanam lada,
Pokok melati lama berpucuk;
Seperti duri di dalam dada,
Terpacak di hati sepanjang hidup.
Abdullah Wadeng
- 156 Pohon melati lama berpucuk,
Pohon keduduk tumbuh di kebun;
Terpacak di hati seumur hidup,
Walaupun hidup seratus tahun.
Abdullah Wadeng
- 157 Orang dewasa pergi melancong,
Sangat gembira berhanti di seberang;
Perkataan bisa seperti racun,
Sangat jelira di hati orang.
Abdullah Wadeng
- 158 Banyak pinang sudahlah layu,
Pokok jambu di Kuala Jambu;
Ingatlah pesanan pepatah Melayu,
Mulut kamu harimau kamu.
Abdullah Wadeng

ไปรวดเร็ว ที่สวนพลู
อยู่เสียนาน ไปกันสอง
ตราบยังจำ คำซ้ำใจ
ตราบเท่านั้น ใจผิดหวัง

ปลูกใบพลู เสร็จเร็ววัน
แต่เช้าตรู่ ไปปลูกพริก
คำเจ็บแสบ ตรึงใจอยู่
เสมือนหนามยอก อยู่ในทรวง

แต่เช้าตรู่ไป ปลูกพริก
ต้นมะลิ แตกยอดแล้ว
เสมือนหนามยอก อยู่ในทรวงอก
ทิ่มแทงใจ อยู่ตลอดชีวิต

ต้นมะลิ แตกยอดแล้ว
ต้นโคลงเคลง งอกที่สวน
ทิ่มแทงใจ อยู่ตลอดชีวิต
แม้ชีวิตยั่งยืน เป็นร้อยปี

ผู้ใหญ่ ไปท่องเที่ยว
แสนสุข หยดพักผ่อน
คำเจ็บแสบ เสมือนยาพิษ
สร้างความชอกช้ำ ในใจคน

ผลหมาก สุกงอม
ผลฝรั่ง ที่ทำยามู
จดจำไว้ สำนวนมลายู
ปากเจ้า คือเสือของเจ้า

- 165 Nangka merah buah lebat,
Nangka sejati di taman desa;
Luka berdarah mudah diubat,
Luka di hati sepanjang masa.
Abdullah Wadeng
- 166 Berhenti menyurat berhenti membaca,
Sudah ke Becah hendak ke Perigi;
Hati ibarat seperti kaca,
Bila pecah tidak kembali.
Abdullah Wadeng
- 167 Seorang gadis membawa buku,
Turun menyabut di sana kubang;
Perkataan sedih ibarat paku,
Walaupun di cabut tinggalnya lubang.
Abdullah Wadeng
- 168 Itik mandi di dalam kolam,
Ayam berenang di dalam baldi;
Sudah hilang bintang malam,
Apa terjadi manusia di bumi.
Patomoh Kahong
- 169 Seumpama panas garuda,
Panas bukit terkena batu;
Laksana barang berniaga,
Barang baik mudah laku.
Idris Waedeng
- 170 Bulan cerah cuaca putih,
Orang bergala menyodok tebing;
Bukan mudah tinggal kekasih,
Seperti darah meninggal daging.
Waehama Sadijamu

ขนุนแดง ผลดก
ขนุนแท้ ที่สวนบ้าน
แผลออกเลือด รักซาง่าย
แผลในหัวใจ ติดตลอดกาล

หยุดเขียน หยุดอ่าน
ไปบื้อเจาะ ไปปรีกี
จิตใจเหมือนกระจกแก้ว
เมื่อแตกแล้วไม่หวนคืน

หญิงสาวพกพาหนังสือ
ลงไปถอนกล้า ที่ฝั่งหนอง
คำพูดซ้ำใจ เสมือนตะปู
แม้อถอนออก ยังเหลือรูไว้

เปิดอาบน้ำ ในสระ
ไก่อายน้ำ ในถัง
ดาวบนฟ้า หายลับตา
จะเกินอะไรขึ้น เราบนดิน

เหมือนร้อนตัวครุฑ
ร้อนภูเข ผดเผาหิน
เฉกเช่น ของค้าขาย
ของดี ขายออกง่าย

เดือนจรัส สว่างจ้า
คนไถนา ควักคันดิน
ไม่ไฉ้ง่าย จากลาคนรัก
เหมือนแยกเลือด ออกจากเนื้อหนัง

- 171 Ayam berdenak harga serial,
Mari hinggap di ranting pauh;
Sekali jerinak sekali liar,
Seperti lalat hinggap di tubuh.
Maehalo Binsamae
- 172 Aceh – Aceh bergunung Aceh,
Kerbau balar di dua deni;
Tengog boleh nak ambil tak boleh,
Seperti gambar dalam cermin.
Waelimoh Tokwaehaji
- 173 Kampung Laut Pulau Pinang,
Batang padi terenang-renang;
Karam di laut dapat berenang,
Karam di hati tak dapat nak senang.
Waelimoh Tokwaehaji
- 174 Sejarah menarik kampung Serkam,
Nangka masak nampak tergantung;
Bahasanya lembut tajam menikam,
Seperti jarum menusuk ke jantung.
Abu Wardee Tongkat Sakti
- 175 Embun bertakung di daun keladi,
Keladi subur di pinggir taman;
Pantun indah ibarat telaga budi,
Siapa terminum menjadi budiman.
Abu Wardee Tongkat Sakti
- 176 Lenggang lengguk si anak serati,
Basah kusup di pagi hari;
Kalau sungguh niat di hati,
Keris di sandang menjadi bukti.
Waehama Sadijamu
- ไก่เลี้ยง ราคาเหรียญเดียว
มาเกาะอยู่ บนกิ่งมะม่วง
บางครั้งเชื่อง บางครั้งเปรี้ยว
เสมือนแมลงวัน บินเกาะตามตัว
- อาจะ อาจะ ขุนเขาแห่งอาจะ
ควายเผือก เดินเคียงคู่
ดูได้ จะเอาไม่ได้
เสมือนภาพ ในกระจกเงา
- บ้านลาโอะ เกาะปีนัง
ต้นข้าว ลอยแข่งน้ำ
จมในทะเล ว่ายน้ำได้
จมในหัวใจ มีอาจมีสุข
- ประวัติศาสตร์น่าสน บ้านเซอร์กัม
ขนุนสุก เห็นแขวนอยู่
ภาษานุ่มนวล แหลมทิ่มแทง
เสมือนเข็มเจาะ เข้าในหัวใจ
- น้ำค้างขัง บนใบบอน
ใบบอนขุ่ม อยู่ริมสวน
ปันตุนดงาม เสมือนบ่อคุณธรรม
ใครได้ดื่มกิน ย่อมเป็นคนดี
- สายคอไปมา เจ้าลูกเป็ดน้อย
เปียกชุ่มหมด เสียแต่เช้า
ถ้าเป็นจริง ดังตั้งใจไว้
กริชที่สะพายอยู่ เป็นหลักฐาน

- 177 Seorang gadis membawa buku,
Turun menyabut di sana kubang;
Perkataan sedih ibarat paku,
Walaupun di cabut tinggalnya lubang.
Abdullah Wadeng
- เจ้าสาวน้อย พกพาหนังสือ
ไปถอนกล้าข้าว ณ หนองนา
คำพูดบาดใจ เปรียบดังตะปู
แม้ถอนออก ยังเหลือรูไว้
- 178 Pecah buyung tempayan duk ada,
Boleh juga buat basuh kaki;
Tak nak tolong tidak mengapa,
Asal jangan bergadas kaki.
Idris Weadeng
- ไหแตก โอ่งยังมี
ใช้ใส่น้ำ ล้างเท้าได้
ไม่ยอมช่วยเหลือ ไม่เป็นไร
ขอเพียงอย่า มาขัดขา
- 179 Ulam ulam pucuk jenerih,
Air setimba bertupah ruah;
Ulang ulang hendakkan nak boleh,
Seperti kerengga tunggu buah.
Jawahir Musa
- ผักเอ๋ยผักยอดต้นแซะ
น้ำในถัง หกกระจาย
ติดตามไม่ห่าง หวังจะได้
เสมือนมดแดง ฝ้าผลไม้
- 180 Belia di barat sudah merantau,
Wanita mati banyak sengsara;
Dunia ibarat sebuah pulau,
Kita berhenti buat sementara.
Abdullah Wadeng
- หนุ่มตะวันตก เดินท่องเที่ยว
หญิงสาวตาย แสนโศกเศร้า
โลกใบนี้ เปรียบเสมือนเกาะ
เราแวะหยุด เพียงชั่วคราว
- 181 Nangka sejati di dalam perahu,
Pergi berlangsung jangan beradu;
Luka di hati orang tak tahu,
Seperti racun di dalam madu.
Abdullah Wadeng
- ขนุนแท้ อยู่ในเรือ
เดินผ่านไป อย่าได้หยุดพัก
บาดซ้ำในหัวใจ ไม่มีใครรู้
เสมือนยาพิษ ในน้ำผึ้ง
- 182 Cedok air dengan baldi,
Cedok nasi dengan senduk;
Baik ikut resmi padi,
Semakin berisi semakin tunduk.
Patimoh Kahong
- ตักน้ำ ด้วยถัง
ตักข้าว ด้วยทัพพี
ธรรมชาติรวงข้าว จงยึดถือ
ยังมีเนื้อ ยิ่งโค้งงอลง

- 183 Orang putih membuat roti,
 Pergi musafir Jumaat Sabtu;
 Perkataan sedih lekat di hati,
 Seperti terukir lekat di batu.
- Pergi musafir Jumaat Sabtu,
 Membawa penyapu kedalam taman;
 Seperti terukir lekat di batu,
 Tidak terhapus sepanjang zaman.
- Abdullah Wadeng*
- 184 Tepung pelita di hilir di hulu,
 Bawa ke kota cepat sekali;
 Sebelum berkata fikir dahulu,
 Sudah kata tak dapat kembali.
- Bawa ke kota cepat sekali,
 Pergi berlepas orang ke utara;
 Sudah berkata tak dapat kembali,
 Seperti kapas terbang ke udara.
- Abdullah Wadeng*
- 185 Tebing tinggi pangkalan lama,
 Pintu sasak memagar lorong;
 Abang pergi janganlah lama,
 Buah masak makannan burung.
- Burung pucung terbang sekawawn,
 Jatuh ke baruh menjadi bangau;
 Bunga tanjung molek di likaran,
 Jatuh ke tubuh menjadi panau.
- Abulwahab Waesama-ae*
- คนฝรั่ง ทำขนมปัง
 พาไปเที่ยว วันศุกร์เสาร์
 คำพูดเจ็บแสบ ติดคาใจ
 ราวแกะสลัก ไว้บนหิน
- พาไปเที่ยว วันศุกร์เสาร์
 นำไม้กวาด ไปเข้าสวน
 ราวแกะสลัก ไว้บนหิน
 ไม่ถูกลบ ไปตลอดกาล
- ขนมกรวย อยู่เหนือใต้
 พาเข้าเมือง อย่างรวดเร็ว
 ก่อนพูดกล่าว คิดเสียก่อน
 พูดไปแล้ว มีอาจคืนคำ
- พาเข้าเมือง อย่างรวดเร็ว
 ไปปลดปล่อย อยู่ทางเหนือ
 พูดไปแล้ว มีอาจคืนคำ
 เสมือนนุ่นล่องลอย อยู่บนอากาศ
- ตลิ่งชัน ณ ท่าเรือเก่า
 ประตูไม้ไผ่ กันชอยไว้
 พี่จากไป อย่างนานนัก
 ผลสุกงอม เป็นอาหารนก
- นกกระยาง บินเป็นฝูง
 ตกนาลุ่ม กลายเป็นกระสา
 ดอกพิกุลสวย เมื่อร้อยเป็นพวง
 ตกที่กาย กลายเป็นเกลื่อน

- 186 Nangka besar boleh diusung,
Nangka sejati di dalam perahu;
Luka di luar boleh di tolong,
Luka di hati orang tak tahu.
- Nangka sejati di dalam perahu,
Membeli halawa dengannya manis;
Luka di hati orang tak tahu,
Seperti ketawa di dalam menangis.
- Abdullah Wadeng
- 187 Mahal pepaku daripada getah,
Mahal durian daripada sawa;
Sesal dahulu dapat faedah,
Sesal kemudian tidak berguna.
- Mahal durian daripada sawa,
Bawa musafir terlalu banyak;
Sesal kemudian tidak berguna,
Ibarat air bercampur minyak.
- Abdullah Wadeng

5. ปันตุนประเพณีและวิถีชีวิต (Pantun Adat dan Resam Manusia)

- 188 Burung ke sarang ketika senja,
Nelayan pulang di petang hari;
Harum pantun di istana raja,
Memikat hati putra putri.
- Burung ke sarang ketika senja,
Nelayan pulang di petang hari;
Harum pantun di istana raja,
Memikat hati putra putri.
- Idris Waedeng
- 189 Ayun lambut laju,
Sarap batang nipah;
Tenun kain baju,
Buat pakai menikah.
- Ayun lambut laju,
Sarap batang nipah;
Tenun kain baju,
Buat pakai menikah.
- Maryam Kaso

- 190 Ayun lambut laju,
 Sarap batang nipah;
 Tenun kain baju,
 Buat bersalin basah.
Waelomoh Tokwaehaji
- 191 Apa guna orang bergatih,
 Ambil benang balutkan lokli;
 Apa guna orang berkasih,
 Hulur pinang picit jari.
Idris Waedeng
- 192 Buah ketepatan kuning,
 Buah larak masak;
 Bersimpan hari ini,
 Nak berarak hari esok.
Patimoh Kareng
- 193 Sekali –sekali kita berpantun,
 Supaya senang di hati yang gundah;
 Sekali- sekali kita bergabung,
 Guna pakai bahasa yang indah.
Jawahir Musa
- 194 Udek- udek udang gantung,
 Ambil buat sayur keladi;
 Adik-adik menikah gantung,
 Tapi temuan tidak jadi.
Patimoh Kareng
- 195 Hujan lebat lebi,
 Turun di muka kuala;
 Orang jabat mari,
 Adik beradik tok tua¹⁰ hamba.
Patimoh Kareng
- ไกวเปลสูงเร็วลอละลิว
 ก้านใบจาก
 ทอเสื่อผ้าแพพรพรรณ
 ไว้เปลี่ยนยามเปียก
- เป็นประโยชน์ฉันใดคนปั่นด้าย
 ถ้าไม่เอาด้ายพันรอบแกน
 เป็นประโยชน์ฉันใดคนรักกัน
 ถ้าไม่นำขันหมากไปสู่ขอ
- นมแมว เหลืองอร่าม
 นมควาย สุกหอม
 เตรียมพร้อม วันนี้
 จะแห่ขันหมาก วันพรุ่ง
- ในคราใด ที่เราปันตน
 เพื่อสุขสใจ จิตว่าอุ่น
 ในคราใดที่เรา รวมกลุ่ม
 ใช้สื่อสาร ด้วยภาษาสวยงาม
- กึ่งเอ๋ย กึ่งนาง
 เอามาแกงกับต้นบอน
 อายุน้อย หมั่นกันไว้
 แต่ลิขิตไว้ ไม่ใช่คู่ครอง
- ฝนตก อย่างหนักหน่วง
 ตกลง ณ ปากแม่น้ำ
 คนยาบะ มาเยี่ยมเยือน
 เป็นญาติพี่น้อง พ่อตาฉัน

¹⁰ Mentua

- 196 Dari Patani pergi ke Jala,
Masuk kampung keluar kampung;
Pagi-pagi gatih besikal,
Sebagai penjaja kekek dan kembang.
จากปัตตานี ไปยะลา
เข้าหมู่บ้าน ออกหมู่บ้าน
เช้าๆ ปั่นจักรยาน
เร่ขายตะเพียน และปลาทุ

Abdurrahman Dewani

6. ปันตุนผจญภัยและท่องเที่ยว (Pantun Merantau dan Pengembara)

- 197 Jeruk kangkung maman berduri,
Jeruk lada di dalam cupak;
Keluar kampung tinggal negeri,
Air mata membilang telapak.
ต้องผักบุ้ง และผักเสี้ยน
ต้องพริกไฉ้ ในกระป๋องลิตร
ออกจากบ้าน ทิ้งลาเมือง
น้ำตาหยด ตามรอยเท้า
198 Gugurlah nangka nak gugur,
Sarang temingat di ranting pauh;
Tidurlah tidur mata nak tidur,
Jangan mengingat jalanan jauh.
หล่นเถิดขนุน จวนจะหล่น
แต่นทำรัง บนกิ่งมะม่วง
นอนเถิดนอน ตาจะหลับนอน
อย่ากังวล การเดินทางอันยาวไกล

Waehama SadiJamu

Idris Waedeng

- 199 Pergi ke Tabih memjunjung kitab,
Anak remaja memberi sedekah;
Suami saleh bertanggungjawab,
Membuat kerja mencari nafkah.
ไปตาเบะ ทุนหนังสือ
เด็กวัยรุ่น บริจาคทาน
สามีที่ดี รับผิดชอบ
มุ่งมั่น เลี้ยงดูครอบครัว

Abdullah Yunus

- 200 Pergi berehat letih belajar,
Setelah sudah mencari ikan;
Isteri salehah boleh bersabar,
Susah payah mencari makan.
ไปพักผ่อน เหนื่อยจากเรียน
เสร็จแล้ว ออกไปหาปลา
ภรรยาที่ดี มีความอดทน
ยากลำบาก หาเลี้ยงชีพ

Abdullah Wadeng

- 201 Pergi ke Tabih saing remaja,
Sudah lama di pulau jelapi;
Suami saleh rajin bekerja,
Tidak lama di kedai kopi.
ไปตาเบะ กับเพื่อนวัยรุ่น
อยู่เสียนาน บนเกาะเยลอปี
สามีที่ดี ขยันทำงาน
อยู่ไม่นาน ณ ร้านน้ำชา

Abdullah Wadeng

- 202 Hari Ahad membeli seluar,
Seluar panjang kakinya basah;
Isteri salehah menjadi penawar,
Dapat menghilangkan suaminya susah.
Abdullah Wadeng
- 203 Pergi sembelih di kampung Jabat,
Boleh pisang di tepi bukit;
Suami saleh menjadi ubat,
Boleh menghilangkan isteri yang sakit.
Abdullah Wadeng
- 204 Bawa tetamu hendak ke taman,
Bawa bungkusan keluar lari;
Banyak ilmu banyak pengalaman,
Mendapat lulusan di luar negeri.
Abdullah Wadeng

7. ปันตุนสนุกสนานและการละเล่น (Pantun Jenaka dan Permainan)

- 205 Burung tiung batu,
Makan buah tal masak;
Tak ada untung aku,
Gatal-gatal gosok.
Abdulwahab Waesama-ae
- 206 Itik Tok Teh itik Tok Tanjung,
Buah lonang masak merah;
Adik putih bergelek buyung,
Kacip pinang ke abang sepiak.
Idris Waedeng
- 207 Ada sirih ada pinang,
Nanti gambir dengan kapur;
Sudah dipilih sudah dipinang,
Hanya menanti ijab kabul.
Idris Waedeng

Hati tidak terlupa.

แต่ใจนั้นไม่ลืมเลือน

Abdulwahab Waesama-ae

- 211 Naik nangka mambung,
Julang nangka dahan;
Budak Cik Mah Cik Mung,
Belaga lembu jantan.
Lembu jatan jati,
Tambat bayang guruh;
Abang lambat mari,
Nanti bulan cerah.
Bulan cerah pauk belatik,
Patah seligi tikam kerbau;
Orang tua meneweh gatip,
Patah gigi tampal tahi mala.
Tahi mala di atas bendul,
Cabut kemuncup,
Berjalan ke humur,
Kaki balar jangan diunjur,
Salah terjempot,
Kata ke bunga.
Bunga sena Datuk,
Kembang tujuh malam;
Berarak betina masuk,
Masuk kehujung balai.
Hujung balai kecil,
Bendul panjang lima;
Bertunang dari kecil,
Nak menikah bulan lima.
Bulan lima bulan tak genap,
Perannyut batil pengkalan Mak Cik Teh.
Batil Wan Mas batil Wan Perak,
Ibu kunyit di dalam tempayan,
Berbunyi bedil bagai bertih,
Tuan Cik Lonik mengadap perang.
- ขึ้นต้นขุ่น ผลขุ่นไม่มีเนื้อ
อยู่ที่ปลายกิ่งขุ่น
เด็กชื่อเจมะฮ และเด็กชื่อเจมะม
ขุ่นวัวตัวผู้
วัวตัวผู้ตัวแท้
ล่ามไว้ใต้เงาของต้นสมอทะเล
อีกช้ากว่าพีชะมา
รอนคนคืนเดือนหงาย
พระจันทร์สว่างก็ออกไปดักสัตว์
หลาวหักเพราะแทงควาย
คนแก่ก็ไล่ต้อนด้วย
พินหักเอากาวตาฮิมาลา¹¹ มาติด
กาวตาฮิมาลาอยู่บนขอบพื้น
ถอนหญ้าเจ้าชู้
แล้วเดินไปยังนาบนไหล่เขา
เท้าเป็นเผือกอย่าเหยียดออกไป
พลั้งไปหยิบ
นึกว่าเป็นดอกไม้
ดอกประดู่แห่งบ้านดาโต๊ะ
บานสะพรั่งเจ็ดวันเจ็ดคืน
ผู้หญิงพาเหรดมาเป็นขบวน
เข้าทางปลายพาไล
ปลายพาไลมีขนาดเล็ก
ขอบพื้นยาวแค่ห้า
หมั้นหมายตั้งแต่เยาว์วัย
จะแต่งงานเดือนห้า
เดือนห้าเป็นเดือนดี
เอาขันไปลอยที่ทำเรือมาจะเจเตะฮ
ขันของแวมะฮ ขันของแวมแปเราะ
หัวขมึ้นอยู่ในโอ่ง
ได้ยินเสียงปี่ดังราวข้าวดอกแตก
ตูแวมะลอนิมุงหน้าอกรบ

¹¹ ตาฮิมาลา เป็นกาวที่ได้จากการเอาครั่งมาผสมกับรังแตน มีความคงทนสูงใช้อุดเรือ อุดหลังคารั่ว เป็นต้น

Abdulwahab Waesama-ae

212	Ayun lambut laju,
Kayu batang pisang;
Tenun kain baju,
Tiru anak musang.
Anak musang jantan,
Ibu dia betina;
Sanggul lipat pandan,
Tiru anak Cina.
Anak Cina jambul,
Pandai main perangkap;
Ajak saing tidur,
Ambil bantal dakap. | ไกวเปลลอยละลื้อ
เอาลำต้นกล้วยไปพายเป็นเรือ
ทอเสื่อผ้า
ลอกเลียนแบบลูกมูฮัง
ลูกมูฮังเพศผู้
แม่ของมันเพศเมีย
ถักเปียแล้วเกล้าผม
เลียนแบบลูกคนจีน
ลูกคนจีนไว้ผมจุก
เล่นเครื่องมือดักสัตว์แก่ง
ขวนเพื่อนมานอนด้วยกัน
แล้วเอาหมอนกอด |
|-----|--|---|

Abdulwahab Waesama-ae

8. ปันตุนสุภาษิต (Pantun Peribahasa)

213	Nangka sejati di dalam perahu,
Pergi berlangsung jangan beradu;
Luka di hati orang tak tahu,
Seperti racun di dalam madu.	ขนุนแท้อยู่ในเรือ
ผ่านไป อย่าได้หยุดพัก
แผลในใจ ไม่มีใครรู้
เสมือนยาพิษ อยู่ในน้ำผึ้ง
<i>Abdullah Wadeng</i>		
214	Banyak pinang sudahlah layu,
Pokok jambu di Kuala Jambu;
Ingatlah pesanan pepatah Melayu,
Mulut kamu harimau kamu.	ผลหมาก สุกงอมแล้ว
ผลฝรั่งที่ทำยาฆ่า
จดจำไว้ สำนวนมลายู
ปากเจ้าคือเสือเจ้า
<i>Abdullah Wadeng</i>		
215	Ulam ulam pucuk jenerih,
Air setimba bertupah ruah;
Ulang ulang hendakkan nak boleh,
Seperti kerengga tunggu buah.	ผักเอ๋ยผักยอดต้นแซะ
น้ำในถัง หกกระจาย
ติดตามไม่ห่าง หวังจะได้
เสมือนมดแดง เฝ้าผลไม้

Jawawhir Musa

- 216 Cedak air dengan baldi,
Cedak nasi dengan senduk;
Baik ikut resmi padi,
Semakin berisi semakin tunduk.
Patimoh Kahong
- 217 Pohon jenerih di tepi sawah,
Buah keduduk di ladang kelapa;
Walaupun boleh gading bertuah,
Kepada tanduk jangan dilupa.
Abdullah Wadeng
- ตักน้ำ ด้วยถัง
ตักข้าว ด้วยทัพพี
ยึดตามธรรมชาติรวงข้าวดีกว่า
ยิ่งเข้าเนื้อ ยิ่งโค้งงอลง
- ต้นแซะ ที่ปลายนา
ลูกโคลงแคลง ที่สวนมะพร้าว
ถึงแม้ว่า ได้งาพิเศษ
ต่อเขานี้ อย่าหลงลืม

9. ปันตุนศาสนาและความเชื่อ (Pantun Agama dan Kepercayaan)

- 218 Burung putih sedikit anak,
Ada bersarang di ladang kelapa;
Walaupun boleh duit banyak,
Kepada tuhan jangan dilupa.
Abdullah Wadeng
- 219 Sedikit sebanyak berjumpa buahan,
Membawa tongkat sama berat;
Duit banyak lupakan tuhan,
Tidak barakat dunia akhirat.
Abdullah Wadeng
- 220 Pokok betik pokok pisang,
Di situ banyak pisang nangka;
Banyak duit tidak sembahyang,
Itu juga tuhan murka.
Abdullah Wadeng
- 221 Kain remaja sangat disayang,
Lalu dilipat bawa ke taman;
Rajin bekerja banyak sembahyang,
Itulah sifat orang beriman.
Abdullah Wadeng
- นกกระยาง มีลูกน้อย
มาทำรัง ในสวนมะพร้าว
แม้ได้เงิน จำนวนมากมาย
ต่อพระเจ้า อย่าได้หลงลืม
- จะมากน้อย ได้เจอผลไม้
พาไม้เท้า หนักเท่ากัน
เงินมาก ลืมพระเจ้า
ไม่เป็นมงคล ทั้งโลกนี้และโลกหน้า
- ต้นมะละกอ ต้นกล้วย
ตรงนั้นมีมาก กล้วยขนุน
เงินมาก ไม่ละหมาด
นั่นเป็นสิ่ง พระเจ้าโกรธ
- ผ้าคนหนุ่ม รักนักหนา
เลยพับไว้ พาไปสวน
ขยันทำงาน ดำรงละหมาด
เป็นคุณลักษณะ ของผู้ศรัทธา

Abdullah Wadeng

- 222 Banyak layu sangat masak, เหี่ยวเฉา สุกงอมแล้ว
Membeli nasi bawa menyadap; ซื้อข้าว ไปเก็บน้ำตาลโตนด
Ingatlah ibu ingatlah bapa, ระลึกถึงแม่ ระลึกถึงพ่อ
Carilah duit banyaklah beribadat. ทำงานหาเงิน มากด้วยอิบาดัต¹²

Abdullah Wadeng

- 223 Kelapa keras dibuat berniaga, มะพร้าวแข็ง นำไปค้าขาย
Ramainya penjual terlalunya lama; คนขายมากมาย ใช้เวลานาน
Rupa paras tidak berharga, รูปร่างหน้าตา ไม่ใช่ราคา
Iman dan takwa itulah utama. ศรัทธาและเกรงกลัวพระเจ้ายึดลำดับแรก

Abdullah Wadeng

- 224 Pohon betik pohon buluh, ต้นมะละกอ ต้นไผ่
Bapa Aminah pergi memanah; พ่ออำมีนะห์ ไปยิงธนู
Walaupun cantik walaupun huduh, ไม่ว่าจะสวยหรือไม่
Asal di tanah kembali ke tanah. ดั้งเดิมมาจากดิน กลับสู่ดิน

Abdullah Wadeng

- 225 Pokok kemia di tepi hutan, ต้นสาकु อยู่ใกล้ป่า
Di kedai Tanjung banyak merpati; ที่ตลาดตันหยง พิวราบมากมาย
Hidup di dunia seperti jambatan, ชีวิตบนโลก เหมือนสะพาน
Sampai di hujung berjumpalah mati. ถึงที่ปลาย พบความตาย

Abdullah Wadeng

- 226 Ada wanita membawa bubur, ผู้หญิง พาของหวาน
Pergi ke kota membeli sotong; ไปตลาด หาซื้อปลาหมึก
Bilanya kita dibawa ke kubur, เมื่อถึงวัน พาไปสุสาน
Tahulah kita rugi dan untung. เราได้รู้ ขาดทุนหรือกำไร

Abdullah Wadeng

- 227 Kalau kita pergi ke paya, หากว่าเรา ไปหนองน้ำ
Membawa buahan banyak sekali; พาผลไม้ ตั้งมากมาย
Kalau kita rugi di dunia, หากว่าเรา ขาดทุนโลกนี้
Mudah-mudahan dapat kembali. ยังมีหวัง จะได้คืนมา

Abdullah Wadeng

¹² ปฏิบัติศาสนกิจ

- 228 Budak wanita bersiap diri,
Sudah merantau tidur di pantai;
Hidup kita setiap hari,
Rumah menghalau kubur melambai.
Abdullah Wadeng
- เด็กหญิง รักแต่งตัว
หลังท่องเที่ยว นอนที่หาด
ชีวิตเรา ทุกวันนี้
บ้านไสสง สุสานกวักเรียก
- 229 Orang wanita berjumpa di kedai,
Membawa ubat membeli buah;
Janganlah kita lupa dan lalai,
Banyaklah bertaubat kepada tuhan.
Abdullah Wadeng
- พบเจอหญิง อยู่ที่ตลาด
พกพา ยา ซื้อผลไม้
เราอย่าเผลอ และหลงลืม
ขอภัยโทษต่อพระเจ้า ให้มาก
- 230 Jambu dan delima putik dah besar,
Kapas dan melati banyak di taman;
Ilmu agama wajib belajar,
Ke atas lelaki juga perampuan.
Abdullah Wadeng
- ฝรั่งและทับทิม เริ่มโตแล้ว
ฝ้ายและมะลิ มากอยู่ในสวน
วิชาศาสนา บังคับต้องเรียน
ต่อทั้งผู้ชาย และผู้หญิง
- 231 Ramainya orang di tempat pulut,
Bergotong royong tolong bekerja;
Semua binatang di darat di laut,
Meminta ampun dosa kita.
Abdullah Wadeng
- คนมากมาย ที่งานแต่ง
ร่วมด้วยช่วยกัน คนละไม้ละมือ
สัตว์ทั้งหลาย บนบกในทะเล
ขอพรพระเจ้า ภัยให้กับเรา
- 232 Turun bermalam di sana utara,
Lama bercakap di rumah Saadah;
Rukun Islam lima perkara,
Pertama mengucap kalimah syahadah.
Abdullah Wadeng
- ลงไปพักแรม ฝั่งทางเหนือ
คุยอยู่นาน ที่บ้านสะอาดะห์
หลักอิสลาม มีห้าประการ
อันดับแรกกล่าว คำปฏิญาณตน
- 233 Membawa layang lama di situ,
Warga yang dekat cepat ke desa;
Kedua sembahyang lima waktu,
Ketiga zakat keempat puasa.
Abdullah Wadeng
- ไปเล่นว่าว อยู่เนิ่นนาน
ข้างออกไป ทำงานสวน
อันดับสองละหมาดห้าเวลา
อันดับสามจ่ายทาน สี่ถือศีลอด

- 134 Turun bersama remaja mengaji,
Lamanya duduk membeli barang;
Rukun kelima mengerjakan haji,
Selama hidup sekali seorang.
Abdullah Wadeng
- เด็กหนุ่ม ออกไปจำเรียน
หยุดซื้อของ เสียเนิ่นนาน
หลักที่ห้าประกอบพิธีฮัจญ์
ตลอดชีวิตอย่างน้อยหนึ่งครั้ง
- 235 Membawa roti terus berjalan,
Membeli beleda tiga telira;
Bila mati putus amalan,
Kecualinya ada tiga perkara.
Abdullah Wadeng
- ทำโรตีสี่ มุ่งเดินทาง
ซื้อวุ้น มาสามถาด
เมื่อตายจาก ขาดบุญกุศล
เว้นแต่มี สามประการ
- 236 Sudah ziarah bertemu ramah,
Duduk setarih di hulu humur;
Sadaqah jariah ilmu manfaat,
Anak yang soleh selalu berdoa.
Abdullah Wadeng
- ไปเยี่ยมเยือน พบปะสังสรรค์
นั่งพักผ่อน ที่ปลายนา
บริจาคทาน ความรู้มีประโยชน์
ลูกที่ดี ย่อมขอသူอา
- 237 Sudah beronda berjalan ke Sibut,
Hendak ke kuala selepas bercuti;
Siapa yang ada amalan tersebut,
Mendapat pahala selepasnya mati.
Abdullah Wadeng
- หลังจากสำรวจ เดินทางไปซิบุต
จะไปที่พัก หลังจากหยุดพัก
ใครมีสามสิ่งดังกล่าว
ย่อมได้ผลบุญหลัง แม้อย่างตายไปแล้ว
- 238 Turun berjalan sudah ziarah,
Mencari surat di tempat berehat;
Walaupun amalan sebesar zarrah,
Hari akhirat dapat dilihat.
Abdullah Wadeng
- ออกเดินทาง หลังจากเยี่ยมเยือน
หาหนังสือ ณ ที่หยุดพัก
แม้ว่ากุศลน้อยนิด เพียงเม็ดข้าว
วันปรโลก จะได้เห็นผลตอบแทน
- 239 Pokok kemia pokok durian,
Pokok halia di taman belukar;
Hidup di dunia banyak ujian,
Untuk manusia beriman dan ingkar.
Abdullah Wadeng
- ต้นสาคร ต้นทุเรียน
ต้นขิงในสวนป่า
ชีวิตบนโลก มากบททดสอบ
สำหรับมนุษย์ ศรัทธาและเนรคุณ

- 246 Pak Haji kepiah merah,
Masuk hutan memburu rusa;
Orang mengaji taatkan Allah,
Orang sembahyang lepaskan dosa.
Jawahir Musa
- 247 Tetak tebu buluh,
Sandar pagar sasak;
Bangun makan sahur,
Nak puasa esok.
Abdulwahab Waesama-ae
- 248 Pauh masak di pohon,
Kerengga tunggu tangkai;
Orang suka berbohong,
Akhirat kena bakar.
Jawahir Musa
- 249 Bantal dari haji,
Mari dari Mekah;
Tidur saudara mati,
Serah kepada Allah.
Idris Waedeng
- 250 Orang cina buat kebun,
Kayu nangka buat titi;
Orang betina tidak kelubung,
Api neraka duduk nanti.
Jawahir Musa
- 251 Tepung butu tepung bungkus,
Tepung lenga roti cana;
Lima waktu tak putus,
Tanda-tanda orang taqwa.

เปาะฮายี¹³ กะปิเยาะห์¹⁴แดง
เข้าในป่า ไป ล่ากวาง
หาความรู้ เพื่อความภักดีต่ออัลลอฮ์
ละหมาด เพื่อรอดพ้นจากบาป

พินอ้อยไผ่
พิงฉนังไม้ไผ่
ตื่นกินชาฮูร¹⁵
จะถือศีลอดวันพรุ่งนี้

มะม่วงสุกที่ต้น
มดแดงเฝ้าพวง
คนชอบโกหก
วันปรโลกถูกนรกเผา

หมอนจากพิธีหัจญ์
มาจากนครมักกะฮ์
นอนหลับฝันถึงความตาย
มอบตนต่ออัลลอฮ์

คนจีนทำสวน
ไม้ขนุนทำสะพาน
ผู้หญิงไม่คลุมศรีษะ
ไฟนรกรอแผดเผา

ขนมม้า ขนมสอดไส้
ขนมลือฮอง โรตีสานา
ห้าเวลา อย่าได้ขาด
สัญญาณผู้ที่เกรงกลัวพระเจ้า

¹³ ใช้เรียกชายที่ผ่านการไปประกอบพิธีฮัจญ์ที่นครเมกกะแล้ว ถ้าเป็นหญิงจะเรียก “เมาะฮายี”

¹⁴ หมวกที่ชาวมุสลิมนิยมสวมใส่ โดยเฉพาะขณะทำการละหมาด ปกติสีขาว

¹⁵ ชาฮูร คือมื้ออาหารที่ชาวมุสลิมรับประทานในช่วงใกล้สว่างเพื่อถือศีลอดในช่วงกลางวัน

Maryam Kaso

- 252 Pohon betik pohon buluh,
Lama remaja membeli buahan;
Walaupun cantik walaupun huduh,
Sama sahaja di sisi tuhan.
- ต้นมะละกอ ต้นไผ่
วัยรุ่น ซื้อผลไม้อยู่เสียนาน
แม้ว่าสวย แม้ว่าจะเห่อ
เท่าเทียมกัน ณ พระเจ้า
- Lama remaja membeli buahan,
Membeli barang hendak berjual;
Sama sahaja di sisi tuhan,
Kecuali orang yang banyak taqwa.
- วัยรุ่นซื้อผลไม้อยู่เสียนาน
ซื้อสิ่งของ จะขายต่อ
เราเท่าเทียมกัน ณ พระเจ้า
เว้นแต่คนที่มากความเกรงกลัวต่อพระองค์
- Abdullah Wadeng*
- 253 Burung tiung di pohon celagi,
Banyak terbang ke tempat asli;
Walaupun untung walaupun rugi,
Tak ada seorang dapat kembali.
- นกขุนทอง บนต้นมะขาม
มากบินกลับ ณ ที่เดิม
แม้ว่ากำไร แม้ว่าจะขาดทุน
ไม่มีใคร ได้กลับมาใหม่
- Banyak terbang ke tempat asli,
Di pohon petai di pohon kinis;
Tak ada seorang dapat kembali,
Walaupun sesal walaupun menangis.
- มากบินกลับ ณ ที่เดิม
ที่ต้นสะตอ ที่ต้นมะมุด
ไม่มีใคร ได้กลับมาใหม่
แม้จะเสียใจ แม้จะร้องไห้
- Abdullah Wadeng*
- 254 Pergi ke paya membawa kelapa,
Pergi ke barat membeli roti;
Rugi di dunia tidak mengapa,
Rugi di akhirat rugi sejati.
- ไปหนองน้ำ พามะพร้าว
ไปทางตะวันตก ซื้อขนมปัง
ขาดทุนทางโลก ไม่เป็นไร
ขาดทุนวันปรโลก ขาดทุนอย่างแท้จริง
- Pergi ke barat membeli roti,
Petai dan kinis banyak di sana;
Rugi akhirat rugi sejati,
Sesal dan menangis tidak berguna.
- ไปทิศตะวันตก ซื้อขนมปัง
สะตอและมะมุด มากมายที่นั่น
ขาดทุนวันปรโลก ขาดทุนอย่างแท้จริง
เสียใจและร้องไห้ ก็ไร้ประโยชน์
- Petai dan kinis banyak di sana,
Pohon hasta belajar berbuah;
- สะตอและมะมุด มากมายที่นั่น
ต้นมังคุด เริ่มออกผล

Sesal menangis tidak berguna,
Walaupun di mata keluarnya darah.

Abdullah Wadeng

เสียใจ ร้องไห้ ไร้ประโยชน์
แม้ว่าน้ำตา ไหลเป็นเลือด

255 Wanita banyak duduk di pantai,
Mencari surat bawa ke sana;
Harta banyak anak ramai,
Hari akhirat tidak berguna.

หญิงจำนวนมาก อยู่ที่ชายหาด
หาหนังสือ พกพาไป
สมบัติมาก ลูกเยอะ
วันปรโลก ไร้ประโยชน์

Mencari surat bawa ke sana,
Membeli barang perak dan tosa;
Hari akhirat tidak berguna,
Kecuali orang tidak berdosa.

Abdullah Wadeng

หาหนังสือ พกพาไป
ซื้อเครื่องเงินเครื่องทอง
วันปรโลก ไร้ประโยชน์
เว้นแต่คนที่ ไร้บาป

256 Masuk ke dapur di petang hari,
Banyak hari lama berjual;
Duduk di kubur seorang diri,
Anak dan isteri semua ditinggal.

เข้าครัวในช่วงบ่าย
ค้าขายนานหลายวัน
อยู่ในกุโบร์ ตัวเดียวดาย
ลูกและภรรยา ทั้งหมดได้จากลา

Banyak hari lama berjual,
Wanita banyak pergi bersuka;
Anak dan isteri semua ditinggal,
Harta banyak menjadi pusaka.

Abdullah Wadeng

ค้าขายนานหลายวัน
ผู้หญิงมากมาย หัวเราะชอบใจ
ลูกและภรรยา ทั้งหมดได้จากลา
สมบัติมากมาย กลายเป็นมรดก

10. ปันตนความรัก (Pantun Percintaan)

257 Malam siang terkenang- kenang,
Jiwa yang kosong melayang- layang;
Mahar itu bukan bahasan,
Yang penting hanya kasih dan sayang.

Abu Wardee Tongkat Sakti

ทั้งคืนวัน ในความทรงจำ
ใจว่างเปล่า บินล่องลอย
สินสอดนั้น ไขสิ่งถกเถียง
สำคัญนั้น เพียงรักและเอ็นดู

258 Sudah menanak membawa roti,
Membawa tebu turut kereta;
Bila anak susah hati,

หุงข้าวเสร็จ พาขนมปัง
พาอ้อย วังตามรถ
ยามลูก ลำบากใจ

Ayah dan Ibu turut menderita. พ่อและแม่ ทุกข์ใจตาม

Abdullah Wadeng

259 Tanak pulut handak ke taman, หุงข้าวเหนียว จะพาไปสวน
 Teman sejati sudah ke pacur; เพื่อนสนิท ชวนไปน้ำตก
 Walaupun di mulut nampak senyuman, แม่ที่ปาก เห็นรอยยิ้ม
 Di dalam hati sudah hancur. ในหัวใจ แตกละลาย

Abdullah Wadeng

260 Sangat banyak menanam manggis, ปลูkmังคุด อยู่มากมาย
 Di sana gereja di hulu titi; ถัดจากโบสถ์ เหนือสะพาน
 Bila anak sedang menangis, ยามที่ลูกร้องไห้
 Semua kerja ibu berhanti. งานการทั้งหลาย แม่หยุดหมด

Abdullah Wadeng

261 Tebu di Teluk tebu panjang, อ้อยที่ทะเลาะ อ้อยต้นยาว
 Tebu kecut tebu bersurai; อ้อยเหี่ยวเฉา อ้อยตัดแยก
 Ibu peluk ibu saying, แม่โอบกอด แม่รักห่วง
 Ibu peluk ibu membelai. แม่โอบกอด แม่ปลอบใจ

Abdullah Wadeng

262 Pergi ke gua di sana medan, ออกไปถ้ำ ที่ชายทุ่ง
 Sudah menanak hendak sembahyang; หุงข้าวเสร็จ เตรียมละหมาด
 Selagi nyawa ada di badan, ตราบที่ลมหายใจ ยังคงอยู่
 Wajah anak terbayang –baying. ใบหน้าลูก ติดตาตลอด

Abdullah Wadeng

263 Burung cak cak di pohon bedara, นกกระจาบ บนต้นพุทรา
 Di pokok kabu di pokok keriang; บนต้นนุ่น บนต้นหว้า
 Walaupun cacat walaupun cedera, แม้จะด้อย แม้จะพิการ
 Ayah dan ibu tetap saying. พ่อแม่รัก ตราบเท่านาน

Abdullah Wadeng

264 Pohon buluh di tepi seberang, ต้นไผ่ ที่ข้างฝั่ง
 Membawa tebu membawa golok; พาอ้อย พามีดอีโต้
 Walaupun hodoh di sisi orang, แม้จะชั่วร้าย ในสายตาผู้อื่น
 Ayah dan ibu nampaknya elok. พ่อกับแม่ เห็นงามเสมอ

Abdullah Wadeng

- 265 Turun di seberang sudahpun pergi,
Membawa tebu membawa selasih;
Walaupun orang semuanya benci,
Ayah dan Ibu sangatlah kasih.
Abdullah Wadeng
- ข้ามไป ลงฝั่งโน้น
พาอ้อย และแมงลัก
แม้คนอื่น เขารังเกียจ
พ่อกับแม่ ยังรักยิ่ง
- 266 Tanam sawa di tanah kota,
Ingin ke seberang berkerja tebu;
Orang tua-tua pernah berkata,
Anjing di orang raja di ibu.
Abdullah Wadeng
- ปลูกละมุด ที่ขานเมือง
อยากข้ามฝั่ง ไปทำไร้อ้อย
ผู้แก่ผู้เฒ่า ท่านเคยกล่าวไว้
สุนัขในสายตานั้น ราชานในสายตาแม่
- 267 Pulang di bukit membawa lilin,
Balik bersurai di tanah medan;
Alangkah sakit ibu bersalin,
Hampir bercerai nyawa di badan.
Abdullah Wadeng
- กลับจากเขา พาเทียนไข
กลับไปแยกย้ายที่ลานกว้าง
แสนเจ็บปวด ยามแม่คลอดบุตร
แทบจะแยกวิญญาณจากเรือนร่าง
- 269 Labu manis habis di sira,
Bawa ke market di hilir kota;
Ibu menangis habis suara,
Kerana sakit melahirkan kita.
Abdullah Wadeng
- ฟักทองหวาน นำมาเชื่อม
พาไปตลาด ทางใต้เมือง
แม่ร้องไห้ แทบหมดเสียง
เพราะแสนปวด ยามคลอดเรา
- 269 Kabu putih terbang melayang,
Jatuh di Jelapang di bawa ke gua;
Ibu kasih ibu saying,
Ingat nak tumpang di masa tua.
Abdullah Wadeng
- นุ่นขาว บินลอยล่อง
ตกที่ย้อลาป็น พาไปถ้ำ
แม่ทั้งรัก และเป็นห่วง
หวังจะพึ่งพา ในยามแก่ชรา
- 270 Wanita pahalawan orang yang jujur,
Bunga selasih dibawa bersama;
Air mata kawan jangan digugur,
Kerana sedih sangatlah lama.
Abdullah Wadeng
- หญิงนักรบ คนจริงใจ
ดอกแมงลัก พาติดตัว
น้ำตาเพื่อน อย่าได้หยดร่วง
เพราะปวดร้าว นานแสนนาน

- 271 Naik perahu Pulau Pinang,
Bila lagi hendak sampai ke Mekah;
Bunyi khabar adik ada tuning,
Bilakah lagi hendak menikah.
Idris Waedeng
- 272 Pokok keranji di tepi kota,
Kurang baja abang tambahkan;
Kalau sungguh bagai dikata,
Nyawa di badan abang serahkan.
Idris Waedeng
- 273 Wanita bersih datang di luar,
Bunga sirih di taman desa;
Air mata kekasih jangan dikeluar,
Kerana sedih sepanjang masa.
Abdullah Wadeng
- 280 Wanita bersih cepat ke telaga,
Bunga keduduk di tepi kemudu;
Air mata kekasih sangat berharga,
Kerana menunjuk hatinya rindu.
Abdullah Wadeng
- 281 Tanam celagi di dalam kampung,
Tanam selasih di luar pagar;
Putus tali boleh dihubung,
Putus kasih selamat tinggal.
Abdullah Wadeng
- 282 Asal kapas menjadi benang,
Dari benang dibuat baju;
Barang yang lepas jangan dikenang,
Kalau jadi orang baru.
Idris Waedeng
- ขึ้นเรือ ณ เกาะปีนัง
เมื่อไหร่อีก จะถึงเมกกะ
ได้ข่าวว่า น้องมีคู่หมั้น
เมื่อไหร่กัน จะได้แต่งงาน
- ต้นหยี อยู่ชานเมือง
ขาดปุ๋ย พี่เติมให้
ถ้าจริง ตามเขากล่าว
ลมหายใจนี้ พี่ยอมพลี
- หญิงสะอาด ออกข้างนอก
ดอกพลู ที่สวนบ้าน
น้ำตาคนรัก อย่าได้หยดหลัง
เพราะจะปวดร้าว ไปตลอดกาล
- หญิงสะอาด ไปที่บ่อ
ดอกโคลงเคลง ที่ข้างต้นยอ
น้ำตาคนรัก แสนมีค่า
เพราะบ่งชี้ ใจนั้นมีรัก
- ปลูกมะขาม ในหมู่บ้าน
ปลูกแมงลัก ไว้นอกรั้ว
เชือกขาด สามารถต่อได้
แต่ขาดความรัก คือสิ้นสัมพันธ์
- จากฝ้าย ทำเป็นด้าย
จากด้าย ทำเป็นเสื้อ
เรื่องที่ผ่านมา อย่าได้จดจำ
ถ้าหวังเปลี่ยน เป็นคนใหม่

- 283 Bersangka baik sesama makhluk,
Allah suka orang yang tawaddhak;
Resmi padi ialah tunduk,
Pintu cinta pasti diketuk.
Patimoh Kahong
- 284 Malam berlabuh suasana damai,
Di langit pula gelap gelita;
Kasih sayang telahku semai,
Tapi sayang tumbuhnya derita.
Jawahir Musa
- 285 Menyulam benang halus berseni,
Sutra terpilih dibuat baju;
Sudahku tahu selama ini,
Rupanya kasih orang tak tahu.
Jawahir Musa
- 286 Tetak palas ke tunggul gila,
Pucuk budi peracur kapur;
Rupa paras hamba tak gila,
Gila budi hatinya hancur.
Idris Waedeng
- 287 Layang-layang terbang melayag,
Layang nak jatuh di Tanjung Jati;
Dari mana datangnya sayang,
Dari mata turun ke hati.
Idris Waedeng
- 288 Malam siang silih berganti,
Masa yang lalu tak berulang lagi;
Kasih sayang dari hati ke hati,
Tulus ikhlas di hati yang murni.
Idris Waedeng
- คิดแง่ดี ระหว่างเรา
อัลลอฮ์รัก คนถ่อมตน
ธรรมชาติข้าว ก้มงอลง
ประตูความรัก ย่อมถูกเคาะ
- กลางคืนอย่างกราย เทียบท่าสงบนิ่ง
ท้องฟ้าปิด ดำมืดมืด
ความรักความเอ็นดู ที่บ่มเพาะไว้
เสียดายนัก งอกออกมา คือทุกซักระทม
- ถักด้าย วิจิตรศิลป์
ไหมคัดสรร มาทำเสื้อ
ฉันรู้แล้ว ตลอดมานี้
ดูเหมือนว่า รักนี้เขาไม่รู้
- ฟันตันกะพ้อ เหลือแต่ต่อ
เอายอดโพ บดเคี้ยวปูน
รูปร่างหน้าตา ฉันไม่ลุ่มหลง
แต่ใจละลาย หลงในบุญคุณ
- ว่าวน้อย บินล่องลอย
ว่าวจะตก ที่ตันหยงยาตี (แหลมสีก)
จากไหนมา สุดที่รัก
จากดวงตาสู่มองใจ
- คืนวัน ผับเปลี่ยนไป
เวลาที่ผ่านไป ไม่หวนกลับมา
ความรักจากหัวใจ สู่อหัวใจ
ด้วยความจริงใจ หัวใจบริสุทธิ์

Susah dalam perut;
Takut akan jadi ,
Perkara karut marut.

ลำบากใจ อยู่ในอก
กลัวว่า จะเกิด
สิ่งไม่ดี ทุกข์ยากเอย

Patimoh Kahong

295 Pokok betik di balik gereja,
Pokok kabu di hutan cerang;
Tak ada duit tak boleh kerja,
Bapa dan ibu berhutang hak orang.

ต้นมะละกอ อยู่ข้างโบสถ์
ต้นนุ่น ในป่าละเมาะ
ไม่มีเงิน ไม่ได้ทำงาน
พ่อและแม่ ยอมยืมคนอื่น

Pokok kabu di hutan cerang,
Pokok salak di bukit tinggi;
Bapa dan ibu berhutang hak orang,
Takutnya anak tak boleh mengaji.

ต้นนุ่น ในป่าละเมาะ
ต้นสละ ที่เขาสูง
พ่อและแม่ ยอมยืมคนอื่น
เกรงว่าลูก ไม่ได้รู้เรียน

Abdullah Wadeng

296 Pokok bayam pokok tebu,
Tanam di tepi kolam ikan;
Laksana ayam kehilangan ibu,
Begitulah kami kehilangan puan.

ต้นผักโขม และต้นอ้อย
ปลูกไว้ ที่ข้างบ่อปลา
เสมือนไก่ สูญเสียแม่
เช่นนั้นแหละ เราสูญเสียเธอ

Tanam di tepi kolam ikan,
Berselang dengan pokok keladi;
Begitulah kami kehilangan puan,
Kerana banyak menanam budi.

ปลูกไว้ ที่ข้างบ่อปลา
ปลูกสลับ กับต้นเผือก
เช่นนั้นแหละ เราสูญเสียเธอ
เพราะทำบุญคุณ มากเหลือล้น

11. ปันตุนพบกัน (Pantun Perjumpaan)

297 Bunga sekuntum bunga melati,
Putih berseri harum baunya;
Assalamu alaikum selamat pagi,
Semoga hari ini sihat bahagia.

ดอกเป็นช่อ ดอกมะลิ
ขาวละมุน หอมละไม
อัสซาลามูออลัยกุม¹⁶ อรุณสวัสดิ์ยามเช้า
อวยพรวันนี้ สุขกายสบายใจ

Abdullah Wadeng

¹⁶ อัสซาลามูออลัยกุม เป็นคำภาษาอาหรับ ใช้ในการกล่าวทักทายเมื่อพบเจอกัน แปลว่า ขอความสันติสุขจงมีแด่ท่าน และเป็นการบังคับในอิสลามที่ผู้รับต้องกล่าวตอบว่า “วาออลัยกุมุสซาลาม” แปลว่า ขอความสันติสุขจงมีแด่ท่านเช่นกัน

- 298 Langit terang berwarna biru,
Ramai petani menjemur padi;
Ku ucap selamat tahun baru,
Tekun beribadat hijrahlah diri.
Adu Wardee Tongkat Sakti
- 299 Ayam hutan turun ke hutan,
Terbang sama mencari makan;
Salam dihulur tanda persahabatan,
Salah dan silap sama maafkan.
Adu Wardee Tongkat Sakti
- 300 Pohon sebatang daunnya lebat,
Tumbuh subur di kampung Jabat;
Saya datang bukan nak berdebat,
Tegur menegur meramaikan sahabat.

Tumbuh subur di kampung Jabat,
Mashurnya nama jauh dan dekat;
Tegur menegur ramaikan sahabat,
Eratkan hubungan membawa barakat.
Adu Wardee Tongkat Sakti
- ท้องฟ้าโปร่ง สีนํ้าเงิน
ชาวนามากมาย ตากข้าวเปลือก
ฉันขอกล่าว สวัสดีปีใหม่
มันศาสนกิจ เปลี่ยนแปลงตัวเอง
- ไก่ป่า กลับสู่ป่า
บินออก ไปหาอิน
ยื่นมือสลาม แสดงมิตรภาพ
ผิดพลาดมาน้อย ให้อภัยต่อกัน
- ต้นไม้ต้นหนึ่ง มีใบดก
งอกสมบูรณ์ ณ บ้านยาบะ
ฉันมามิใช่ เพื่อการโต้เถียง
ทักทายว่ากล่าว เสริมเพิ่มมิตรสหาย
- งอกสมบูรณ์ ณ บ้านยาบะ
เป็นที่เลื่องลือ ทั้งใกล้ไกล
ทักทายว่ากล่าว เสริมเพิ่มมิตรสหาย
เชื่อมชิดสัมพันธ์ นำสู่มงคล

12. ปันตุนอำลา (Pantun Perpisahan)

- 301 Putik pauh delima batu,
Anak sembilang di tapak tangan;
Sungguh jauh negerinya satu,
Hilang di mata di hati jangan.
Idris Waedeng
- 302 Ayam balik bulu berlipat,
Kayu jati buat penolak;
Aku balik di kampung tempat,
- มะม่วงอ่อน ทับทิมหิน
ลูกปลาดุกทะเล อยู่บนฝ่ามือ
ถึงจะไกลกัน ก็แผ่นดินเดียวกัน
ห่างไกลสายตา แต่ใจไม่
- ไก่นกลับ งอกสลบด้าน
เอาไม้สัก มาทำคั่นไถ
ฉันลากลับ ไปที่บ้านเกิด

Kalau tak mati kita jumpa pula. หากไม่ตายจาก คงได้พบกัน

Waelimoh Tokwaehaji

- 303 Itik selasih ayam selasih,
Kayu jati buat penolak;
Adik kasih abang kasih,
Kalau tak mati berjumpa pula. เป็ดดำ ไก่ดำ
ไม้สัก ทำคั่นไถ
น้องรัก พี่รัก
หากไม่ตายจาก ได้พบเจอกัน

Waelimoh Tokwaehaji

- 304 Tiada bumi tak kena hujan,
Tiada sungai tak ada ikan;
Silap dan salah perlu dimaafkan,
Supaya terjalin ikatan persaudaraan. ไม่มีผืนดิน ที่ไม่เปียกฝน
ไม่มีแม่น้ำ ที่ปราศจากปลา
ผิดและพลาด ให้ภัยกัน
เพื่อสานต่อ สายสัมพันธ์พี่น้องกัน

Tiada sungai tak ada ikan,
Ikan tenggiri ikan pari;
Ikatan persaudaraan jangan diputuskan,
Semaikan sayang dalam sanubari. ไม่มีแม่น้ำ ปราศจากปลา
ปลาอิทธิฤทธิ์ ปลากระเบน
เพื่อสานต่อ สายสัมพันธ์พี่น้องกัน
จงบ่มเพาะ ความรักในดวงใจ

Adu Wardee Tongkat Sakti

13. ปันตุนประวัติศาสตร์ (Pantun Sejarah)

- 305 Zaman –zaman terkukur mati,
Mati di bawah terung perat;
Zaman-zaman anak raja Johor mari,
Mari membunuh Dang Sirat. ในยุคลสมัย นกเขาชวาตาย
ตายอยู่ใต้ มะเขือเปราะ
ในยุคลสมัย พระราชโอรสแห่งยะโฮร์มา
มาเพื่อฆ่า ดังซีรัต

The Story of Patani, Ismail Binjasmit

- 306 Dari Patani ke tanjung Kandis,
Ditiup angin selatan daya;
Dari mula ianya manis,
Rupanya Sultan kena pedaya. จากปัตตานี สู່แหลมกันติส
ถูกลมสลาตัน พัดผ่านมา
ในตอนแรก นางดูสวยหวาน
ที่แท้ สุลต่านถูกหลอกลวง

The Story of Patani, Ismail Binjasmit

- 307 Perahu yang dinaik terus berlalu,
Terumbang ambing ke sana ke mari;
Selamat tinggal hijrah berlaku,
Patani berperang tak hanti-hanti. เรือที่โดยสาร เล่นออกไป
โคลงเคลงไปมา บนยอดคลื่น
อพยบย้ายถิ่น กล่าวรำลา
ปาตานีสงคราม ไม่เลิกรา

Abdurrahman Dewani

- 308 Lailatul Qadar di Bendang Daya,
Kubur pahlawan di Cabang Tiga;
Rakyat Patani sangat berbangga,
Tok nenek moyang tinggal pusaka.
Abdurrahman Dewani
- 309 Pokok angka pokok mengkudu,
Pokok sena di jalan raya;
Pesan nenek kepada cucu,
Jagalah pusaka pertiwi tercinta.
Abdurrahman Dewani
- 310 Tetak tebu betung,
Sandar pohon pinang;
Berarak dalam dusun,
Hindik gajah Tok Nang.
Gajah Tok Nang Budur,
Belaga balik seberang;
Semalam tidak tidur,
Berjaga tengok wayang.
Wayang balik pintu,
Ketopeng balik dinding;
Timbang anak datu,
Jatuh timpa lembing.
Leming buatan Siam,
Tikam tujuh relong;
Zaman musuh Siam,
Makan sagu mulung.
Mulung sepelepah,
- ลัษลาคุดกอดัร¹⁷ ที่ป็นดังดาโย
สุสานนักรบ ที่จะบังตีกอ
ชาวปาตานี แสนภูมิใจ
บรรพบุรุษ มออบมรดกไว้
- ต้นขนุน ต้นยอ
ต้นประดู่ ที่ข้างถนน
ปู่ย่าสอนสั่ง แก่ลูกหลาน
จงรักษาไว้ มรดกมาตุภูมิที่รัก
- ฟันตันอ้อยตง
ฟิงไว้ที่ต้นหมาก
เดินแหในสวน
ชีข้างเจ้านาย
ข้างเจ้านายแห่งบ้านบูโด
ไปชนช้างที่ฝงโน้น
เมื่อคืนไม่ได้หลับนอน
เพราะเผ่าคูหนึ่ง
หนังหลังประตู
หุ่อยู่หลังฝา
ยกลูกดาตูดด้วยมือสองข้าง
ตกลงโดนหอกทิ่ม
ออกจากเมืองสยาม
พุ่งไปไกลถึงเจ็ดร็อลอง¹⁸
สมัยสงครามสยาม
อดอยากต้องกินสาคร
ต้นลานใบทางเดียว

¹⁷ เป็นคำคินหนึ่งของเดือนรอมฎอน ซึ่งเป็นเดือนที่ 9 ในปฏิทินอิสลาม อัลลอฮ์ได้ให้ชื่อว่า "ลัษละตุล ก็อดัร" เนื่องจากในคำคินนั้นมีเกียรติและความประเสริฐต่าง ๆ ดังนี้ 1) เป็นคำคินอัลกุรอานถูกประทานลงมา 2) เป็นคำคินที่เทวทูตญิบร็ิลและบรรดามลาอิกะฮ์ลงมาในโลก และ 3) เป็นคำคินที่มีความศักดิ์สิทธิ์ ความปลอดภัยและการอภัยโทษถูกประทานลงมา อัลลอฮ์ ได้ทรงตรัสในคำภีร์อัลกุรอาน บทอัล-กัจดะฮ์ 3 มีใจความว่า "การประกอบอิบาตะฮ์(ศาสนกิจ)ในคำคิน ลัษละตุล ก็อดัรดีกว่าการประกอบ อิบาตะฮ์หนึ่งพันเดือนในคำคินอื่นจากลัษละตุล ก็อดัร"

¹⁸ ร็อลอง (relung) เป็นมาตราวัดที่ชาวมลายูใช้กับขนาดของผืนดิน 1 ร็อลอง = 0.71 เอเคอร์

Mulung kampung Datuk;
 Angkat tangan sembah,
 Pinta ampun datuk.
 Datuk nak berjalan,
 Banyak orang iring;
 Iring kerbau jalang,
 Elok masuk cat;
 Taruh rambut panjang,
 Makan sirih lipat.
 Pandai lipat kain,
 Lipat kasur merah;
 Sepuluh orang lain,
 Tak sama sedaging sedarah.

ต้นลานแห่งบ้านดาโต๊ะ
 ยกมือไหว้
 ขอภัยโทษต่อเจ้านาย
 เจ้านายจะเดินทาง
 คนมากมายเดินขนบข้าง
 จูงควายป่า
 ต้อนเข้าคอก
 ไว้ผมยาว
 กินใบพลูพับ
 เก่งพับผ้า
 พับผ้ากาโซแดง
 สิบคนอื่นนั้น
 ไม่เท่าเลือดเนื้อเดียวกัน

Abdulwahab Waesama-ae

14. ปันตุนวาสนา (Pantun Nasib)

311 Di sana kolam di lebuah raya,
 Di situ ada pasaran buahan;
 Bencana alam di seluruh dunia,
 Itu adalah kebesaran Tuhan.

ฟากฝั่งหนองน้ำ ที่ถนนใหญ่
 มีตลาด ขายผลไม้
 ภัยธรรมชาติ ที่อุบัติทั่วโลก
 นั่นคือ ความยิ่งใหญ่ของพระเจ้า

Abdullah Wadeng

312 Pucuk paku di sana kolam,
 Membeli banyak orang dewasa;
 Tidak berlaku bencana alam,
 Kecuali kehendak yang Maha Kuasa.

ยอดผักกูดอยู่ฟากฝั่งบึง
 คนซื้อชั่งมากมาย
 ภัยธรรมชาติย่อมไม่เกิด
 เว้นแต่เป็นพระประสงค์ขององค์อภิบาล

Abdullah Wadeng

313 Ke bukit tebuk menanam halia,
 Lama di situ membawa buahan;
 Baik dan buruk di dalam dunia,
 Semuanya itu kehendak Tuhan.

ไปถ้ำทะลุ ไปปลูกขิง
 อยู่นาน พาผลไม้
 ดีและเสีย ในโลกใบนี้
 ทั้งหมดนั้น เป็นพระประสงค์ของพระเจ้า

Abdullah Wadeng

- 314 Siapa yang hadir cepatnya pergi,
Memuat barang cepatnya pulang;
Apa yang takdir tetapnya terjadi,
Tak ada seseorang dapat menghalang.
Abdullah Wadeng
- 315 Pergi ke kebun balik ke seberang,
Buah rambutan banyak dijual;
Rugi dan untung nasib seseorang,
Sudah suratan semenjak di awal.
Abdullah Wadeng
- 316 Setoking basah berjumpa di sana,
Bawalah hadir ke tempat asli;
Miskin dan susah papa kedana,
Sudah takdir semenjak azali.
Abdullah Wadeng
- 317 Pagi hari ke kedai Aisyah,
Sudah beralih ke kedai kuala;
Suami isteri bercerai berpisah,
Sudah tertulis sedia kala.
Abdullah Wadeng
- 318 Orang wanita selalu bermusing,
Sudah bertenang lalunya hadir;
Jangan kita selalunya runsing,
Susah dan senang itulah takdir.
Abdullah Wadeng
- 319 Pohon keduduk di hulu kebun,
Banyak di sana kawan dan teman;
Walaupun hidup seribu tahun,
Tidak berguna kalau tidak beriman.
Abdullah Wadeng
- ใครมาแล้ว จากไปเร็ว
บรรทุกของแล้ว กลับมาเร็ว
อะไรที่ถูกกำหนด ย่อมเกิดขึ้น
ไม่มีใคร สามารถขวางกั้น
- ออกไปสวน กลับไปทุ่ง
ผลเงาะ มีขายมากมาย
กำไรหรือขาดทุน ถือเป็นโชคแต่ละคน
ถูกลิขิต มาแต่ต้น
- ถูกเท้าเปียก พบอยู่ที่นั่น
นำมาไว้อยู่ที่เดิม
ยากจน ลำบากยากแค้น
ถูกกำหนดแล้ว ตั้งแต่เดิม
- ตั้งแต่เช้า ไปร้านอาอีซะห์
แล้วย้ายไปร้านที่ทำ
สามีภรรยา แยกทางหย่าร้าง
ถูกบันทึกไว้แล้ว ตั้งแต่เดิม
- ผู้หญิง เดินวนเวียน
พอสงบ ก็เลยมา
เราอย่า เคร่งเครียด
ยากและสบาย นั่นคือลิขิต
- ต้นโคลงเคลง ที่เหนือสวน
มีเพื่อนมากมาย อยู่ทีนั้น
แม้มีชีวิต เป็นพันปี
ไร้ประโยชน์ ถ้าขาดศรัทธา

- 320 Buah delima dekat jalan,
Muda belia membeli buahan;
Bertambah umur banyak amalan,
Dialah mulia di sisi Tuhan.
Abdullah Wadeng
- 321 Buah cendana di atas kereta,
Buah jeneris banyak sekali;
Apa terkena di atas kita,
Sudah tertulis semenjak azali.
Abdullah Wadeng
- 322 Tiba di kedai membeli buahan,
Di lorong sempit tidak berhenti;
Bila sampai janji Tuhan,
Satu minit tidak menant.i
Abdullah Wadeng
- 323 Encik Awang pergi ke kebun,
Buah berangan di tepi desa;
Nasib seseorang rugi dan untung,
Sudah di tangan Tuhan yang esa.
Abdullah Wadeng
- 324 Orang buruh banyak remaja,
Orang buruh ada kereta;
Tuhan suruh membuat kerja,
Jangan diserahkan semata-mata.
Abdullah Wadeng
- 325 Tuan Lebah balik ke kota,
Membawa kereta membawa lori;
Tuhan tak ubah nasibnya kita,
Kalau kita tak ubah sendiri.
Abdullah Wadeng

ต้นทับทิม อยู่ใกล้ทาง
เด็กหนุ่ม ซื้อผลไม้
อายุเพิ่ม กุศลกรรมเพิ่ม
เขาจะมีเกียรติ ณ พระเจ้า

ลูกจันทน์ อยู่บนรถ
ลูกแซะ มากที่สุด
อะไรก็ตาม ที่ประสบกับเรา
ถูกบันทึกไว้แล้ว ตั้งแต่ดั้งเดิม

มาถึงร้าน ซื้อผลไม้
ที่ซอยแคบ ไม่หยุดพัก
เมื่อถึง สัญญาพระเจ้า
นาทีเดียว ก็ไม่รั้งรอ

คุณอว้าง ไปเดินสวน
ลูกเกาลัด อยู่ข้างหมู่บ้าน
โชควาสนา จะขาดทุนหรือกำไร
ย่อมอยู่ในมือ พระเจ้าผู้ทรงเอกรา

คนงานส่วนมาก เป็นคนหนุ่ม
คนงานมีรถยนต์
พระเจ้าใช้ให้ทำงาน
อย่ามอบโชคชะตาอยู่ตลอดเวลา

ตวันลือเบาะฮ์ กลับจากเมือง
ขับรถยนต์ ขับรถบรรทุก
พระเจ้าไม่เปลี่ยน โชคชะตาของเรา
หากเราไม่เปลี่ยนแปลง ด้วยตนเอง

- 326 Bunga kembang indah berseri,
Datang kumbang menceraai merata;
Apakah malang nasibku ini,
Dapat sahabat tidak setia.
Napisoh Waeteh
- 327 Jikalau hendak pergi memukat,
Janganlah memukat ikan tenggiri;
Sakit badan boleh berubat,
Sakit hati insafkan diri.
Napisoh Waeteh
- 328 Pohon celagi sudah berdahan,
Bunga besar di tangan wanita;
Walaupun rezeki sudah di Tuhan,
Usaha ikhtiar di tangan kita.
Abdullah Wadeng
- 329 Rakan wanita hendak ke kedai,
Lama di situ mencari buahan;
Bukan kita bijak dan pandai,
Semuanya itu pemberian Tuhan.
Abdullah Wadeng
- 330 Wanita belia lama berbincang,
Puan putri sudah beralih;
Kita manusia hanya merancang,
Tuhan tak beri tak akan boleh.
Abdullah Wadeng
- 331 Orang wanita memilih roti,
Buah rambutan sudah dibeli;
Jangan kita bersusah hati,
Kerana suratan sudah azali.
Abdullah Wadeng
- ดอกไม้บาน สวยงามสง่า
แมลงภูบินมา กลีบร่วงโรย
อะไรกันหนอ โชคชะตาฉันนี้
ได้เพื่อนทั้งที ก็ไม่ซื่อสัตย์
- หากจะออก ไปจับปลา
อย่าได้จับ ปลาอินทรี
ปวดร่างกาย รักษาได้
แต่ปวดใจ รู้สึกปลงตนเอง
- ต้นมะขาม แตกกิ่งก้าน
ดอกไม้ช่อใหญ่ ในมือหญิง
แม้ปัจจัยยังชีพ กำหนดโดยพระเจ้า
แต่ความพยายามนั้น อยู่ที่เรา
- เพื่อนหญิง จะไปตลาด
ไปเสียนาน หาผลไม้
ไม่ใช่ว่าเรานั้น เก่งกาจ
ทั้งหมดนั้นเป็น พระประทานของพระเจ้า
- หญิงสาว นั่งคุยนาน
คุณหญิง แยกย้ายไป
เรามนุษย์ เพียงแค่วางแผน
พระเจ้าไม่ให้ ย่อมไม่ได้
- ผู้หญิงไปเลือกซื้อ ขนมปัง
ผลไม้ ก็ซื้อมาแล้ว
เราอย่าได้ ทุกข์ใจเลย
เพราะได้ลิขิต กำหนดมาแต่ต้น

- 332 Buah ketetapan di atas pulau,
Orang yang hadir selalu pergi;
Masa hadapan usah dirisau,
Barang ditakdir itulah terjadi.
Abdullah Wadeng
- 333 Pucuk paku di atas kereta,
Membawa hadir ke muka kuala;
Apa yang berlaku di atas kita,
Semuanya takdir sedia kala.
Abdullah Wadeng
- 334 Bunga cempaka di sebelah hilir,
Bunga selasih jauh di kota;
Kerana luka darah mengalir,
Kerana bersedih jatuh air mata.
Abdullah Wadeng
- 335 Buah pinang masak merah,
Buah keranji di dalam perahu;
Luka tangan berdarah merah,
Luka hati tak siapa tahu.
Idris Wadeng
- 336 Perlahan mentari dibawa hari,
Berubah masa memancar cahaya senja;
Perasaan di hati tiada siapa peduli,
Sudah terluka dibiarkan sahaja.
Abu WardeeTongkat Sakti
- 337 Langkah diatur tiada selari,
Mencari ruang cahaya pasti;
Harapan kasih tiada diberi,
Terpaksa terus tabahkan hati.
Abu Wardee Tongkat Sakti

ลูกนมแมว ที่บนเกาะ
คนมากมาย มาแล้วจากไป
อนาคตข้างหน้า อย่าได้กังวล
สิ่งที่พระเจ้ากำหนด ย่อมเกิดขึ้น

ยอดผักกูด อยู่บนรถ
พาไปส่งที่ท่าเรือ
สิ่งใดก็ตาม ที่เกิดกับเรา
ทั้งหมดนั้นเป็น กำหนดการมาแต่ดั้งเดิม

ดอกจำปี อยู่ทางใต้
ดอกแมงลัก อยู่ไกลออกไป
เพราะบาดแผล เลือดไหลริน
เพราะเจ็บใจ น้ำตาหยดไหล

ลูกหมาก สุกสีแดง
ลูกหยี อยู่ในเรือ
แผลที่มือ ออกเลือดแดง
แผลที่ใจ ไม่มีใครรู้

ตะวันเดินคล้อย ตามช่วงวัน
เวลาผันเปลี่ยน ยอแสงสายัณห์
ความรู้สึกในหัวใจ ใครใครเสียแล
หัวใจปวดบาด ปล่อยตามยถากรรม

ก้าวย่าง ไม่สม่ำเสมอ
หาช่องทาง แสงสว่าง
หวังความรัก แต่สูญเปล่า
ต้องจำใจ อดทน อดกลั้น

- 338 Buat padi cadang nak ketam,
Tak dan ketam relai dulu;
Hajat hati cadang nak tumpang,
Tak dan tumpang bercerai dulu.
Nilo Derasek
- 339 Cerah sungguh pelita wangi,
Keluar asap berbunga-bunga;
Tak arah sungguh jadi begini,
Orang bersurat mari di awal.
Waelimoh Tokwaehaji
- 340 Buah pauh kuning berbelah,
Keduduk tidak berbunga lagi;
Sesudah dapat gading yang bertuah,
Tanduk tidak berguna lagi.
Waelimoh Tokwaehaji
- 341 Bukan salah ibu mengandung,
Tapi malang nasib badan;
Bukan salah bumi di junjung,
Tapi Melayu ditipu orang.
Abdul Wahab Waesama-ae
- 344 Tebang buluh tunggul berdiri,
Pohon keduduk di dalam padi;
Rupa hodoh rasa insafkan diri,
Pada hidup baik mati.
Waehama Sadijamu
- 345 Kerana taksub dan berbangga,
Dengan akulah segala-gala;
Kejatuhan umat dan bangsa,
Kerana tak pandai menulis membaca.
Abdurrahman Dewani
- ทำนาหวังจะได้เก็บเกี่ยว
ไม่ทันได้เกี่ยว ร่วงโรยเสียก่อน
วาดหวังจะได้พึ่งพา
มีทันได้พึ่งพา หย่าร้างเสียก่อน
- สว่างจริงหนอ ตะเกียงหอม
ปล่อยควันออก ดังพวงบุปผา
จะอย่างไรได้ มันเป็นเช่นนี้
เขากำหนดมา แต่แรกแล้ว
- มะม่วงผ่าซีก เหลืองอร่าม
ต้นโคลงเคลง ไม่ออกดอกแล้ว
เมื่อได้ งาคัดดีสิทธิ์
เขาก็ไม่มีประโยชน์ อีกต่อไป
- ไม่ใช่ผิด แม่ผู้ถือครรภ์
แต่เป็นโชคร้าย ของร่างกายเรา
ไม่ใช่ผิด แผ่นดินที่อาศัยอยู่
แต่มีลาย ถูกเขาหลอกลวง
- โค่นต้นไม้เหลือแต่ตอ
ต้นโคลงเคลงในนาข้าว
หน้าตาฉันอัปมงคลรู้สึกปลงตนเอง
ตายจากเสียดีกว่าอยู่
- เพราะหลงใหลและภาคภูมิใจ
ด้วยตัวฉัน คือทุกสิ่ง
ความตกต่ำของประชาชาติ
เพราะไม่รู้จักรักการอ่านเขียน

- 346 Padi Krisik cedung di baruh,
Habis dimakan teriak raya;
Hanya nasib untungku hodoh,
Bumi luas berjangkah tak kena.
Patimoh Kareng
- 347 Pohon salak di sana kolam,
Tanam melati di taman indah;
Walaupun banyak bencana alam,
Iman di hati jangan diubah.
Abdullah Wadeng
- Tanam melati di taman indah,
Pohon durian di hilir perigi;
Iman di hati jangan diubah,
Walaupun ujian bergilir ganti.
Abdullah Wadeng
- 348 Orang wanita bersuka-suka,
Dibawa berjalan terlalu jauh;
Jangan kita berleka-leka,
Buatlah amalan bersungguh-sungguh.
Abdullah Wadeng
- Dibawa berjalan terlalu jauh,
Bunga melati banyak dibeli;
Buatlah amalan bersungguh-sungguh,
Bilanya mati tidak kembali.
Abdullah Wadeng

15. ปันตุนเสียดสี (Pantun Sindiran)

- 349 Ke Pulau Jelapi membawa anak,
Di sana adanya petai yang jeruk;
Ketika bermimpi sangat seronok,
Sebenarnya ada bantal yang buruk.
Abdullah Wadeng

- 350 Ada nasi di merata,
Semua remaja dapat berbudi;
Bila duit berkata,
Semua kerja cepat jadi.
Abdullah Wadeng
- 351 Banyak remaja membawa nasi,
Bersama remaja memilih kelapa;
Banyak kerja tak ada duit,
Semua kerja menjadi hampa.
Abdullah Wadeng
- 352 Banyak belia dari Patani,
Membawa nasi ke kedai Burhan;
Banyak manusia di hari ini,
Membuat duit sebagai tuhan.
Abdullah Wadeng
- 353 Bunga betik di telaga dalam,
Ada buahan masak di pohon;
Kerena duit berjaga malam,
Kerena tuhan tidak bangun.
Abdullah Wadeng
- 354 Pisang kecut pisang butir,
Pisang dibeli dibuat ketupat;
Sembahyang tahajjud sembahyang witr,
Sebulan sekali tidak membuat.
Abdullah Wadeng
- 355 Buah pala di dalam geluk,
Dibungkus dengan daun serdang;
Api bernyala di dalam lubuk ,
Ikan bermain di dalam padang.
Abdulwahab Waesama-ae
- 356 Membuka hutan di gunung pitis,
Buka menjual di dalam pasar;
Ketika behrutang senyum manis,
Ketika membayar tangan gementar.
- มีข้าวอยู่ทั่วไป
เหล่าคนหนุ่ม ได้ทำความดี
เมื่อเงินได้พูดกล่าว
การงานทั้งหลาย สำเร็จเร็ว
- หนุ่มๆ พกพาข้าว
ร่วมกันคัดผลมะพร้าว
ทำงานมากแต่ไม่มีเงิน
การงานทั้งหลาย สูญเปล่า
- หนุ่มสาวมากมายจากปัตตานี
พาข้าวไปร้านบุรฮาน
มีคนมากมายในทุกวันนี้
ถือเงินนั้นเป็นพระเจ้า
- ดอกมะละกอ ที่บ่อลึก
มีผลสุก อยู่ที่ต้น
เพื่อเงิน ไม่นอนทั้งคืน
เพื่อพระเจ้านอนไม่ยอมตื่น
- กล้วยเหี่ยว กล้วยมีเมล็ด
กล้วยซื้อมา ทำข้าวต้มมัด
ละหมาดตะฮัจญุด ละหมาดวิติร
เดือนละครั้ง ไม่เคยทำ
- ลูกจันทน์เทศ อยู่ในไห
หุ้มห่อไว้ ด้วยใบลาน
ไฟลุกไหม้ อยู่ในหลุมพรุ
ปลาแหวกว่าย อยู่ในสนาม
- เบิกป่า ณ เขาเงิน
เปิดขาย ในตลาด
ยามขอยืม ยืมแสนหวาน
ยามจ่ายคืน มือไม้สั่น

Abdullah Wadeng

- 357 Buah keranji banyak bertangkai,
 Keranji di hutan membawa ke kota;
 Semua janji banyak ditunai,
 Janji hutang banyak berdusta.

ลูกหยี ดกเป็นพวง
 ลูกหยีจากป่า นำสู่เมือง
 เหล่าสัญญา มากตอบสนอง
 แต่สัญญาหนี้ มากโกหก

Abdullah Wadeng

- 358 Kalau ada serati dan itik,
 Ada serani tak boleh terbang;
 Kalau ada isteri yang cantik,
 Bila mati boleh ke orang.

หากมีเป็ดเทศและเป็ดไข่
 มีเป็ดชื่อราวี¹⁹ บินไม่ได้
 ถ้ามีภรรยาที่แสนสวย
 เมื่อตายไป คนอื่นครอง

Abdullah Wadeng

- 359 Kalau ada pohon lengkuas,
 Bawa keluar pergi ke kota;
 Kalau ada kebun yang luas,
 Anak menjual beli kereta.

หากมีต้นข่า
 พาไปขายในเมือง
 ถ้ามีสวนกว้าง
 ลูกๆขายซื้อรถยนต์

Abdullah Wadeng

- 360 Kalau anda sudah ke pasar,
 Indah merpati duduk bersarang;
 Kalau ada rumah yang besar,
 Sudah mati duduk di orang.

หากท่าน ได้ไปตลาด
 นกพิราบ ทำรังอยู่
 หากมีบ้าน หลังใหญ่
 ตายจากไป คนอื่นเข้าอยู่

Abdullah Wadeng

- 361 Pagi mengail ikan sepat,
 Kalau tergelam jatuh ke tanah;
 Sepandai-pandai tupai melompat,
 Adakala jatuh ke tanah.

ตอนเช้า ไปตกปลาสด
 ถ้าจมดิ่ง ตกสู่พื้นดิน
 เก่งกาจเจ้ากระรอก กระโดดไปมา
 มีบางครั้ง ตกสู่พื้นดิน

Abdulwahab Waesama-ae

- 362 Wanita remaja sangat putih,
 Hayati banyak kawan bersopan;
 Kita bekerja penat dan letih,
 Mati membawa kain kafan.

หญิงสาว ขาวนวล
 ฮายาดีคบเพื่อน มารยาทงาม
 เราทำงาน แสนเหน็ดเหนื่อย
 ตายจากไป พาแต่ผ้าห่มศพ

Abdullah Wadeng

¹⁹ เป็นลูกผสมที่เกิดจากเป็ดไข่กับเป็ดเทศ

- 363 Orang di kota selalu berniaga,
Balik di kota pergi memanah;
Janganlah kita selalu berbangga,
Cantik jelita menjadi tanah.
Abdullah Wadeng
- 364 Ayam seibu berbelang merah,
Warna selasih tak ada lagi;
Sayang ke ibu sayang ke ayah,
Kerana kekasih rela pergi.
Abdullah Wadeng
- 365 Buah keduduk di taman selasih,
Buah kelapa di bawah umbi;
Bila duduk dengan kekasih,
Sudah terlupa ke ayah ke ummi.
Abdullah Wadeng
- 366 Keladi habu banyak berjumpa,
Keladi putih di bawah titi;
Budi ibu mudah terlupa,
Budi kekasih membawa mati.
Abdullah Wadeng
- 367 Anak remaja membawa temu,
Bawa kuih lagi hangat;
Buat kerja tak ada ilmu,
Sangat letih lagi penat.
Abdullah Wadeng
- 368 Seorang remaja menanam timun,
Boleh anak elok sangat;
Orang kerja dengan ilmu,
Boleh banyak tidak penat.
Abdullah Wadeng

คนในเมือง ทำค้าขาย
ออกจากเมือง ไปยิงธนู
จงอย่าภูมิใจจนเกินเลย
สวยสดงดงาม ก็กลายเป็นดิน

ไก่อ้วนแม่ ลายสีแดง
สีแมงลัก ไม่มีอีกแล้ว
รักต่อแม่ รักต่อพ่อ
แต่เพื่อคนรัก ยอมจากไป

ลูกโคลงเคลง ในสวนแมงลัก
ลูกมะพร้าว อยู่ที่โคนต้น
เมื่ออยู่พร้อมคนรัก
ยอมหลงลืม คุณพ่อคุณแม่

เผือกฮาบู พบอยู่มาก
เผือกขาว อยู่ได้สะพาน
บุญคุณพ่อแม่ ลืมได้ง่าย
บุญคุณคนรัก ติดตัวจนตาย

เด็กหนุ่ม พาขมิ้นขาว
พาขนม ยังร้อนอยู่
ทำงาน ไร้ความรู้
แสนเหนื่อยและอ่อนล้า

เด็กหนุ่มปลูกแตง
ได้ลูกงามจริง
คนทำงานด้วยความรู้
ได้มากเหน็ดเหนื่อย

- 369 Tengok rebung kata kan kayu,
Akar sempelas balut di rimba;
Tengok kelubung kata pemalu,
Akal culas bermain muda.
Nilo Derasek
- 370 Hilir ke Nongcik memebeli mangkuk,
Mangkuk berisi buah berangan;
Tahan racik burung tak masuk,
Burung biasa makan di tangan.
Abdulwahab Wesama-ae
- 371 Rumah kecil tiang seribu,
Rumah besar ting seputung;
Kecil-kecil turut ibu,
Besar-besar turut untung.
Abdulwahab Wesama-ae
- 372 Balik beluh tanah bergala,
Cedung padi tak dan nak bergerat;
Baik sungguh di depan mata,
Dalam hati tak boleh nak harap.
Waelimoh Tokwaehaji
- 373 Bukit kecil bukit besar,
Tak pernah dengar orang berjalan kaki;
Ambil kecil sampai besar,
Tak pernah dengar orang tak mati.
Waelimoh Tokwaehaji
- 374 Pagi-pagi turun ke bendang,
Bendang ada di hujung tanjung;
Budi bahasa tidak dipandang,
Emas permata juga disanjung.
Maehalo Binsamae
- ดูหน่อไม้ นึกว่าไม้
เถาวัลย์พันเกี่ยว ในป่ารก
ดูคลุ้มศรีษะ นึกว่าเงินอาย
เจ้าเล่ห์ คะนองวัยรุ่น
- ไปซื้อถ้วย ไกลถึงหนองจิก
ในถ้วยบรรจุ ลูกเกาลัด
ดักแล้ว แต่นกไม่เคยเข้า
เพราะนกนั้นเคยชินกินอาหารจากมือ
- บ้านเล็ก มีเสานับพัน
บ้านใหญ่ มีเสาต้นเดียว
เมื่อยังเล็ก อาศัยอยู่กับแม่
เมื่อเติบโตใหญ่ ตามโซควาสนา
- ไถตะ เตรียมทำนา
ดำนา มีท้นไถคราด
คูตีพร้อม เมื่ออยู่ต่อหน้า
แต่ใจจริง อย่างวางใจเลย
- ภูเขาน้อยใหญ่
ไม่เคยมีใคร เดินเท้าข้าม
ตั้งแต่เล็ก จนเติบโตใหญ่
ไม่เคยได้ยินว่า มีคนไม่ตาย
- เช้าๆ ออกไปนา
นาอยู่ไกล ที่ปลายแหลม
คุณความดี ไม่เหลียวมอง
เพชรพลอยเงินทอง นิยมเชิดชู

- 375 Anak itik anak serati ,
 Anak ayam di kaki lima;
 Adik cantik lekat di hati,
 Tapi sayang tak tudung kepala.
Napisah Waeteh
- 376 Kelip-kelip kata kan api,
 Kalau api di mana dapur;
 Ghaib-ghaib kata kan mati,
 Kalau mati di mana kubur.
Waehama Sadijamu
- 377 Belah tunggul buluh,
 Tanam pacak bangun berperang;
 Muka gedut muka keruh,
 Muka pucat tak lawan orang.
Patimoh Kabok
- 378 Tetak buluh canggung mati,
 Buah keduduk masak hitam;
 Empat puluh orang mati,
 Orang hidup tunggu makan.
Patimoh Kabok
- 379 Beri tanya nak cuba,
 Beri satu nak dua;
 Beri betis nak paha,
 Beri syurga nak neraka.
Napisah Waeteh
- 380 Gelombang laut dipanggil ombak,
 Kampung Datuk di tepi pantai;
 Tidak mau Melayu menang bersorok,
 Sedang kampungnya tergadai.
Abdurrahman Dewani
- ลูกเปิดไข่ ลูกเปิดเทศ
 ลูกไก่ ที่ฟุตบาท
 น้องงาม ติดตรึงใจ
 แต่เสียดาย ไม่คลุมหัว
- ระยิบระยับ นึกว่าเปลวไฟ
 ถ้าเป็นเปลวไฟ ไหนเล่าเตา
 ห่างหายไป นึกว่าตายจาก
 ถ้าตายจาก ไหนเล่าสุสาน
- ผ่าตอไผ่
 เพาะปลูกแล้ว ลูกไปออกรบ
 หน้าย่น หน้าหมองหม่น
 หน้าซีด ไม่สู้คน
- ฟันไผ่ คอนไม้ตาย
 ผลโคลงเคลง สุกสีดำ
 สีสับวัน ทำบุญคนตาย
 คนเป็นนั้น เฝ้ารอกิน
- ให้ถาม อยากจะลอง
 ให้หนึ่ง จะเอาสอง
 ให้น่อง จะเอาต้นขา
 ให้สวรรค์ จะเอานรก
- น้ำกระเพื่อม เรียกคลื่นทะเล
 บ้านดาโต๊ะ อยู่ติดชายหาด
 ไม่อยากเห็น มลายูชนะโห่ร้อง
 ขณะบ้านเมือง ถูกขายจำนอง

- 381 Singgan ikan sudah hilang,
Diganti pula sayur asam;
Melayu dulu dengan sekarang,
Jauh berbeza asam garam.
- แกงจืด หมดแล้ว
แทนที่ ด้วยแกงส้ม
มลายู อดีตกับปัจจุบัน
แตกต่างไกลลิบ เหมือนส้มกับเกลือ

Abdurrahman Dewani

- 382 Tanam tebu bertaut-taut,
Tanam selasih di pokok nangka;
Dengan ibu menjawab mulut,
Dengan kekasih ikut belaka.
- ปลูกอ้อย เป็นทิวแถว
ปลูกแมงลัก ที่ต้นขนุน
กับคุณแม่ ขึ้นเสียงต่อปาก
กับคนรัก ตามใจทุกอย่าง

Tanam selasih di pokok kelapa,
Cerah Subuh sudah pergi;
Dengan kekasih ikut belaka,
Musnah tubuh tak apa lagi.

ปลูกแมงลัก ที่ต้นมะพร้าว
สว่างหัวรุ่ง ออกไปแล้ว
กับคนรัก ตามทุกอย่าง
แม้เสียกาย ยังยินยอม

Abdullah Wadeng

- 383 Biji selasih bunga keduduk,
Bunga melati sangatnya indah;
Suci dan bersih di masa hidup,
Bilanya mati dibawa ke tanah.
- เมล็ดแมงลัก ดอกต้นโคลงเคลง
ดอกมะลิ สวยงามนัก
สะอาดสะอาด ขณะมีชีวิต
เมื่อตายจากไป เขาพาลงดิน

Bunga melati sangat indah,
Pokoknya indah ada berkilap;
Bila mati dibawa ke tanah,
Untuk hadiah kepada ulat.

ดอกมะลิ สวยงามนัก
ต้นสวยเงา เป็นมัน
เมื่อตายจากไป เขาพาลงดิน
เพื่อเป็นรางวัล ให้ตัวหนอน

Abdullah Wadeng

- 384 Buah sawa bijinya ada,
Pucuk lian pucuk kitam;
Tubuhnya tua hatinnya muda,
Rambutnya uban dicelut hitam.
- ลูกมะมุดนั้นมีเมล็ด
ยอดเลี่ยน ยอดกิดัม
ตัวแก่ แต่ใจหนุ่ม
ผมหงอก ย้อมสีดำ

Pucuk lian pucuk kitam,
Celagi manis di balik rumput;

ยอดเลี่ยน ยอดกิดัม
มะขามหวาน อยู่ข้างกอหญ้า

Rambut nyauban dicelup hitam,
Giginya habis kulitnya kecut.

Abdullah Wadeng

385 Pak puyuh jagung,
Anak babi sadak;
Apa riuh sekampung,
Belaga hulu golok.

Hulu golok Tok Bai,
Berlari susur hutan;
Lihat serupa lebai,
Perangai serupa syaitan.

Abdulwahab Waesama-ae

386 Lutut keras,
Tulang besi;
Usaha malas,
Tak sir cari.
Bendangnya luas,
Tak ada padi;
Genak tak berberas,
Ubi tak berisi.
Kebun sayur,
Koho duk kosong;
Selaput tunggul,
Naik menerung.
Pisang tepi dapur,
Berbuah terbit jantung;
Nya tak ambil padul,
Habis makan di burung.
Tubuh kho tua,
Penyakit nak mari;
Belajar mengaji mengeja,
Mata tak bergari.
Bacaan pun telur,
Lidah tak nak jadi;
Dunia pun nak sahaja,

ผมหงอก ย้อมสีดำ
ฟันร่วงหมด ผิวเหี่ยวเหี่ยว

เจ้านกกระทาเอ๋ย
เจ้าลูกหมูขวิด
เสียงอะไรดังลั่นหมู่บ้าน
ปะทะด้วยด้ามมีดอีโต้

ด้ามมีดอีโต้ ของโต๊ะแบ
วิ่งไล่กันที่แนวชายป่า
ดูตัวแล้วเหมือนบัณฑิต
แต่โฉนนิสัยนั้นเหมือนซาตาน

เข่าแข็ง
กระดูกเหล็ก
ขี้เกียจพยายาม
ไม่ชวนหา
ผืนนากว้าง
ไม่มีต้นข้าว
โองไม่มีข้าว
มันไม่มีหัว
ไร้ผัก
ปล่อยว่างเปล่า
เหลือแต่ตอ
หญ้าขึ้นรก
กล้วยอยู่ข้างครัว
ออกผลออกปลี
ก็ไม่ได้เหลียวแล
จนนกกินเสียหมด
กายยังแกล้ง
โรคเริ่มถามหา
ฝึกเรียนสะกดอ่าน
ดวงตาไม่ค่อยชัด
การอ่านก็ผิดเพี้ยน
ลิ้นใช้ไม่คล่อง
โลกนี้ดูจะสูญเปล่า

Akhirat pula rugi.	โลกหน้าก็ขาดทุนอีก
Kepala uban,	หัวหงอก
Rambut dua serupa;	ผมสองสี
Saing kho renggan,	เพื่อนค่อยๆ เห็นห่าง
Orang tak mulia.	คนก็ไม่ให้เกียรติ
Tenaga pun kurang,	กำลังก็ลดน้อยลง
Kuasapun tak ada;	อำนาจก็ไม่มี
Kalau umur panjang,	หากว่าอายุยืน
Macam mana kita kira.	เราจะทำอย่างไรดี

Mat Yeh, Koleksi Diker Nasihat

16. ปันตุนการต่อสู้ (Pantun Kepahlawanan)

387	Uli tepung di buat roti,
Lalu dibakar dalam abuan;
Berani hidup berani mati,
Baharu boleh jadi pahlawan.	นวดแป้ง ทำขนมปัง
เอาไปปิ้ง ในเตาถ่าน
กล้าอยู่ กล้าตาย
ถึงจะได้ เป็นนักรู้
<i>Patimoh Kareng</i>		
388	Sepotong kayu di tanah rimba,
Marilah kita ke pokok asli;
Pantun Melayu budaya kita,
Marilah kita hidup kembali.	ไม้ท่อนหนึ่ง ที่ป่าละเมาะ
เราไปหา ต้นตอของมัน
ปันตุนมลายู วัฒนธรรมของเรา
มาเถอะเรา ฟันฟูกลับมา
<i>Abdullah Wadeng</i>		
389	Sudah layu bunga cempaka,
Di lorong-lorong di taman-taman;
Bahasa Melayu bahasa ibunda,
Turun temurun di zaman berzaman.	เหี่ยวเฉาแล้ว ดอกจําปา
ตามตรอกซอย ที่ในสวน
ภาษามลายู เป็นภาษาแม่
สืบทอดมา รุ่นสู่รุ่น
<i>Abdullah Wadeng</i>		
390	Sikap pahlawan berkeris sakti,
Sifat bersopan nampak terserlah;
Lembut menyentuh memaut hati,
Jiwa yang keras tunduk mengalah.	หมาดนักรบ พกกริชศักดิ์สิทธิ์
คุณลักษณะมารยาท งดงามแท้
อ่อนช้อยประทับใจชวนหลงใหล
จิตใจที่แข็งแกร่ง ภัยยอมปราชัย
<i>Abu Wardee Tongkat Sakti</i>		

- 391 Berseri pengantin bersanggul suasa,
Sirih junjung tersusun di dulang;
Pantun disayangi dipelihara bahasa,
Tetap kekal dan terus gemilang.
Abu Wardee Tongkat Sakti
- 392 Satu hilang dua terbilang,
Patah tumbuh hilang berganti;
Sumbangkan bakti jika ingin cemerlang,
Bukan hanya hidup menunggu mati.
Abu Wardee Tongkat Sakti
- 393 Sungguh cantik burung merpati,
Sukar ditangkap atau dipikat jerat;
Bahasa Melayu memikat hati,
Setia pertahan sepanjang hayat.
Abu Wardee Tongkat Sakti
- 394 Anak petani menunggang sapi,
Terus berkubang di dalam padi;
Pantun membuka hati yang sepi,
Indah bahasa cahaya diberi.
Abu Wardee Tongkat Sakti
- 395 Pantun Melayu wadah pusaka,
Jadi panduan kiasan bahasa;
Mempertingkat ilmu mertabat bangsa,
Demi sejahtera rakyat jelata.
Abu Wardee Tongkat Sakti
- 396 Apakah Makna Membawa Parang,
Jikalau Tidak bawa belati;
Apakah Makna Penglima Perang,
Jikalau Tidak Berani Mati.

สง่าราศีคู่สมรส ปักปันทองเหลือง
ทูนชั้นหมาก เรียงสาวงามในพาน
ปันตนเป็นที่รัก เป็นผู้รักษาภาษา
ยืนยงมั่นคง เปล่งประกาย

หนึ่งหาย นับสอง
หักอก หายทดแทน
ช่วยกันอาสา หากหวังรุ่งเรือง
ไม่ใช่เพียงแค่ รอคอยตาย

สวยจริงหนอ นกพิราบ
ยากที่จะจับ หรือผูกมัด
ภาษามลายู ผูกมัดใจ
ปกป้องรักษา ตลอดชีวิต

ลูกชาวนา เล่นขี้วัว
ลงไปแช่ ในนาข้าว
ปันตนได้เปิด จิตใจที่โดดเดี่ยว
ภาษางดงาม ทอจรัสแสง

ปันตนมลายู เป็นมรดกส่วนรวม
เป็นที่รวม ภาษาเปรียบเปรย
เสริมความรู้ ยกระดับภาษา
เพื่อความสุข ของชาวประชา

มีประโยชน์ใดหรือ พกมีดพริ้ว
ถ้าไม่พก มีดปลายแหลม
มีประโยชน์ใดหรือ เป็นแม่ทัพ
ถ้าไม่กล้า พลีชีพ

Idris Wadeng

- 397 Padi di sawah mula membulat,
Tanda musim kemarau nak datang;
Bangsa Melayu bangsa berdaulat,
Budaya Melayu wajib dijulang.
Abu Wardee Tongkat Sakti
- 398 Jalan-jalan ke Tandak Batu,
Pulangnye beli rambutan ketawi;
Mari kita saling membantu,
Menjaga alam bumi pertiwi.
Idris Waedeng
- 399 Keris pusaka ibu pertiwi,
Menjadi lambang bangsa Melayu;
Umat Melayu menjunjung tinggi,
Hidup kembali kebudayaan Melayu.
Abdurrahman Dewani
- 400 Ingatlah anda pada kerabatnya,
Kerana keturunan mahal harganya;
Kalau berpakaian ada adabnya,
Kalau berbahasa ada bangsanya.
Abdurrahman Dewani

17. ปันตุนชอบใจ (Pantun Suka Cita)

- 401 Siang hujan malam pun hujan,
Dingin terasa di siang hari;
Begitu indahnye perjalanan alam,
Ciptaan Tuhan tiada tandingi.
Abu wardee tongkat sakti
- กลางวันฝนตก กลางคืนก็ตก
รู้สึกเย็นกายในกลางวัน
ช่างสวยงาม วิถีธรรมชาติ
พระเจ้าสร้างสรรค์ ไร้เทียบเคียง

- 402 Mentari pagi terangnya cahaya,
Menerangi alam indah suasana;
Terima kasih ya Allah dengan izinmu jua
Dapat nikmati keindahan alam semesta.
Abu wardee tongkat sakti
- 403 Ciptaan Allah alam semesta,
Keindahannya tidak terhingga;
Lautan gunung sawah pun ada,
Suasana indah pandangan mata.
Abu wardee tongkat sakti
- 404 Memutar mutar keliling desa,
Lihat keindahan alam semesta;
Dekat di hati jauh di mata,
Bersama sahabat selalu setia.
- Dekat di hati jauh di mata,
 Bersama sahabat selalu setia;
 Sahabat berbudi saya berbahasa,
 Berwajah cantik dipandang mata.
- Sahabat berbudi saya berbahasa,
 Berwajah cantik dipandang mata;
 Sentiasa sibuk setiap masa,
 Susah berjumpa antara kita.
- Sentiasa sibuk setiap masa,
 Susah berjumpa antara kita;
 Semasa hidup buatlah jasa,
 Kepada kedua orang tua kita.
- Semasa hidup buatlah jasa,
 Kepada kedua orang tua kita;
 Hidup di dunia hanya sementara,
 Berbuat baik selagi daya.
- ตะวันยามเช้า ทอแสงเจิดจ้า
 ส่องสว่างปฐพี บรรยากาศสวยงาม
 ขอขอบคุณอัลลอฮ ด้วยอนุญาตพระองค์เท่านั้น
 ได้รับประโยชน์จากความงามแห่งจักรวาล
- การสรรสร้างของอัลลอฮ เหนือจักรวาล
 ความสวยงามไร้สิ้นสุด
 ทะเล ชุนเขา ท้องนา ก็มี
 บรรยากาศสวยงาม ธารรินตา
- วกวนไปมา อยู่รอบหมู่บ้าน
 ชมความงาม โลกธรรมชาติ
 ใกล้ในดวงใจ ใกล้ในสายตา
 อยู่พร้อมเพื่อน ย่อมสัจย์ซื่อ
- ใกล้ในดวงใจ ใกล้ในสายตา
 อยู่พร้อมเพื่อน ย่อมสัจย์ซื่อ
 เพื่อนทำบุญคุณ ฉันตระหนักขอบคุณ
 หน้าที่งาม ประจักษ์ในสายตา
- เพื่อนทำบุญคุณ ฉันตระหนักขอบคุณ
 หน้าที่งาม ประจักษ์ในสายตา
 มักจะงานยุ่ง อยู่ทุกเวลา
 ยากจะได้พบเจอ ระหว่างเรา
- มักจะงานยุ่ง อยู่ทุกเวลา
 ยากจะได้พบเจอ ระหว่างเรา
 ช่วงชีวิตจงทำคุณความดี
 แก่ท่านบุพการีทั้งสองของเรา
- ช่วงชีวิตจงทำคุณความดี
 แก่ท่านบุพการีทั้งสองของเรา
 ชีวิตบนโลกเพียงแค่ชั่วคราว
 จงทำความดีตราบที่ยังสามารถ

Hidup di dunia hanya sementara,
Berbuat baik selagi daya;
Terasa syukur di dalam dada,
Hidup aman menenangkan jiwa.

Abu wardee tongkat saki

ชีวิตในโลกเพียงแค่ชั่วคราว
จงทำความดีตราบที่ยังสามารถ
สำนึกขอบคุณในจิตทรวง
ชีวิตมีสุข แสนสบายใจ

405 Bawa tongkat meniti batas,
Berjalan si buta di waktu pagi;
Alhamdulillah masih lagi bernafas,
Juga dapat bersarapan pagi.

Suasana indah di pagi hari,
Aman damai rasa di hati;
Syukurlah kita pada Illahi,
Masih bersua di hari ini.

Abu wardee tongkat saki

ถือไม้เท้าเดินเลียบทาง
ก้าวเดินไป พ้อตาบอด ในยามเช้า
ขอบคุณอัลลอฮ์ ยังคงได้หายใจอยู่
และยังได้ลิ้มรสอาหารเช้า

บรรยากาศสวยงาม ในยามเช้า
รู้สึกสงบนิ่ง ในหัวใจ
ขอบคุณเราต้องคอยอิบาล
ยังได้พบหน้ากันในวันนี้

18. ปันตุนปริศนาคำทาย (Pantun Teka Teki)

406 Kalau tuan pergi ke kedai,
Belikan saya buah keranji;
Kalau tuan bijak pandai,
Apakah binatang keris di kaki.

Nanti aku belikan keranji,
Kalau pergi ke kedai nanti;
Binatang berkeris di dua kaki,
Itulah ayam jatan jati.

Waelimoh Tokwaehaji

หากว่าเจ้า จะไปตลาด
ซื้อฉันทนอย ขนมหูกหยี
หากว่าเจ้า เก่งกาจนัก
สัตว์อะไรเอ๋ย มีกริชอยู่ที่ขา

ฉันจะซื้อ ลูกหยีให้
หากว่าฉัน ได้ไปตลาด
เจ้าสัตว์มีกริช ทั้งสองขา
นั่นคือไก่ ตัวผู้ตัวแท้

407 Endoi canek cabang cendana,
Ambil gantang menyukat lada;
Mari adik abang nak tanya,
Apa binatang tanduk di dada.

Waelimoh Tokwaehaji

ชิงช้าจาณะ ณ กิ่งไม้จันทร์
เอาถ้วยตวงไปตวงพริก
มาพี่น้องเอ๋ยพี่จะถาม
อะไรเอ๋ยมีเขาที่อก

ภาคผนวก จ

ภาพการเก็บข้อมูล

